

REGIONALNA PRIVREDNA KOMORA PANČEVO
REGIONAL CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY PANČEVO

Srbija, 26000 Pančevo, Zmaj Jovina 1a
Tel: + 381/13/343-255; Fax: + 381/13/354-056

e-mail: rpkpancevo@komora.net
rpkpancevo@rpkpancevo.com
www.rpkpancevo.com

STUDIJA

STANJE PRIVREDE NA TERITORIJI GRADA PANČEVA

Mart, 2014.

Studija

“ Stanje privrede na teritoriji grada Pančeva “ 2010-2012.

Autor

Regionalna privredna komora Pančevo

Zmaj Jovina 1a, Pančevo

Tel. 013 343 255, 354 055

Javna nabavka male vrednosti

Nabavka usluge izrade Studije za projekat “Revizija strategije razvoja grada Pančeva”

Br. XI-13-404-37/2014

Izvori i metod prikupljanja podataka

Podaci koji su korišćeni u izradi Studije dobijeni su od nadležnih organizacija i institucija koje obavljaju stručne poslove u vezi prikupljanja, obrade, analize i objavljivanja statističkih podataka, organizovanja i sprovođenja statističkih istraživanja i drugih sličnih poslova:

- Republičkog zavoda za statistiku,
- Nacionalne službe za zapošljavanje,
- Agencije za privredne registre,
- Narodne banke Srbije,
- Agencije za privatizaciju,
- Fonda za podršku investicija u Vojvodini (VIP),
- Agencije za strana ulaganja i promociju izvoza Republike Srbije (SIEPA) i dr.

Takođe, korišćeni su materijali republičkih i pokrajinskih organa, ministarstava i drugih nadležnih stručnih institucija, koje obavljaju delatnost istraživanja i analize tekućih privrednih kretanja:

- Ministarstvo privrede i ekonomskog razvoja Republike Srbije,
- Ministarstvo finansija Republike Srbije,
- Pokrajinski sekretarijat za međuregionalnu saradnju i lokalnu samoupravu,
- Privredna komora Srbije,
- Fond za razvoj ekonomske nauke i dr.

Metodološka pojašnjenja

U tehničkoj specifikaciji Studije traženi su podaci o stopi nezaposlenosti na nivou okruga i opština, kao i podaci o industrijskoj proizvodnji na nivou opštine.

Traženi podaci nisu raspoloživi iz sledećih razloga:

a) U vezi stopa nezaposlenosti, potvrđeno nam je (u razgovoru sa načelnikom odeljenja Republičkog zavoda za statistiku) da je Anкета o radnoj snazi istraživanje koje se sprovodi u cilju prikupljanja podataka o osnovnim karakteristikama radne snage, a dobijeni podaci se koriste za praćenje, merenje i ocenjivanje ekonomskih i društvenih kretanja u Republici Srbiji. Imajući u vidu veličinu uzorka, podaci iz ovog istraživanja nisu merodavni za nivo okruga i opština-gradova. Pri sprovođenju ovog istraživanja, primenjuju se metodološka rešenja koja su usklađena sa preporukama i definicijama Međunarodne organizacije rada.

Izračunavanje i objavljivanje administrativnih stopa nezaposlenosti, na osnovu podataka Nacionalne službe za zapošljavanje, nije praksa nigde u svetu i stoga se ne preporučuje za ovakve svrhe.

b) Republički zavod za statistiku obračunava mesečne i godišnje indekse industrijske proizvodnje. Podaci o industrijskoj proizvodnji prikupljaju se putem dva upitnika, IND-1 i IND-uzorak, a primenjuje se izveštajni metod. Podaci su reprezentativni za teritoriju Republike Srbije i AP Vojvodine, a najniži nivo obrade podataka jeste nivo okruga-oblasti. Za gradove i opštine se ne vrši izračunavanje indeksa industrijske proizvodnje. Metodologija obračuna je u saglasnosti sa preporukama Evrostata.

SADRŽAJ

UVOD	5
I PRIVREDA JUŽNOG BANATA U PERIODU 2010-2012.GODINE	8
1. Stanje u privredi u južnobanatskom okrugu.....	8
2. Podaci po opštinama.....	10
2.1. Osnovni podaci.....	10
2.2. Struktura privrede.....	15
2.2.1. Privredna društva.....	15
2.2.2. Preduzetnici.....	17
3. Troškovi poslovanja i olakšice.....	18
3.1. Porez na imovinu.....	18
3.2. Lokalne komunalne takse.....	23
3.3. Cene komunalnih usluga.....	42
4. Robna razmena Južnobanatskog okruga sa inostranstvom u periodu 2010-2013.....	46
4.1. Učešće grada Pančeva u robnoj razmeni Južnobanatskog okruga.....	50
4.2. Uporedni pregled robne razmene po opštinama Južnobanatskog okruga.....	52
4.3. Robna razmena po zemljama.....	53
4.4. Robna razmena po vrstama robe.....	52
4.5. Struktura robne razmene po granama delatnosti.....	57
5. Pregled značajnijih preduzeća koji se bave uvozom/izvozom u Južnobanatskom okrugu, po opštinama i gradovima	64
II PRIVREDA GRADA PANČEVA U PERIODU 2010-2012.GODINE	69
1. Stanje u privredi Pančeva.....	69
2. Privatizacija.....	70
2.1. Istorija privatizacije.....	70
2.1.1. Rezultati privatizacije preduzeća sa područja Južnog Banata u periodu 2002-2009.....	74
2.1.2. Struktura prodatih preduzeća po granama delatnosti.....	76
2.1.3. Prihod od privatizacije po opštinama Južnog Banata.....	77
2.1.4. Preduzeća koja se nalaze u stečajnom postupku i likvidaciji.....	78
2.1.5. Strane direktne investicije u Južnobanatskom okrugu u periodu 2010-2013.....	80
2.2. Stanje privatizacije u Južnom Banatu u periodu 2010-2013.....	84
2.2.1. Prodana preduzeća sa područja Južnog Banata.....	84
2.2.2. Raskidi ugovora u periodu 2010-2013.....	84
2.2.3. Strana direktna ulaganja u Južnobanatskom okrugu u periodu 2010-2013..	86
2.3. Preduzeća u stečaju i restrukturiranju – karakteristike procesa.....	88
2.4. Rezultati i osnovni problemi procesa privatizacije u Srbiji.....	95
3. Analiza robne razmene grada Pančeva sa inostranstvom u periodu 2010-2013.....	102
3.1. Robna razmena po zemljama.....	103

3.2. Robna razmena po vrstama roba.....	108
3.3. Struktura robne razmene po granama delatnosti.....	111
3.4. Najznačajniji izvoznici i uvoznici grada Pančeva.....	115
4. Zarade.....	118
5. Privredna društva i preduzetnici.....	119
6. Zaposlenost.....	122
7. Nezaposlenost.....	124
III UNAPREĐENJE PRIVREDNOG AMBIJENTA GRADA PANČEVA	129
1. Glavni problemi.....	129
1.1. Glavni problemi – nadležnost republičkih institucija.....	129
1.2. Glavni problemi – nadležnost lokalne samouprave.....	130
2. Potencijali za razvoj privrede.....	131
3. Preporuke, mere i zaključci.....	133

UVOD

Dugoročno posmatrano, u privredi Srbije i AP Vojvodine došlo je do strukturnih promena koje se, pre svega, sagledavaju u značajnom smanjenju industrijske proizvodnje, padu stope zaposlenosti, pogoršanju karakteristika ljudskog kapitala i infrastrukture.

Model razvoja, u kome privredna aktivnost periodično oscilira između ubrzanog privrednog rasta i privredne stagnacije, uglavnom se oslanjao na inostrane kredite ili strana ulaganja pri čemu domaća privreda nije bila u stanju da obaveze prema inostranstvu servisira iz prihoda od izvoza.

Sa stanovišta privrednog rasta u sledećih nekoliko godina, ključan je proces pridruživanja Evropskoj uniji, u kontekstu institucionalnih reformi, ali i proces tržišnih reformi i obezbeđenja makroekonomske stabilnosti.

Evropa je na svetsku ekonomsku krizu od 2008. godine odgovorila novom razvojnom politikom – *Evropa 2020*, u kojoj su definisana tri prioriteta područja delovanja:

1. Pametan rast (razvoj ekonomije zasnovan na znanju i inovacijama),
2. Održivi rast (unapređenje resursno efikasnije, ekološki čistije i konkurentnije ekonomije) i
3. Sveobuhvatan rast (podsticanje privrede sa visokom zaposlenošću).

Privredni rast i razvoj Srbije do 2020. godine zasnivaće se na principima održivog i dinamičnog razvoja industrije koja može da se uklopi u jedinstveno tržište Evropske unije i izdrži konkurentski pritisak njenih članica.

Sa stanovišta strategije razvoja potrebna je promena ili prilagođavanje modela razvoja koji bi trebalo da reši ključni problem u slučaju Srbije, odnosno Vojvodine – niska zaposlenost ili visoka nezaposlenost.

Položaj privrede Srbije

Ekonomska kriza imala je veliki uticaj ne samo na privredu Srbije, nego i na zemlje Evropske unije i zemlje u okruženju. Nastupanjem globalne ekonomske krize u 2009. godini, za srpsku privredu je nastupio posebno težak period, uzimajući u obzir brojne nagomilane probleme i veliki zaostatak za drugim razvijenim evropskim zemljama.

U uslovima krize, utvrđen je novi model privrednog rasta zasnovan na industrijskom rastu, investicijama i izvozu, ubrzanju reformskih procesa i evropskih integracija.

Pad privredne aktivnosti i visoka inflacija su dominantna ekonomska obeležja 2012. godine. Recesija u evro zoni, usporavanje rasta glavnih spoljnotrgovinskih partnera Srbije i nepovoljni vremenski uslovi u zimskom i letnjem periodu, nepovoljno su uticali na industrijsku i poljoprivrednu proizvodnju i na izvoz. Rast cena hrane na domaćem i svetskom tržištu i fiskalna ekspanzija u predizbornom periodu, generisali su visoku inflaciju.

Privreda Srbije u 2012. godini zabeležila je recesiju. Realni pad bruto društvenog proizvoda - BDP na godišnjem nivou je iznosio 1,7% kao posledica recesije u evro zoni i EU 27 i pada bruto dodate vrednosti poljoprivrede od 17,1%, građevinarstva od 7,5% i energetskog sektora od 7,1%. Industrija u celini je zabeležila međugodišnji pad BDP od 0,3%, dok je sektor usluga zabeležio rast BDP od 2,0%. Kod upotrebe BDP glavni izvor rasta u 2012. godini bila je državna potrošnja, dok su ostale komponente upotrebe BDP imale negativan doprinos.

Industrijska proizvodnja u 2012. godini je zabeležila međugodišnje smanjenje fizičkog obima od 2,2%. Pad proizvodnje prerađivačke industrije zbog odlaska U.S.Steel-a sa domaćeg tržišta najviše je doprineo smanjenju industrijske proizvodnje. U poslednjem kvartalu 2012. godine ublažen je pad industrijske proizvodnje, zahvaljujući rastu prerađivačke industrije i to proizvodnje naftnih derivata i

motornih vozila. Dugotrajna suša u letnjim mesecima nepovoljno se odrazila na rod jesenjih ratarskih kultura, voća i povrća i uslovlila pad poljoprivredne proizvodnje od preko 17%. Promet u trgovini na malo zabeležio je realno međugodišnje smanjenje od 1,9%, što ukazuje na smanjenje privatne potrošnje. Broj noćenja turista je smanjen za 2,4%. Vrednost izvedenih građevinskih radova je realno smanjena za 7,5%, obim saobraćaja je povećan za skromnih 0,7%, a obim telekomunikacionih usluga za 18,1%.

Platnobilansna pozicija Srbije je pogoršana zbog recesije u zemljama EU i regionu, sa kojima Srbija ima razvijenu spoljnotrgovinsku razmenu. Izvoz i uvoz robe su povećani po niskoj stopi (izraženo u evrima), za 4,7% i 3,7%, uz spoljnotrgovinski deficit koji je iznosio 5,9 mlrd.evra, što čini 19,9% BDP. Pokrivenost uvoza izvozom je iznosila 59,8%. Deficit tekućeg računa je iznosio 3,2 mlrd.evra – 10,5% BDP. U 2012. godini je ostvaren nizak neto priliv stranih direktnih investicija od 232 mil.evra.

Stanje na tržištu rada u 2012. godini bilo je nepovoljno, kao i prethodnih godina. Ukupan broj zaposlenih iznosio je 1.727.048, što je međugodišnje smanjenje za 1,1%, dok je broj aktivno nezaposlenih lica iznosio 761.486, što je međugodišnje povećanje za 2,2%. Zaposlenost je smanjena u privatnom sektoru, dok je u javnom sektoru broj zaposlenih ostao nepromenjen. Prema Anketi o radnoj snazi iz oktobra 2012. godine stopa nezaposlenosti je iznosila 22,4%, a stopa zaposlenosti 36,7%. Ukupne neto zarade u 2012. godini u proseku su realno povećane za 1,1%, a neto zarade u javnom sektoru su realno smanjene za 0,7%.

Inflacija je na kraju 2012. godine iznosila 12,2%, što je visoka stopa u uslovima recesije. Inflacija je vođena rastom cena hrane (polovina ukupne inflacije) i povećanjem regulisanih cena. Na inflaciju je uticalo i povećanje opšte stope PDV i odloženi efekti depresijacije dinara iz prve polovine godine. Niska agregatna tražnja je delovala dezinflatorno, kao i mere monetarne i fiskalne politike.

Ukupne devizne rezerve Narodne banke Srbije na kraju 2012. godine iznosile su 10,9 mlrd.evra i smanjene su u odnosu na 2011. godinu za 1,1 mlrd.evra. Ipak, ovaj iznos deviznih rezervi je obezbeđivao pokrivenost više od sedam meseci uvoza robe i usluga i pokrivenost novčane mase M1 od 400%, što je zadovoljavajući nivo prema kriterijumima eksterne likvidnosti i izloženosti finansijskom riziku.

Karakteristike privrede Vojvodine

Merenje nivoa regionalne razvijenosti jedan je od prioriteta statističkog sistema Evropske unije, a u Republici Srbiji ima poseban značaj usled oštih regionalnih nejednakosti u ekonomskom i socijalnom razvoju. Ove nejednakosti rezultat su, pre svega, različite ekonomske strukture pojedinih regiona, produktivnosti radne snage i efikasnosti poslovanja poslovnih subjekata u različitim delovima zemlje.

Učešće pojedinih regiona u BDP-u Republike Srbije je sledeće: Beogradski region zauzima vodeće mesto sa 39,6%, iza njega je Region Vojvodine sa 27,4%, a za njima slede Region Šumadije i Zapadne Srbije sa 19% i Region Južne i Istočne Srbije sa 14% (podaci za 2012. godinu).

Beogradski region sa 797 hiljada dinara BDP-a po glavi stanovnika ima 71% veći per capita iznos u odnosu na republički nivo. To je za oko 3% manji iznos u odnosu na podatak iz 2011. godine, ali pokazuje gotovo identičan položaj srpske prestonice u odnosu na ostala tri regiona. Indeks nivoa per capita za Region Vojvodine je za oko 3% veći u odnosu na republički nivo. Učešće Regiona Vojvodine u BDP-u Srbije je povećano u 2012. godini, u odnosu na 2011. godinu sa 26,8% na 27,4%.

Tabela 1. Regionalni bruto domaći proizvod

Regioni	BDP		Indeks 2012/ 2011	Učešće		BDP po gl.stan. / u 000 din.		Indeks nivoa RS=100	
	2012	2011		2012	2011	2012	2011	2012	2011
Republika Srbija	3348689	3208620	104,4	100,0	100,0	465	442	100,0	100,0
Beogradski region	1326547	1271691	104,3	39,6	39,6	797	772	171,4	174,6
Vojvodina	917636	859808	106,7	27,4	26,8	477	442	102,6	100,0
Šumadija i Zapadna Srbija	635037	610143	104,1	19,0	19,0	315	301	67,6	68,2
Južna i Istočna Srbija	469469	466979	100,5	14,0	14,6	294	285	63,3	64,4

U AP Vojvodini je značajno veće učešće sektora prerađivačke industrije (35,9%) i rudarstva (19,7%) u formiranju BDP-a Pokrajine, nego što je slučaj sa učešćem sektora prerađivačke industrije (25,8%) i rudarstva (8,3%) u formiranju BDP Republike Srbije.

Indeks industrijske proizvodnje je u 2012. godini u Vojvodini iznosio 102,1 u poređenju sa prethodnom godinom, čemu je najviše doprineo rast u sektoru rudarstva, ali i prerađivačke industrije. Krajem 2012.godine, industrijska proizvodnja Republike Srbije je bila na 44%, a AP Vojvodine 52% industrijske proizvodnje iz 1990.godine.

AP Vojvodina učestvuje u izvozu Srbije sa većim procentom nego u uvozu. U 2012. godini, AP Vojvodina je učestvovala sa čak 37,1% u izvozu Srbije, dok je njeno učešće u uvozu iznosilo 30,8%. Pokrivenost uvoza izvozom Vojvodine (72,7%) na mnogo je višem nivou nego kada je u pitanju isti pokazatelj za Srbiju (59,8%).

Priliv stranih direktnih investicija po stanovniku je značajno veći na nivou Vojvodine. Ovaj pokazatelj u AP Vojvodini iznosi 154,1% republičkog proseka.

Prosečna neto zarada na nivou AP Vojvodine, 40.421 dinara koliko je iznosila u 2012. godini, niža je u odnosu na republički prosek – 41.377 dinara.

Promet sektora malih i srednjih preduzeća i preduzetništva AP Vojvodine iznosio je 27,5% prometa ovog sektora u Srbiji 2011.godine.

Profit sektora malih i srednjih preduzeća i preduzetništva AP Vojvodine iznosi 29,6% prihoda ostvarenog u ovom sektoru 2011.godine u Srbiji.

U odnosu na teritoriju Republike Srbije, na području Vojvodine nalazi se 23,5% državnih puteva prvog reda, 14,9% državnih puteva drugog reda i 11,2% opštinskih puteva. Najveći deo putne mreže je sa savremenim putnim zastorom - 88,6%, što je znatno više u odnosu na 63,8% putne mreže u Republici Srbiji.

I PRIVREDA JUŽNOG BANATA U PERIODU 2010-2012. GODINE

1. Stanje u privredi

Na osnovu Zakona o regionalnom razvoju, Vlada Republike Srbije je donela Uredbu o utvrđivanju metodologije za izračunavanje stepena razvijenosti regiona i jedinica lokalne samouprave.

Prema ovoj Uredbi za 2013. godinu, dve južnobanatske opštine su natprosečno razvijene, odnosno pripadaju grupi najrazvijenijih – Vršac i Pančevo (u grupi od 23 jedinice lokalne samouprave u Srbiji, odnosno 13 vojvođanskih). Drugu grupu čine opštine sa stepenom razvijenosti od 80% do 100% republičkog proseka i u toj grupi nema opština sa područja Južnog Banata (od ukupno 35 jedinica lokalnih samouprava, 15 vojvođanskih opština). U treću grupu su svrstane nedovoljno razvijene opštine, od kojih je 14 vojvođanskih, odnosno 5 južnobanatskih opština. Među opštinama koje su izrazito nedovoljno razvijene, jedna je sa područja Južnog Banata – opština Plandište (ispod 50% razvijenosti u odnosu na republički prosek).

U privredi AP Vojvodine u 2011. godini, udeo preduzeća sa područja Južnog Banata u ukupnom broju preduzeća iznosi 11,4%, udeo zaposlenih u ukupnom broju zaposlenih 10,1%, koliko iznosi i učešće prihoda preduzeća u ukupnom prihodu preduzeća u Vojvodini. Udeo bruto dodate vrednosti preduzeća Južnog Banata u ukupnom BDV-u AP Vojvodine iznosi 7,6%.

Prema podacima Agencije za privredne registre, najveći broj preduzeća koncentrisan je u gradu Pančevu – oko 53%, dok je najmanji broj preduzeća u Plandištu – 2,7%. Najveći deo prihoda generišu preduzeća koja posluju u Pančevu (52% u 2010. godini, odnosno 47% u 2012. godini), dok je najniža vrednost ovog pokazatelja u Beloj Crkvi – oko 2% u 2010. godini.

Industrijska proizvodnja u periodu januar-decembar 2012. godine u Republici Srbiji, u odnosu na isti period 2011. godine, manja je za 2,9%.

Na području AP Vojvodine, rast ukupne industrijske proizvodnje u 2012. godini u odnosu na 2011. godinu iznosio je 2,1%. Rastu industrijske proizvodnje u Vojvodini najviše je doprineo rast produkcije sektora Rudarstva + 7,3%, Prerađivačke industrije za 2,0%, dok je sektor Snabdevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija zabeležio pad u iznosu od 9,0%.

Na području Južnog Banata, industrijska proizvodnja u periodu januar-decembar 2012. godine, u odnosu na isti period 2011. godine, manja je za 3,7%.

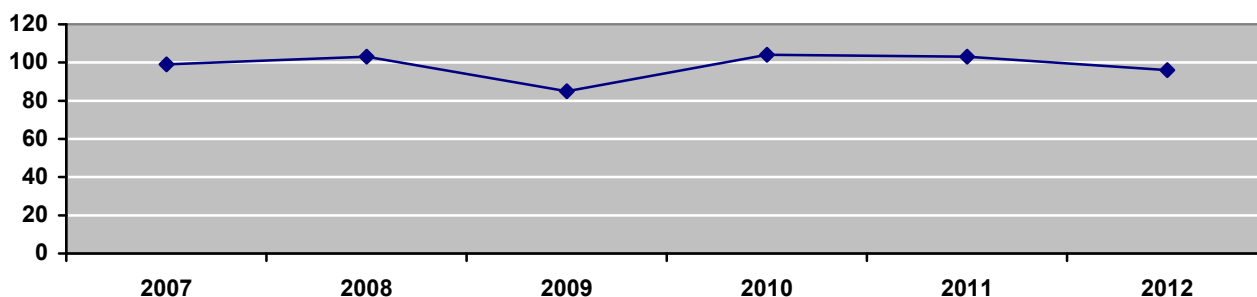
Sva tri sektora industrije imala su manji obim proizvodnje:

- Rudarstvo – 9,3% (eksploatacija uglja -25,3%, eksploatacija sirove nafte i prirodnog gasa +0,8%)
- Prerađivačka industrija -3,6%
- Snabdevanje električnom energijom, gasom i parom -50,4%.

Učešće prerađivačke industrije u ukupnoj industrijskoj proizvodnji Okruga iznosi 99,3%, dok je učešće sektora rudarstva 0,6%.

Grafikon 1.

◆ Ind.proizv.OKRUGA 2007-2012

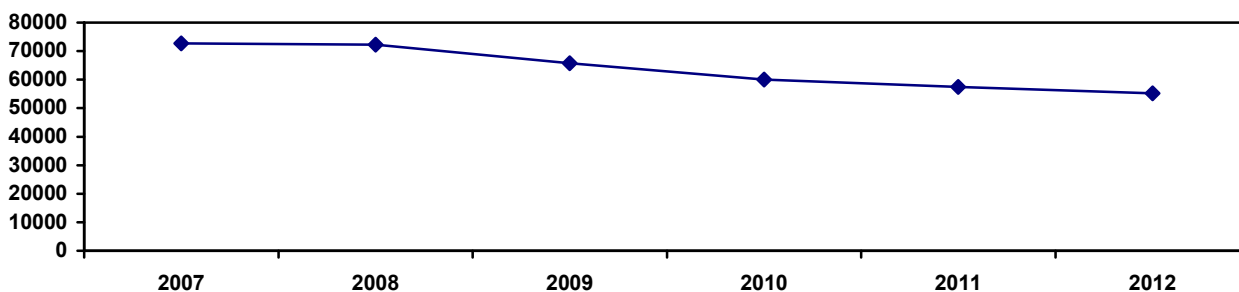
Posmatrajući tržište rada na nivou Južnog Banata, uočava se da formalna zaposlenost od 2008. godine ima tendenciju pada, odnosno prvi znaci svetske ekonomske krize pokazuju se u posljednjem kvartalu ove godine. U poslednjoj posmatranoj godini, 2012, broj zaposlenih je takođe manji u odnosu na 2011. godinu, ali je to smanjenje znatno manje u odnosu na 2009. godinu, kada je zabeležena najviša negativna stopa rasta formalne zaposlenosti.

Negativna stopa rasta karakteristična je za oba sektora, sektor pravnih lica i preduzetnički sektor, s tim da je ovaj drugi više pogođen krizom, odnosno beleži veći pad broja zaposlenih u posmatranom periodu.

Pomatrano prema opštinama, uočava se da su u 2012. godini u odnosu na 2011. godinu pozitivnu stopu rasta formalne zaposlenosti zabeležile opštine Alibunar, Kovačica, Kovin i Plandište, dok su dve vodeće opštine u Južnom Banatu, Pančevo i Vršac imale negativne stope rasta. U 2012. godini najviši procenat formalne zaposlenosti na nivou Okruga generiše Pančevo sa 51%, a najniži opština Plandište - 4%.

Grafikon 2.

◆ Zaposleni u

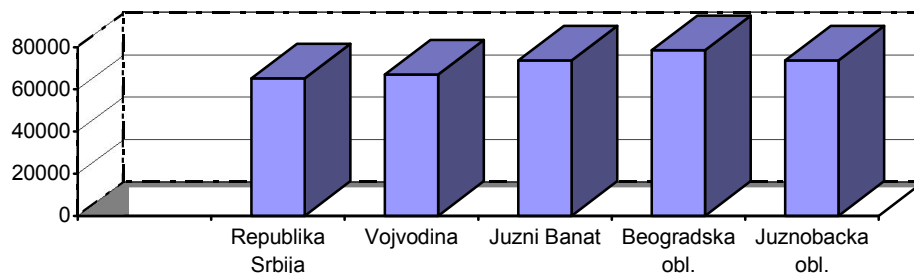
Prema podacima Nacionalne službe za zapošljavanje, u decembru 2012.godine, broj nezaposlenih lica na evidenciji za Južni Banat je iznosio 34.399 lica (17% od ukupnog broja nezaposlenih na pokrajinskom nivou, odnosno 4,5% na republičkom). Posmatrano prema opštinama, 33,65% nezaposlenih lica evidentirano je u gradu Pančevu, 19,3% u opštini Vršac, 10,53% u Beloj Crkvi, 10,46% u Kovačici, 10,23% u Kovinu, 8,4% u Alibunaru, 4,55% u Plandištu i 2,83% u Opoju.

Južni Banat karakteriše nepovoljna starosna struktura nezaposlenih lica, s obzirom da oko 52% pripada licima starosti od 15 do 39 godina, ali i visoko učešće dugotrajne nezaposlenosti – oko 66%. Obrazovna struktura nezaposlenih lica ukazuje da visok procenat nezaposlenih lica su lica bez kvalifikacija 42,05%.

Na području Južnog Banata ukupna prosečna zarada isplaćena u decembru 2012. godine iznosi 73.668 dinara (što je iznad republičkog i pokrajinskog proseka).

Grafikon 3.

Prosecne zarade

Prosečna zarada isplaćena u periodu januar-decembar 2012. godine, u odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u periodu januar-decembar 2011. godine, nominalno je veća za 9,1%.

Najviše prosečne zarade bez poreza i doprinosa, odnose se na opštinu Vršac 65.718 dinara i grad Pančevo 56.234 dinara, dok je najnižu zaradu zabeležila opština Plandište 27.328 dinara. Odnos najviše i najniže prosečne zarade bez poreza i doprinosa, isplaćene po gradu-opštinama u Regionu iznosi 2,40.

U posmatranom periodu, zabeležen je nominalni rast prosečnih zarada u 2012. u odnosu na 2011. godinu za 9,1%, odnosno za 12,5% u 2011. godini u odnosu na 2010. godinu.

2. Podaci po opštinama

2.1. Osnovni podaci

Na osnovu kriterijuma utvrđenih Uredbom o nomenklaturi statističkih teritorijalnih jedinica, Južnobačanski upravni okrug je jedan od sedam oblasti nivoa NSTJ3 u regionu Vojvodine.

Prostire se u istočnom delu Vojvodine, odnosno Srbije na 4.245 km² i obuhvata sledeće opštine: grad Pančevo, opštine Plandište, Opovo, Kovačica, Alibunar, Vršac, Bela Crkva i Kovin. Poljoprivredne površine čine 80,9%, a pod šumom je 5,4% površine.

Prema podacima Republičkog Zavoda za statistiku iz 2011. godine, Južni Banat ima 293.730 stanovnika, što čini 15% od ukupnog broja stanovnika u Vojvodini. Grad Pančevo ima najveći broj stanovnika – 123.414, a najmanji opština Opovo – 10.440. Broj stanovnika smanjen je za 6,4% u odnosu na popis 2002. godine. Na osnovu rezultata projekcija, broj stanovnika će opadati u narednoj deceniji. Sedište okruga je grad Pančevo.

Južni Banat je povezan sa ostalim delovima zemlje mostovima na Dunavu: Pančevo-Beograd i Kovin-Smederevo, kao i razgranatom mrežom drumskih i železničkih saobraćajnica.

Kroz Okrug prolazi međunarodni put E-94, kao i 750 kilometara magistralnih i lokalnih puteva.

Na teritoriji Južnog Banata, kod Vršca i Bele Crkve, nalaze se tri granična prelaza preko kojih je Republika Srbija povezana sa susednom Rumunijom.

Tabela 2. Osnovni podaci

Površina / u km ²	4.246
Broj stanovnika prema popisu 2002.	313 937
Broj stanovnika prema popisu 2011.	293 730
Broj stanovnika 2012 - procena	291 686

Tabela 3. Osnovni podaci po opštinama

Region Oblast Grad-opština	Površina, km ²	Poljoprivredna površina, %	Broj naselja	Stanovništvo, popis 2011. god.
Republika Srbija	88 502	65,6	6 158	7 186 862
Region Vojvodine	21 614	82,4	467	1 931 809
Južnobanatska oblast	4 246	80,6	94	293 730
Alibunar	602	85,5	10	20 151
Bela Crkva	353	78,4	14	17 367
Vršac	800	78,1	24	52 026
Kovačica	419	89,5	8	25 274
Kovin	730	65,5	10	33 722
Opovo	203	83,8	4	10 440
Pančevo	756	84,1	10	123 414
Plandište	383	89,9	14	11 336

Izvor: Republički zavod za statistiku

Tržište rada Republike Srbije, a samim tim i AP Vojvodine i Okruga, pogođeno je negativnim efektima svetske ekonomske krize, počev od poslednjeg kvartala 2008. godine do danas. Formalna zaposlenost ima tendenciju pada, koja se uočava posmatrajući kretanje zaposlenosti na području Južnobanatske oblasti u periodu 2010-2012. godine.

Prema podacima Nacionalne službe za zapošljavanje, u decembru 2012. godine broj nezaposlenih lica na evidenciji za Južni Banat je iznosio 34.399 (4,5% od ukupnog broja nezaposlenih na republičkom, odnosno 17% na pokrajinskom nivou).

Tabela 4. Osnovni podaci - tržište rada

	2010	2011	2012
Broj zaposlenih	60 072	57 444	55 179
Broj nezaposlenih	33 640	33 657	34 399
Prosečna neto zarada / u RSD	35 212	39 588	43 567

Zaposlenost, 2010 - 2012. god.

Ukoliko se posmatraju podaci o kretanju zaposlenosti u periodu 2010-2012. godine na nivou Južnobanatske oblasti, uočava se pad ukupne formalne zaposlenosti.

U 2012. godini najviši procenat formalne zaposlenosti generiše grad Pančevo sa 50,87%, a najniži opština Opovo 1,01%.

Formalna zaposlenost kod pravnih lica (privredna društva, preduzeća, ustanove, zadruge i druge organizacije), kao i zaposlenost u preduzetničkom sektoru, konstantno je u padu od 2010. godine.

Posmatrano po opštinama, Bela Crkva, Vršac i Pančevo beleže pad zaposlenosti u ovom periodu iz godine u godinu, dok je u ostalim opštinama došlo do pada zaposlenosti u 2011. godini, ali je u

2012. godini taj broj približno isti kao u 2010. godini. Izuzetak je opština Plandište koja beleži porast zaposlenosti u posmatranom periodu, sa 1.963 u 2010. godini na 2.177 lica u 2012. godini. Posmatrano po sektorima, formalnu zaposlenost na nivou Južnog Banata u najvećem procentu generišu Prerađivačka industrija 30,3%, Zdravstvena i socijalna zaštita 13,7%, Obrazovanje 11,5% i Trgovina na veliko i malo i popravka motornih vozila 7,91%. Ova četiri sektora učestvuju u formalnoj zaposlenosti Južnog Banata sa preko 60%.

Tabela 5. Zaposlenost po opštinama, 2010. godišnji prosek

Region Oblast Grad-opština	UKUPNO	od toga: žene, %	Zaposleni u pravnim licima- privredna društva, preduzeća, ustanove, zadruge i dr.organizacije	Privatni preduzetnici i zaposleni kod njih	Broj zaposlenih na 1000 stanovnika
Republika Srbija	1 795 775	44,8	1 354 637	441 138	246
Region Vojvodine	472 441	44,3	350 841	121 600	241
Južnobanatska oblast	60 072	43,4	43 553	16 519	201
Alibunar	2 481	44,8	1 962	519	120
Bela Crkva	2 518	41,9	1 839	679	138
Vršac	12 567	45,3	9 438	3 129	241
Kovačica	2 907	39,0	2 299	608	111
Kovin	5 190	43,2	3 870	1 320	146
Opovo	556	52,0	556	/	53
Pančevo	31 891	42,9	21 978	9 913	258
Plandište	1 963	45,3	1611	352	171

Izvor: Republički zavod za statistiku

Tabela 6. Zaposlenost po opštinama 2011. godišnji prosek

Region Oblast Grad-opština	UKUPNO	od toga: žene, %	Zaposleni u pravnim licima- privredna društva, preduzeća, ustanove, zadruge i dr.organizacije	Privatni preduzetnici i zaposleni kod njih	Broj zaposlenih na 1000 stanovnika
Republika Srbija	1 746 138	45,9	1 342 892	403 246	241
Region Vojvodine	460 588	45,3	354 416	106 172	237
Južnobanatska oblast	57 444	42,8	43 296	14 148	194
Alibunar	2 397	44,6	1 778	619	118
Bela Crkva	2 341	42,8	1 742	599	131
Vršac	12 422	46,8	9 709	2 713	240
Kovačica	2 848	37,3	2 271	577	110
Kovin	4 830	43,9	3 677	1 153	138
Opovo	568	50,0	568	/	55
Pančevo	29 931	41,2	21 833	8 098	243
Plandište	2 108	43,2	1 718	390	187

Izvor: Republički zavod za statistiku

Tabela 7. Zaposlenost po opštinama 2012. godišnji prosek

Region Oblast Grad-opština	UKUPNO	od toga: žene, %	Zaposleni u pravnim licima- privredna društva, preduzeća, ustanove, zadruge i dr.organizacije	Privatni preduzetnici i zaposleni kod njih	Broj zaposlenih na 1000 stanovnika
Republika Srbija	1 727 048	46,1	1 341 114	385 984	240
Region Vojvodine	447 963	46,0	351 071	96 892	233
Južnobanatska oblast	55 179	43,6	42 484	12 695	189
Alibunar	2 513	45,0	1 711	802	126
Bela Crkva	2 297	45,3	1 713	584	133
Vršac	11 498	48,0	9 601	1 897	222
Kovačica	2 910	39,6	2 146	764	116
Kovin	5 156	42,0	3 621	1 535	154
Opovo	558	51,4	558	/	54
Pančevo	28 069	42,1	21 473	6 596	228
Plandište	2 177	43,6	1 661	516	195

Izvor: Republički zavod za statistiku

Nezaposlenost, 2010 - 2012. god.

Prema podacima Nacionalne službe za zapošljavanje, u decembru 2012. godine broj nezaposlenih lica na teritoriji Južnog Banata je iznosio 34.399, što čini povećanje od 759 lica u odnosu na podatke iz decembra 2010. godine.

Posmatrano prema opštinama, 33,65% nezaposlenih lica evidentirano je u gradu Pančevu, 19,3% u opštini Vršac, 10,53% u Beloj Crkvi, 10,46% u Kovačici, 10,23% u Kovinu, 8,4% u Alibunaru, 4,55% u Plandištu i 2,83% u Opovu.

Obrazovna struktura nezaposlenih lica ukazuje da visok procenat nezaposlenih lica su lica bez kvalifikacija 42,05%.

Prema podacima za decembar 2012. godine, kada se analizira nezaposlenost sa stanovišta njenog trajanja, najveće učešće u registrovanoj nezaposlenosti imaju lica koja na posao čekaju od 1-2 godine (17,08%), zatim slede lica koja čekaju 3-5 godina (13,39%), do 3 meseca (12,04%), preko 10 godina (11,17%), od 5-8 godina (10,28%), od 2-3 godine (10,22%), od 3-6 meseci (9,21%), od 6-9 meseci (6,53%), od 9-12 meseci (6,20%) i od 8-10 godina (3,87%).

Od ukupnog broja nezaposlenih lica, preko 12 meseci (dugotrajna nezaposlenost) na zaposlenje čeka 66% ili 22.709 lica.

Južni Banat karakteriše nepovoljna starosna struktura nezaposlenih lica, s obzirom da oko 52% pripada licima starosti od 15 do 39 godina.

Grafikon 4.

—◆ Nezaposlenost u OKRUGU 2007-2012

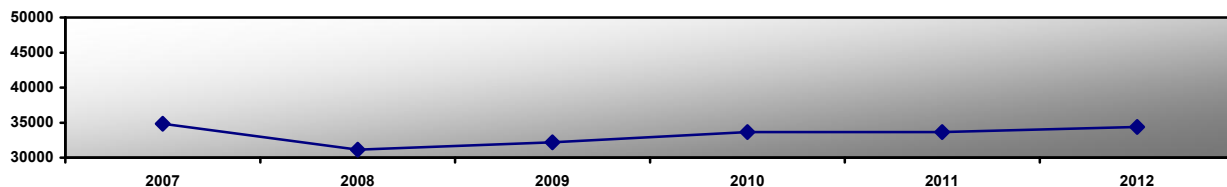

Tabela 8. Nezaposlena lica, stanje 31.12.2010. godine

Region Oblast Grad-opština	Ukupno	Prvi put traže zaposlenje	Bez kvalifikacija	Žene	Na 1000 stanovnika
Republika Srbija	729 520	267 550	244 218	384 396	100
Region Vojvodine	198 276	63 627	74 067	101 936	101
Južnobanatska oblast	33 640	13 070	14 148	17 614	113
Alibunar	2 952	1 347	1 504	1 552	143
Bela Crkva	3 323	1 501	1 613	1 614	183
Vršac	6 593	2 355	2 737	3 214	126
Kovačica	3 638	1 651	1 934	1 824	139
Kovin	3 240	1 387	1 318	1 694	91
Opovo	928	454	430	487	89
Pančevo	11 431	3 901	3 936	6 525	92
Plandište	1 535	474	676	704	134

Izvor podataka: Nacionalna služba za zapošljavanje

Tabela 9. Nezaposlena lica, stanje 31.12.2011. godine

Region Oblast Grad-opština	Ukupno	Prvi put traže zaposlenje	Bez kvalifikacija	Žene	Na 1000 stanovnika
Republika Srbija	738 756	265 097	242 840	384 702	102
Region Vojvodine	203 114	65 156	75 564	103 853	104
Južnobanatska oblast	33 657	13 283	14 401	17 479	114
Alibunar	2 845	1 288	1 469	1 483	140
Bela Crkva	3 389	1 525	1 637	1 615	189
Vršac	6 554	2 402	2 767	3 173	126
Kovačica	3 708	1 761	1 988	1 861	143
Kovin	3 331	1 436	1 363	1 743	95
Opovo	937	433	473	489	91
Pančevo	11 480	3 969	4 059	6 473	93
Plandište	1 413	469	645	642	125

Izvor podataka: Nacionalna služba za zapošljavanje

Tabela 10. Nezaposlena lica, stanje 31.12.2012. godine

Region Oblast Grad-opština	Ukupno	Prvi put traže zaposlenje	Bez kvalifikacija	Žene	Na 1000 stanovnika
Republika Srbija	754 603	259 110	243 091	388 528	105
Region Vojvodine	200 956	62 616	73 758	100 993	105
Južnobanatska oblast	34 399	13 273	14 719	17 576	118
Alibunar	2 893	1 257	1 548	1 448	145
Bela Crkva	3 625	1 671	1 746	1 737	211
Vršac	6 640	2 479	2 745	3 253	128
Kovačica	3 601	1 712	1 981	1 799	144
Kovin	3 520	1 469	1 475	1 815	105
Opovo	976	432	466	462	95
Pančevo	11 577	3 761	4 054	6 381	94
Plandište	1 567	492	704	681	140

Izvor podataka: Nacionalna služba za zapošljavanje

2.2. Struktura privrede

2.2.1. Privredna društva

U 2012. godini privredna aktivnost Južnog Banata se, prema podacima Agencije za privredne registre, odvijala u 3.048 privrednih društava. Od ovog broja finansijski izveštaji su obrađeni za 2.685 privrednih društava sa 24.502 zaposlenih. U odnosu na prethodnu godinu, broj preduzeća se smanjio za 79 (2,52%), odnosno broj zaposlenih za 61 lice (0,2%).

Potencijalnu opasnost za južnobanatsku privredu može predstavljati činjenica da u 2010. godini, prema podacima iz finansijskih izveštaja, u 33,16% privrednih društava nije bilo zaposlenih, dok je 45,73% privrednih društava zapošljavalo od jednog do pet zaposlenih. Isti je slučaj i sa privredom Srbije, koja iz godine u godinu beleži značajno učešće privrednih društava bez zaposlenih u ukupnom broju privrednih društava.

Mikro i mala preduzeća čine 96,94% od ukupnog broja privrednih društava, srednja preduzeća čine 2,57% dok velika preduzeća čine 0,5% ukupnog broja privrednih društava.

U privredi Južnog Banata izražena je koncentracija privredne aktivnosti u Pančevu u kome posluje oko 52% privrednih društava u Južnom Banatu i u njima je zaposleno 51% ukupno zaposlenih u Južnom Banatu.

Privredna društva koja posluju u Pančevu generišu 52% poslovnih prihoda u 2010. i 2011. godini, dok je u 2012. godini ovo učešće smanjeno na 47% poslovnih prihoda privrednih društava Južnog Banata.

Nesiguran poslovni ambijent uslovio je usporeno osnivanje novih privrednih društava, pa je broj novoosnovanih privrednih društava u 2012. godini, u poređenju sa 2010. godinom, manji za oko 11%.

Tabela 11. Broj privrednih društava u periodu 2010-2012.

	2010	2011	2012
Aktivnih	3 285	3 127	3 048
Novoosnovanih	293	269	261
Brisanih / Ugašenih	474	409	320

Tabela 12. Struktura privrednih društava po opštinama, 2010. i 2011. godina

Region Oblast Grad-opština	2010.god.			2011. god.		
	Aktivnih	Novo- osnovanih	Brisanih / Ugašenih	Aktivnih	Novo- osnovanih	Brisanih / Ugašenih
Republika Srbija	109 961	9 153	9 366	104 394	8 305	13 596
Region Vojvodine	27 779	2 253	2 975	26 371	2 012	3 355
Južnobanatska oblast	3 285	293	474	3 127	269	409
Alibunar	177	17	25	168	15	23
Bela Crkva	154	9	35	142	14	24
Vršac	572	45	89	552	46	62
Kovačica	196	18	15	186	10	22
Kovin	252	26	38	254	25	26
Opovo	60	3	5	60	4	4
Pančevo	1 787	167	234	1 680	148	243
Plandište	87	8	33	85	7	5

Tabela 13. Struktura privrednih društava po opštinama, 2012.godina

Region Oblast Grad-opština	Aktivnih	Novoosnovanih	Brisanih / Ugašenih
Republika Srbija	105 066	8 489	7 341
Region Vojvodine	26 372	2 160	2 059
Južnobanatska oblast	3 048	261	320
Alibunar	159	9	15
Bela Crkva	126	5	22
Vršac	573	53	29
Kovačica	176	8	16
Kovin	253	22	22
Opovo	57	2	5
Pančevo	1 621	155	203
Plandište	83	7	8

Tabela 14. Finansijske performanse privrednih društava

	2010	2011	2012
Broj privrednih društava	2.824	2.747	2.685
Broj zaposlenih	26.546	24.563	24.502
Poslovni prihodi	188.665.979	217.427.631	220.649.534
Neto dobitak	6.834.399	8.619.226	11.631.947
Broj privr. društava sa neto dobitkom	1.593	1.609	1.666

Neto gubitak	20.282.369	41.733.008	16.380.184
Broj privr. društava sa neto gubitkom	1.003	913	821
Ukupna sredstva	273.985.934	300.958.586	328.052.231
Kapital	96.697.660	95.870.993	101.085.396
Kumulirani gubitak	73.032.650	110.797.398	119.253.990
Broj privr. društava sa gubitkom do visine kapitala	1.211	1.104	1.031
Broj privr. društava sa gubitkom iznad visine kapitala	742	714	688

2.2.2. Preduzetnici

U 2012. godini na teritoriji južnobanatske oblasti bilo je 9.686 aktivnih preduzetnika. Agencija za privredne registre obradila je finansijske izveštaje za 433 preduzetnika, koji su poslovne knjige vodili po sistemu dvojnog knjigovodstva.

Prema podacima iz finansijskih izveštaja, preduzetnici su zapošljavali 942 zaposlena, što u odnosu na 2010. godinu predstavlja smanjenje za 15,2%.

Na teritoriji grada Pančeva poslovao je najveći broj aktivnih preduzetnika – oko 54%.

Od ukupnog broja preduzetnika koji su predali finansijske izveštaje oko 60% je poslovalo na teritoriji grada Pančeva i zapošljavali su 58% od ukupnog broja zaposlenih kod njih u 2011. i 2012. godini, dok je u 2010. godini taj procenat nešto veći – 61,7%.

Poslovni prihodi su povećani u odnosu na 2010. godinu, i to za 21,5%.

Neto dobitak je iskazao 341 preduzetnik, a neto gubitak 79 preduzetnika. U odnosu na 2010. godinu došlo je do smanjenja broja preduzetnika sa neto dobitkom, odnosno neto gubitkom za 13%, odnosno 14% respektivno.

Tabela 15. Broj preduzetnika u periodu 2010-2012

	2010	2011	2012
Aktivnih	10 158	9 813	9 555
Novoosnovanih	1 704	1 397	1 209
Brisanih / Ugašenih	1 858	1 739	1 467

Tabela 16. Finansijske performanse preduzetnika

	2010	2011	2012
Broj preduzetnika	496	481	433
Broj zaposlenih	1 111	1 043	942
Poslovni prihodi	5 989 794	6 849 104	7 274 956
Neto dobitak	118 269	125 238	157 986
Broj preduzetnika sa neto dobitkom	392	381	341
Neto gubitak	42 446	38 502	42 997
Broj preduzetnika sa neto gubitkom	92	80	79
Ukupna sredstva	3 405 392	3 455 230	3 769 645
Kapital	706 956	706 392	745 158
Kumulirani gubitak	117 603	123 182	108 652
Broj preduzetnika sa gubitkom do visine kapitala	78	77	81
Broj preduzetnika sa gubitkom iznad visine kapitala	95	86	85

Tabela 17. Struktura preduzetnika po opštinama, 2010. i 2011. godina

	2010.			2011.		
	Aktivnih	Novo-osnovanih	Brisanih/ugašenih	Aktivnih	Novo-osnovanih	Brisanih/Ugašenih
Republika Srbija	220 619	35 797	37 229	217 703	32 360	35 328
Region Vojvodine	58 049	9 499	9 982	56 707	8 610	9 959
Južnobanatska oblast	10 158	1 704	1 858	9 813	1 397	1 739
Alibunar	470	91	87	458	79	91
Bela Crkva	445	87	81	438	77	84
Vršac	1 529	239	251	1 484	227	271
Kovačica	751	167	97	712	67	106
Kovin	963	191	190	942	167	188
Opovo	244	27	39	237	25	32
Pančevo	5 505	864	1 066	5 292	706	918
Plandište	251	38	47	250	49	49

Tabela 18. Struktura preduzetnika po opštinama, 2012. godina

Region Oblast Grad-opština	Aktivnih	Novoosnovanih	Brisanih / Ugašenih
Republika Srbija	215 658	30 160	32 363
Region Vojvodine	55 798	7 921	8 864
Južnobanatska oblast	9 555	1 209	1 467
Alibunar	483	68	70
Bela Crkva	429	54	63
Vršac	1 422	173	233
Kovačica	641	72	106
Kovin	899	125	165
Opovo	238	27	27
Pančevo	5 204	661	755
Plandište	239	29	48

3. Troškovi poslovanja i olakšice

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o finansiranju lokalne samouprave, koji je objavljen u "Službenom glasniku RS" br 93/2012, u članu 6. definisani su izvorni prihodi jedinica lokalne samouprave.

U ovoj Studiji dajemo pregled odluka lokalnih samouprava Južnog Banata za neke od prihoda – porez na imovinu, lokalne komunalne takse i prihod po osnovu komunalne delatnosti.

3.1. Porez na imovinu

Saglasno zakonu kojim je uređeno finansiranje lokalne samouprave, u nadležnosti jedinica lokalne samouprave je da u celosti utvrđuju, naplaćuju i kontrolišu porez na imovinu.

Jedinice lokalne samouprave bile su dužne da nakon stupanja na snagu ovog zakona, a najkasnije do 30. novembra 2013. godine, za potrebe utvrđivanje poreza na imovinu za 2014. godinu objave:

1. ODLUKU O STOPAMA POREZA NA IMOVINU

Članom 11. Zakona propisane su maksimalne stope i iznosi:

- na prava na nepokretnosti poreskog obveznika koji vodi poslovne knjige - do 0,4%,
- na prava na zemljištu kod obveznika koji ne vodi poslovne knjige - do 0,30% i
- na prava na nepokretnosti poreskog obveznika koji ne vodi poslovne knjige, osim na zemljištu:

Tabela 19.

Na poresku osnovicu	Plaća se na ime poreza
(1) do 10.000.000 dinara	do 0,40%
(2) od 10.000.000 do 25.000.000 dinara	porez iz podtačke (1) + do 0,6% na iznos preko 10.000.000 dinara
(3) od 25.000.000 do 50.000.000 dinara	porez iz podtačke (2) + do 1,0% na iznos preko 25.000.000 dinara
(4) preko 50.000.000 dinara	porez iz podtačke (3) + do 2,0% na iznos preko 50.000.000 dinara

U slučaju da Skupština jedinice lokalne samouprave ne utvrdi visinu poreske stope, ili je utvrdi preko maksimalnog iznosa iz stava 1. ovog člana, porez na imovinu utvrdiće se primenom najviše odgovarajuće poreske stope iz stava 1. ovog člana na prava na nepokretnosti obveznika koji vodi poslovne knjige, odnosno obveznika koji ne vodi poslovne knjige.

2. ODLUKU KOJOM SE UTVRĐUJU ZONE, SA NAZNAKOM ZONA KOJE SE SMATRAJU NAJOPREMLJENIJIM NA SVOJOJ TERITORIJI

Nadležni organ jedinice lokalne samouprave odlukom može odrediti zone, odvojeno za naselja prema vrsti naselja (selo, grad) i izvan naselja ili jedinstveno za naselja i izvan naselja u zavisnosti od komunalne opremljenosti i opremljenosti javnim objektima, saobraćajnoj povezanosti sa centralnim delovima opštine (grada), odnosno sa radnim zonama i drugim sadržajima u naselju. Jedinica lokalne samouprave dužna je da na svojoj teritoriji odredi najmanje dve zone, maksimalno pet zona.

3. AKT KOJIM SE UTVRĐUJU PROSEČNE CENE ODGOVARAJUĆIH NEPOKRETNOSTI PO ZONAMA

Članom 6. zakona propisano je da svaka jedinica lokalne samouprave utvrđuje prosečnu cenu odgovarajućih nepokretnosti po zonama na teritoriji jedinice lokalne samouprave, na osnovu cena ostvarenih u prometu odgovarajućih nepokretnosti po zonama u periodu od 1. januara do 30. septembra godine koja prethodi godini za koju se utvrđuje porez na imovinu. Prosečna cena u zoni u kojoj nije bilo najmanje tri prometa odgovarajućih nepokretnosti u periodu od 1. januara do 30. septembra, za te nepokretnosti utvrđuje se na osnovu proseka prosečnih cena ostvarenih u graničnim zonama u kojima je u tom periodu bilo najmanje tri prometa odgovarajućih nepokretnosti, nezavisno od toga kojoj jedinici lokalne samouprave pripadaju.

Ako ni u zonama, ni u graničnim zonama nije bilo prometa odgovarajućih nepokretnosti u periodu od 1. januara do 30. septembra 2013. godine, jedinica lokalne samouprave dužna je da, do istog datuma, objavi prosečnu vrednost kvadratnog metra odgovarajućih nepokretnosti na osnovu kojih je za 2013. godinu utvrđena osnovica poreza na imovinu za nepokretnosti obveznika koji ne vode poslovne knjige u najopremljenijoj zoni.

4. AKT O KOEFICIJENTIMA ZA NEPOKRETNOSTI U ZONAMA

Članovima 5., 6 i 7a ovog zakona propisano je da jedinica lokalne samouprave utvrđuje koeficijente za nepokretnosti u zonama. Obveznici koji vode poslovne knjige, za potrebe utvrđivanja osnovice poreza na imovinu prosečne cene množe koeficijentima za svaku zonu na svojoj teritoriji, a koji ne mogu biti veći od:

- 1) 1,00 - za nepokretnosti u najopremljenijim zonama
- 2) 0,80 - za nepokretnosti u zonama koje se u toj jedinici lokalne samouprave graniče sa zonama iz tačke 1
- 3) 0,40 - za nepokretnosti u zonama seoskih naselja
- 4) 0,30 - za nepokretnosti u zonama izvan seoskih i gradskih naselja
- 5) 0,60 - za ostale zone u toj jedinici lokalne samouprave

Jedinica lokalne samouprave može propisati stopu amortizacije kojom se vrednost nepokretnosti, osim zemljišta, može umanjiti i to do zakonom dozvoljenih 1% godišnje, primenom proporcionalne metode, a najviše do 40%, počev od isteka svake kalendarske godine u odnosu na godinu u kojoj je izvršena izgradnja, odnosno poslednja rekonstrukcija objekta, a na osnovu odluke skupštine jedinice lokalne samouprave o visini stope amortizacije koja važi na dan 15. decembra godine koja prethodi godini za koju se utvrđuje porez na imovinu i koja je objavljena u skladu sa ovim zakonom.

Ako skupština jedinice lokalne samouprave ne utvrdi visinu stope amortizacije, ili je ne utvrdi u skladu sa ovim zakonom, ili je utvrdi a ne objavi, kod utvrđivanja poreza na imovinu vrednost nepokretnosti ne umanjuje se za amortizaciju.

Tabela 20. UPOREDNI PREGLED ODLUKE O POREZU NA IMOVINU

	Alibunar	Bela Crkva	Vršac	Kovačica	Kovin	Opovo	Pančevo	Plandište
1. na prava na nepokretnosti poreskog obveznika koji vodi poslovne knjige	0,40%	0,40%	0,20%	0,40%	0,40%	0,40%	0,40%	0,40%
2. na prava na nepokretnosti poreskog obveznika koji ne vodi poslovne knjige	0,30%	0,30%	0,30%	0,30%	0,30%	0,10%	0,30%	0,30%
3. na prava na nepokretnosti poreskog obveznika koji ne vodi poslovne knjige, osim na zemljištu na poresku osnovicu do 10.000.000din	0,40%	0,40%	0,30%	0,40%	0,40%	0,40%	0,40%	0,40%
4. na prava na nepokretnosti poreskog obveznika koji ne vodi poslovne knjige, osim na zemljištu na poresku osnovicu od 10.000.000 do 25.000.000 din	porez iz podtačke (3) + 0,6% na iznos preko 10.000.000 dinara	porez iz podtačke (3) + 0,6% na iznos preko 10.000.000 dinara	porez iz podtačke (3) + 0,6% na iznos preko 10.000.000 dinara	porez iz podtačke (3) + 0,6% na iznos preko 10.000.000 dinara	porez iz podtačke (3) + 0,6% na iznos preko 10.000.000 dinara	40.000,00 +0,6% na iznos preko 10.000.000 dinara	porez iz podtačke (3) + 0,6% na iznos preko 10.000.000 dinara	porez iz podtačke (3) + 0,6% na iznos preko 10.000.000 dinara
5. na prava na nepokretnosti poreskog obveznika koji ne vodi poslovne knjige, osim na zemljištu na poresku osnovicu od 25.000.000 do 50.000.000 din	porez iz podtačke (4) + 1,0% na iznos preko 25.000.000 dinara	porez iz podtačke (4) + 1,0% na iznos preko 25.000.000 dinara	porez iz podtačke (4) + 1,0% na iznos preko 25.000.000 dinara	porez iz podtačke (4) + 1,0% na iznos preko 25.000.000 dinara	porez iz podtačke (4) + 1,0% na iznos preko 25.000.000 dinara	130.000,00 +1,0% na iznos preko 25.000.000 dinara	porez iz podtačke (4) + 1,0% na iznos preko 25.000.000 dinara	porez iz podtačke (4) + 1,0% na iznos preko 25.000.000 dinara
6. na prava na nepokretnosti poreskog obveznika koji ne vodi poslovne knjige, osim na zemljištu na poresku osnovicu preko 50.000.000 din	porez iz podtačke (5) + 2,0% na iznos preko 50.000.000 dinara	porez iz podtačke (5) + 2,0% na iznos preko 50.000.000 dinara	porez iz podtačke (5) + 2,0% na iznos preko 50.000.000 dinara	porez iz podtačke (5) + 2,0% na iznos preko 50.000.000 dinara	porez iz podtačke (5) + 2,0% na iznos preko 50.000.000 dinara	380.000,00 +2,0% na iznos preko 50.000.000 dinara	porez iz podtačke (5) + 2,0% na iznos preko 50.000.000 dinara	porez iz podtačke (5) + 2,0% na iznos preko 50.000.000 dinara

Tabela 21. UPOREDNI PREGLED PROSEČNIH CENA ZA GRUPE NEPOKRETNOSTI U ZONI I

		Alibunar	Bela Crkva	Vršac	Kovačica	Kovin	Opovo	Pančevo	Plandište
1.	Građevinsko zemljište	300,00	/	4.560,00	/	/	500,00	3.500,00	87,00
2.	Poljoprivredno zemljište	45,00	/	/	/	/	90,00	/	36,00
3.	Šumsko zemljište	45,00	/	/	/	/	135,00	/	/
4.	Stanovi	22.500,00	29.832,00	70.134,59	35.217,23	47.294,60	30.000,00	80.341,96	13.661,83
5.	Kuće za stanovanje	22.500,00	29.832,00	56.173,34	26.576,51	25.480,84	10.676,00	88.985,00	13.661,83
6.	Poslovne zgrade i drugi (nadzemni i podzemni) građevinski objekti koji služe za obavljanje delatnosti	40.000,00	51.612,00	107.899,66	69.303,54	63.719,07	10.676,00	74.448,84	17.760,66
7.	Garaže i garažna mesta	10.000,00	13.560,00	/	22.144,79	21.234,09	3.000,00	29.104,25	6.831,00

**Tabela 22. PREGLED PODELE TERITORIJE PO ZONAMA
I KOEFICIJENATA ZA UTVRĐIVANJE OSNOVICE POREZA NA IMOVINU PO ZONAMA**

		Alibunar	Bela Crkva	Vršac	Kovačica	Kovin	Opovo	Pančevo	Plandište
1.	I zona	1,00	1,00	1,00			1,00	1,00	0,70
2.	II zona	0,80	0,80	0,80			0,80	0,80	0,40
3.	III zona	0,60	0,60	0,60			0,60	0,70	0,40
4.	IV zona		0,40	0,60			0,40	0,60	
5.	V zona			0,40				0,40	

5	Držanje sredstava za igru ("zabavne igre")	+	+	+	+	+	+	+	-
6	Korišćenje prostora za parkiranje drumskih motornih i priključnih vozila na uređenim i obeleženim mestima	-	+	+	+	-	+	+	-
7	Korišćenje slobodnih površina za kampove, postavljanje šatora ili druge objekte privremenog korišćenja	+	+	+	+	+	+	+	+
8	Zauzeće javne površine građevinskim materijalom i za izvođenje građevinskih radova	+	+	+	+	+	+	+	+

Lokalne samouprave imaju različit pristup, tako da su negde iskorišćene maksimalne mogućnosti koje daje Zakon, dok su se neke opredelile za uvođenje osnovnih kategorija lokalnih komunalnih taksi ili su iznosi usklađivani sa ekonomskom snagom privrednih subjekata i preduzetnika. Takođe, različit je pristup i kod godišnjeg usaglašavanja iznosa, gde neke lokalne samouprave redovno koriguju naknade po ovom osnovu za projektovanu stopu inflacije, dok jedan deo lokalnih samouprava dozvoljenu korekciju nije vršio.

1. ISTICANJE FIRME NA POSLOVNOM PROSTORU

Pod firmom u smislu ove odluke smatra se svaki istaknuti naziv ili ime koje upućuje na to da pravno ili fizičko lice obavlja delatnost. Ako se na jednom poslovnim objektu nalazi više istaknutih firmi istog obveznika, taksa se plaća samo za jednu firmu.

Sportski klubovi, udruženja građana, humanitarne organizacije i slično, oslobađaju se plaćanja takse za isticanje firme.

Takseni obveznici su u obavezi da lokalnoj poreskoj administraciji prijave korišćenje prava iz ovog tarifnog broja podnošenjem propisane prijave koja je sastavni deo Odluke i podnošenjem završnog računa za prethodnu godinu do 31.03. tekuće godine.

Tabela 24. Opština Alibunar

	Obveznici	Iznos	
1.	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 4-5.)	/	
2.	pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din (van delanosti navedenih u redu 4-5.)	preduzetnici	20.000,00
		mala preduzeća	30.000,00
		srednja preduzeća	55.000,00
3.	Velika pravna lica (van delanosti navedenih u redu 4-5.)	80.000,00	
4.	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti: bankarstva, osiguranja imovine i lica, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, proizvodnje cementa, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, kazina, kockarnica, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga i noćnih barova i diskoteka	preduzetnici	90.000,00
		mala preduzeća	120.000,00
		srednja preduzeća	160.000,00
5.	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti:	proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte,	20.000,00
		Proizvodnje biogasa	90.000,00

Naplata: kvartalno, srazmerno vremenu za koje je firma istaknuta u toku kalendarske godine. Ako se na jednom poslovnom objektu nalazi više istaknutih firmi istog obveznika, taksa se plaća samo za jednu firmu. Ako jedan takseni obveznik ima veći broj poslovnih objekata komunalnu taksu za isticanje firme plaća za jedan objekat, dok se za svaki naredni taksa umanjuje za 80%.

Tabela 25. Opština Bela Crkva

		I zona	II zona	III zona
1.	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 4.)	/	/	/
2.	Srednja pravna lica, preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din(van delanosti navedenih u redu 4.)	32.214,00	25.771,00	19.328,00
3.	Velika pravna lica (van delanosti navedenih u redu 4.)	60.402,00	48.322,00	36.241,00
4.	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti: bankarstva, osiguranja imovine i lica, proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, proizvodnje cementa, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, kazina, kockarnica, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga i noćnih barova i diskoteka	120.804,00	96.643,00	72.484,00

Naplata: kvartalno, srazmerno vremenu za koje je firma istaknuta u toku kalendarske godine. Ako se na jednom poslovnom objektu nalazi više istaknutih firmi istog obveznika, taksa se plaća samo za jednu firmu.

I zona – ulica 1. oktobra

II zona – prostor uličnog kanala pored Gradske pijace i sve poprečne ulice i delovi ulica od ul.1.oktobra do ulice Save Munčana i ulice Vojske Jugoslavije i prostor belocrkvanskih jezera u periodu letnje sezone;

III zona – ulica Save Munčana, Vojske Jugoslavije i sve ulice i delovi ulica koje nisu obuhvaćeni prethodnim zonama i sva naseljena mesta na teritoriji opštine Bela Crkva.

Tabela 26. Opština Vršac

		I zona	II zona	III zona	IV zona	V zona
1	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 6.)	/	/	/	/	/
2	Preduzetnici - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din (van delanosti navedenih u redu 6.)	30.000	25.000	20.000	15.000	10.000
3	Mala pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din (van delanosti navedenih u redu 6.)	50.000	40.000	30.000	25.000	20.000
4	Srednja pravna lica, (van delanosti navedenih u redu 6.)	80.000	60.000	45.000	35.000	25.000
5	Velika pravna lica (van delanosti navedenih u redu 6.)	100.000	80.000	65.000	45.000	40.000

6	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti: bankarstva, osiguranja imovine i lica, proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, proizvodnje cementa, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, kazina, kockarnica, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga i noćnih barova i diskoteka	260.000	240.000	200.000	130.000	70.000
---	---	---------	---------	---------	---------	--------

Naplata: kvartalno, srazmerno vremenu za koje je firma istaknuta u toku kalendarske godine.

Taksa na firmu se umanjuje:

- pravnim licima iz oblasti poljoprivredne proizvodnje – 40%.
- za drugi i svaki naredni poslovni objekat istog obveznika – 20%.

U ovom tarifnom broju taksativno su navedeni trgovi i ulice koje su obuhvaćeni prvom zonom. Podela svih ostalih trgova i ulica po zonama je u skladu sa članom 2. Odluke o lokalnim komunalnim taksama opštine Vršac.

Tabela 27. Opština Kovačica

		Iznos	
1.	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 6.)	/	
2.	Preduzetnici - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 6.)	25.000,00	
3.	Mala pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 6.)	30.000,00	
4.	Srednja pravna lica, preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din(van delanosti navedenih u redu 6)	60.000,00	
5.	Velika pravna lica (van delanosti navedenih u redu 6.)	90.000,00	
6.	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti:	bankarstva, osiguranja imovine i lica, proizvodnje cementa,	120.000,00
		proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, kazina, kockarnica, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga	150.000,00
		noćnih barova i diskoteka	20.000,00

Naplata: kvartalno, srazmerno vremenu za koje je firma istaknuta u toku kalendarske godine.

Ako se na jednom poslovnom objektu nalazi više istaknutih firmi istog obveznika, taksa se plaća samo za jednu firmu. Ako jedan takseni obveznik ima veći broj poslovnih objekata komunalnu taksu za isticanje firme plaća za jedan objekat, dok se za svaki naredni taksa umanjuje za 80%.

Novoosnovana pravna lica i preduzetnici oslobođeni su plaćanja ove takse jednu godinu, računajući od dana registracije iste.

Tabela 28. Opština Kovin

		Iznos	
1.	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 5.)	/	
2.	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 5.)	24.000,00	
3.	Srednja pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din (van delanosti navedenih u redu 5)	35.000,00	
4.	Velika pravna lica (van delanosti navedenih u redu 5.)	50.000,00	
5.	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti:	bankarstva, osiguranja imovine i lica, proizvodnje cementa, kazina, kockarnice, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga noćnih barova i diskoteka	90.000,00
		proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede,	140.000,00

Naplata: kvartalno, srazmerno vremenu za koje je firma istaknuta u toku kalendarske godine.

Tabela 29. Opština Opovo

	obveznici	Iznos	
1.	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 4.)	/	
2.	pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din(van delanosti navedenih u redu 4.)	preduzetnici	3.000,00
		mala preduzeća	6.000,00
		srednja preduzeća	18.000,00
3.	Velika pravna lica (van delanosti navedenih u redu 4.)	24.000,00	
4.	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti:	bankarstva, osiguranja imovine i lica, proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima,	36.000,00 do
		proizvodnje cementa, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, kazina, kockarnica, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga	60.000,00
		noćnih barova i diskoteka	3.000,00

Naplata: mesečno, srazmerno vremenu za koje je firma istaknuta u toku kalendarske godine. Ako jedan takseni obveznik ima veći broj poslovnih objekata komunalnu taksu za isticanje firme plaća za jedan objekat, dok se za svaki naredni taksu umanjuje za 50%.

Novoosnovana pravna lica i preduzetnici oslobođeni su plaćanja ove takse jednu godinu, računajući od dana registracije iste.

Tabela 30. Grad Pančevo

		u naseljenom mestu Pančevo	naseljena mesta na teritoriji grada Pančeva	
1	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delatnosti navedenih u redu 10.)	/	/	
2	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: proizvodnja el.energije u elektranama na sunce i vetar (obnovljivi izvori energije), stari, umetnički zanati, narodna radinost, registrovana poljoprivredna gazdinstva, sportske organizacije, političke stranke, sindikati, crkve, verske zajednice, nedobitna udruženja i preduzetnici koji obavljaju delatnost van određenog prostora (po pozivu stranke, od mesta do mesta i sl.) – umanjenje 100%	/	/	
3	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: proizvodno zanatstvo – umanjenje 95%	4.892,50	2.446,25	
4	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: prodaja robe na tezgama – umanjenje 92%	7.828,00	3.914,00	
5	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: prevoz robe osim transporta opasnih materija, uslužno zanatstvo, turističke usluge, usluge u prometu robe – umanjenje 90%	9.785,00	4.892,50	
6	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: lekarske ordinacije, apoteke, vanlinijski prevoz putnika, prevoz robe (nafta, derivati, hemijske i petrohemske sirovine), ugostiteljstvo, trgovina, proizvodnja hleba, prerada mesa, proizvodnja i prodaja brze hrane, zlatari, advokati, agencije za promet nekretnina, projektni biro i knjigovodstvene agencije – umanjenje 80%	19.570,00	9.785,00	
7	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din, (van delatnosti navedenih u redu 10.) - umanjenje 80%	19.570,00	9.785,00	
8	Srednja pravna lica, - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din (van delatnosti navedenih u redu 10) - umanjenje 30%	68.495,00	34.247,50	
9	Velika pravna lica (van delatnosti navedenih u redu 10.) - umanjenje 10%	88.065,00	44.032,50	
10	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti	bankarstva, kazina, kockarnice, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga	489.250,00	244.625,00
		osiguranja imovine i lica, proizvodnje cementa, proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na velikim duvanskim proizvodima, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, noćnih barova i diskoteka	391.400,00	195.700,00

Naplata: mesečno, srazmerno vremenu za koje je firma istaknuta u toku kalendarske godine.

Taksu za isticanje firme na poslovnom prostoru ne plaćaju obveznici čija je registrovana delatnost: proizvodnja električne energije, u elektranama na sunce i vetar (obnovljivi izvori energije), atari i umetnički zanati, narodna radinost, registrovana poljoprivredna gazdinstva, sportske organizacije, političke stranke, sindikati, crkve, verske zajednice, nedobitna udruženja i preduzetnici koji obavljaju delatnost van određenog prostora (po pozivu stranke, od mesta do mesta i sl.).

Taksa za isticanje firme na poslovnom prostoru se umanjuje obvezniku ukoliko:

- ima veći broj poslovnih objekata, a ne obavlja delatnost: bankarstva, kazina, kockarnice, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga, osiguranja imovine i lica, proizvodnje cementa, proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, noćnih barova i diskoteka. Komunalnu taksu za isticanje firme u punom iznosu plaća za jedan objekat, dok se za svaki naredni taksa umanjuje za 50%,

- ima veći broj poslovnih objekata, a obavlja delatnost: bankarstva, kazina, kockarnice, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga, osiguranja imovine i lica, proizvodnje cementa, proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, noćnih barova i diskoteka. Komunalnu taksu za isticanje firme u punom iznosu plaća za jedan objekat, dok se za svaki naredni taksa umanjuje za 75%.

Tabela 31. Opština Plandište

		I zona	II zona	III zona	IV zona
1	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 4.)	/	/	/	/
2	Srednja pravna lica, preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din (van delanosti navedenih u redu 4.)	30.000	25.000	20.000	10.000
3	Velika pravna lica (van delanosti navedenih u redu 4.)	60.000	50.000	30.000	0
4	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti: bankarstva, osiguranja imovine i lica, proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, proizvodnje cementa, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, kazina, kockarnica, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga i noćnih barova i diskoteka	100.000	100.000	100.000	100.000

Naplata: kvartalno, srazmerno vremenu za koje je firma istaknuta u toku kalendarske godine.

Prva zona obuhvata deo naselja Plandište i to ulicu Vojvode Putnika od ulice Sinđelićeve do ulice Obilićeve, ulicu Karađorđevu i ulicu Hajduk Veljka od ulice Vojvođanske do ulice Ilindenske;

Druga zona obuhvata ostali deo naselja Plandište;

Treća zona obuhvata teritoriju naseljenih mesta Barice, Velika Greda, Jermenovci, Margita i Hajdučica;

Četvrta zona obuhvata teritoriju naseljenih mesta Banatski Sokolac, Veliki Gaj, Dužine, Kupinik, Markovićevo, Miletićevo i Stari Lec

Novoosnovana pravna lica i preduzetnici oslobođeni su plaćanja ove takse za kalendarsku godinu u kojoj su osnovani kao i:

- naredne dve godine ukoliko zaposle od 1 do 10 radnika,
- naredne tri godine ukoliko zaposle od 10 do 20 radnika i
- narednih pet godina ukoliko zaposle više od 20 radnika.

2. KORIŠĆENJE REKLAMNIH PANOJA, UKLJUČUJUĆI I ISTICANJE I ISPISIVANJE FIRME VAN POSLOVNOG PROSTORA NA OBJEKTIMA I PROSTORIMA KOJI PRIPADAJU JEDINICI LOKALNE SAMOUPRAVE (KOLOVOZI, TROTOARI, ZELENE POVRŠINE, BANDERE I SL.)

Tabela 32. Opština Alibunar

	Obveznici	Iznos	
1.	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 4-5.)	/	
2.	pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din (van delanosti navedenih u redu 4-5.)	preduzetnici	4.000,00
		mala preduzeća	6.000,00
		srednja preduzeća	11.000,00
3.	Velika pravna lica (van delanosti navedenih u redu 4-5.)	16.000,00	
4.	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti: bankarstva, osiguranja imovine i lica, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, proizvodnje cementa, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, kazina, kockarnica, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga i noćnih barova i diskoteka	preduzetnici	18.000,00
		mala preduzeća	24.000,00
		srednja preduzeća	32.000,00
5.	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti:	proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte,	4.000,00
		Proizvodnje biogasa	18.000,00

U Odluci o lokalnim komunalnim taksama od 27.12.2012. godine, taksena tarifa za ovu komunalnu taksu usaglašena je sa članom 15b i iznosi 20% odgovarajućih iznosa utvrđenih za isticanje firme na poslovnom prostoru

Tabela 33. Opština Bela Crkva

		I zona	II zona	III zona
1.	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 4.)	/	/	/
2.	Srednja pravna lica, preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din(van delanosti navedenih u redu 4.)	6.443,00	5.154,00	3.865,00
3.	Velika pravna lica (van delanosti navedenih u redu 4.)	12.080,00	9.664,00	7.248,00
4.	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti: bankarstva, osiguranja imovine i lica, proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, proizvodnje	24.161,00	19.329,00	14.496,00

	cementa, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, kazina, kockarnica, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga i noćnih barova i diskoteka			
--	--	--	--	--

Tabela 34. Opština Vršac

		I zona	II zona	III zona	IV zona	V zona
1.	preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 6.)	/	/	/	/	/
2.	preduzetnici - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din (van delanosti navedenih u redu 6.)	6.000	5.000	4.000	3.000	2.000
3.	mala pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din (van delanosti navedenih u redu 6.)	10.000	8.000	6.000	5.000	4.000
4.	srednja pravna lica, (van delanosti navedenih u redu 6.)	16.000	12.000	9.000	7.000	5.000
5.	velika pravna lica (van delanosti navedenih u redu 6.)	20.000	16.000	13.000	9.000	8.000
6.	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti: bankarstva, osiguranja imovine i lica, proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, proizvodnje cementa, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, kazina, kockarnica, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga i noćnih barova i diskoteka	52.000	48.000	40.000	26.000	14.000

U okviru ovog tarifnog broja predviđena je taksa za:

- postavljanje i korišćenje svetlećih reklama i sličnih oglasnih sredstava u iznosu od 3,00 din/dnevno po m² za pano preko 20 m² pa do 35 din/dnevno po m² za pano do 3m². U slučaju pokretnog panoa taksa se umanjuje 20%.

Tabela 35. Opština Kovačica

		Iznos
1.	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 6.)	/
2.	Preduzetnici - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 6.)	5.000,00
3.	Mala pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 6.)	6.000,00
4.	Srednja pravna lica, preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din(van delanosti navedenih u redu 6)	12.000,00
5.	Velika pravna lica (van delanosti navedenih u redu 6.)	18.000,00

6.	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti:	bankarstva, osiguranja imovine i lica, proizvodnje cementa,	24.000,00
		proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, kazina, kockarnica, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga	30.000,00
		noćnih barova i diskoteka	4.000,00

Tabela 36. Opština Kovin

		Iznos	
1.	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 5.)	/	
2.	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 5.)	120,00	
3.	Srednja pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din (van delanosti navedenih u redu 5)	175,00	
4.	Velika pravna lica (van delanosti navedenih u redu 5.)	250,00	
5.	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti:	bankarstva, osiguranja imovine i lica, proizvodnje cementa, kazina, kockarnice, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga noćnih barova i diskoteka	450,00
		proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede,	700,00

U Odluci o lokalnim komunalnim taksama, taksena tarifa za ovu komunalnu taksu iznosi 0,50% odgovarajućih iznosa utvrđenih za isticanje firme na poslovnom prostoru.

Tabela 37. Opština Opovo

	obveznici	Iznos	
1.	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 4.)	/	
2.	pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od	preduzetnici	600,00

	50.000.000,00 din(van delanosti navedenih u redu 4.)	mala preduzeća	1.200,00
		srednja preduzeća	3.600,00
3.	Velika pravna lica (van delanosti navedenih u redu 4.)		4.800,00
4.	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti: bankarstva, osiguranja imovine i lica, proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, proizvodnje cementa, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, kazina, kockarnica, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga i noćnih barova i diskoteka		7.200,00 do 12.000,00

Napomena U Odluci o lokalnim komunalnim taksama na teritoriji opštine Opovo od 18.10.2012. godine, taksena tarifa za ovu komunalnu taksu ne može da bude veća od 20% odgovarajućeg iznosa utvrđenog za taksu na isticanje firme.

Tabela 38. Grad Pančevo

		U naseljenom mestu Pančevo	Naseljena mesta na teritoriji grada Pačeva
1	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delatnosti navedenih u redu 10.)	/	/
2	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: proizvodnja el.energije u elektranama na sunce i vetar (obnovljivi izvori energije), stari, umetnički zanati, narodna radinost, registrovana poljoprivredna gazdinstva, sportske organizacije, političke stranke, sindikati, crkve, verske zajednice, nedobitna udruženja i preduzetnici koji obavljaju delatnost van određenog prostora (po pozivu stranke, od mesta do mesta i sl.) – umanjenje 100%	/	/
3	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: proizvodno zanatstvo – umanjenje 95%	978,50	489,25
4	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: prodaja robe na tezgama – umanjenje 92%	1.565,60	782,80
5	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: prevoz robe osim transporta opasnih materija, uslužno zanatstvo, turističke usluge, usluge u prometu robe – umanjenje 90%	1.957,00	978,50
6	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: lekarske ordinacije, apoteke, vanlinijski prevoz putnika, prevoz robe (nafta, derivati, hemijske i petrohemske sirovine), ugostiteljstvo, trgovina, proizvodnja hleba, prerada mesa, proizvodnja i prodaja brze hrane, zlatari, advokati, agencije za promet nekretnina, projektni biro i knjigovodstvene agencije – umanjenje 80%	3.914,00	1.957,00
7	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din, (van delatnosti navedenih u redu 10.) - umanjenje 80%	3.914,00	1.957,00
8	Srednja pravna lica, - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din(van delatnosti navedenih u redu 10) - umanjenje 30%	13.699,00	6.849,50
9	Velika pravna lica (van delatnosti navedenih u redu 10.)-umanjenje 10%	17.613,00	8.806,50

10	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti:	bankarstva, kazina, kockarnice, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga	97.850,00	48.925,00
		osiguranja imovine i lica, proizvodnje cementa, proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, noćnih barova i diskoteka	78.280,00	39.140,00

Tabela 39. Opština Plandište

		I zona	II zona	III zona	IV zona
1.	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din (van delatnosti navedenih u redu 4.)	/	/	/	/
2.	Srednja pravna lica, preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din (van delatnosti navedenih u redu 4.)	6.000	5.000	4.000	2.000
3.	Velika pravna lica (van delatnosti navedenih u redu 4.)	12.000	10.000	6.000	0
4.	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti: bankarstva, osiguranja imovine i lica, proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, proizvodnje cementa, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, kazina, kockarnica, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga i noćnih barova i diskoteka	20.000	20.000	20.000	20.000

Taksena obaveza po ovom taksonom broju utvrđuje se u godišnjem iznosu za svaki istaknuti pano ili firmu, a dospeva kvartalno.

3.TAKSA ZA DRŽANJE MOTORNIM DRUMSKIM I PRIKLJUČNIM VOZILA, OSIM POLJOPRIVREDNIH VOZILA I MAŠINA

Tabela 40. Pregled iznosa takse za sve lokalne samouprave regiona

	Alibunar	Bela Crkva	Vršac	Kovačica	Kovin	Opovo	Pančevo	Plandište
1. za teretna vozila:								
- za kamione do 2t nosivosti - do 1.500 din	1.500	600	1.500	1.500	750	1.500	1.500	600

- za kamione od 2t do 5t nosivosti - do 2.000 din	2.000	900	2.000	2.000	1.000	2.000	2.000	900
- za kamione od 5t do 12t nosivosti - do 3.500 din	3.500	3.000	3.500	3.500	1.750	3.500	3.500	2.500
- za kamione preko 12t nosivosti - do 5.000 din	5.000	4.000	5.000	5.000	2.500	5.000	5.000	4.000
2. za teretne i radne prikolicе (za putničke automobile):								
- do 500 din	500	300	500	500	250	500	500	300
3. za putnička vozila:								
- do 1.150 cm ³ do 500 dinara,	500	500	500	500	250	500	500	300
- preko 1.150 cm ³ do 1.300 cm ³ do 1.000 dinara,	1.000	700	1.000	1.000	500	1.000	1.000	500
- preko 1.300 cm ³ do 1.600 cm ³ do 1.500 dinara,	1.500	1.000	1.500	1.500	750	1.500	1.500	800
- preko 1.600 cm ³ do 2.000 cm ³ do 2.000 dinara,	2.000	1.500	2.000	2.000	1.000	2.000	2.000	1.100
- preko 2.000 cm ³ do 3.000 cm ³ do 3.000 dinara,	3.000	2.500	3.000	3.000	1.500	3.000	3.000	2.000
- preko 3.000 cm ³ - do 5.000 dinara;	5.000	4.000	5.000	5.000	2.500	5.000	5.000	3.000
4. za motocikle:								
- do 125 cm ³ - do 400 dinara,	400	400	400	400	200	400	400	400
- preko 125 cm ³ do 250 cm ³ do 600 dinara,	600	600	600	600	300	600	600	600
- preko 250 cm ³ do 500 cm ³ - do 1.000 dinara,	1.000	1.000	1.000	1.000	500	1.000	1.000	1.000
- preko 500 cm ³ do 1.200 cm ³ - do 1.200 dinara,	1.200	1.200	1.200	1.200	600	1.200	1.200	1.200
- preko 1.200 cm ³ - do 1.500 dinara	1.500	1.500	1.500	1.500	750	1.500	1.500	1.500
5. za autobuse i kombi buseve:								
- do 50din/sedištu	50	40	50	50	50	50	50	50
6. za priključna vozila: teretne prikolicе, poluprikolicе i specijalne teretne prikolicе za prevoz određenih vrsta tereta								
- do 1t nosivosti - do 400 dinara,	400	200	400	400	200	400	400	200
- od 1 t do 5 t nosivosti - do 700 dinara,	700	500	700	700	350	700	700	500
- od 5t do 10t nosivosti do 950 dinara,	950	950	950	950	500	950	950	950
- od 10t do 12t nosivosti -- do 1.300 dinara,	1.300	1.300	1.300	1.300	650	1.300	1.300	1.300
- nosivosti preko 12t - do 2.000 dinara	2.000	1.600	2.000	2.000	1.000	2.000	2.000	1.800
7) za vučna vozila (tegljače):								
- čija je snaga motora do 66 kilovata - do 1.500 dinara	1.500	1.500	1.500	1.500	750	1.500	1.500	1.500
- čija je snaga motora od 66 - 96 kilovata - do 2.000 din	2.000	2.000	2.000	2.000	1.000	2.000	2.000	2.000
- čija je snaga motora od 96 - 132 kilovata - do 2.500 din	2.500	2.500	2.500	2.500	1.250	2.500	2.500	2.500
- čija je snaga motora od 132 - 177 kilovata - do 3.000 din	3.000	3.000	3.000	3.000	1.500	3.000	3.000	3.000
- čija je snaga motora preko 177 kilovata - do 4.000 din	4.000	4.000	4.000	4.000	2.000	4.000	4.000	4.000
8) za radna vozila, specijalna adaptirana vozila za prevoz rekvizita za putujuće zabave, radnje i atestirana specijalizovana vozila za prevoz pčela:								
- do 1.000 din	1.000	1.000	1.000	1.000	500	1.000	1.000	1.000

Naplata: jednom godišnje, pri registraciji vozila

Napomena: Opštine Bela Crkva, Kovin i Plandište svojim Odlukama nisu propisale maksimalno dozvoljene iznose ove takse za pojedine kategorije vozila.

4.KORIŠĆENJE PROSTORA NA JAVNIM POVRŠINAMA ILI ISPRED POSLOVNIH PROSTORIJA U POSLOVNE SVRHE, OSIM RADI PRODAJE ŠTAMPE, KNJIGA I DRUGIH PUBLIKACIJA, PROIZVODA STARIH I UMETNIČKIH ZANATA I DOMAĆE RADINOSTI

Tabela 41.

	odluka od	I zona	II zona	III zona	IV zona
Plandište	25.04.2013.	2,00 din /m ² /dnevno	1,00 din /m ² /dnevno	0,50 din /m ² /dnevno	0 din /m ² /dnevno

Napomena: Odluka o iznosu komunalne takse za teritoriju opštine Plandište ne sadrži podelu po tipu objekta već samo po zonama, bez obzira na tip objekta i delatnost.

Tabela 42.

	odluka od	Privremeni montažni objekti	Letnje bašte	Automati, frižideri za sladoled	Prodaja razne robe na stolovima/tezgama
Alibunar	27.12.2012.	27,00 din/m ² /mesečno	12,00 din/m ² /mesečno	350,00 din/m ² /mesečno	450,00 din/m ² /dnevno
Bela * Crkva	12.12.2012.	4,00-7,00 din/m ² /dnevno	5,00-8,00 din/m ² /dnevno	6,00-13,00 din/m ² /dnevno	/
Vršac **	17.12.2012.	20,00-65,00 din/m ² /dnevno	5,00-23,00 din/m ² /dnevno	35,00-100,00 din/m ² /dnevno	85,00-210,00 din/m ² /dnevno
Kovačica	02.11.2012.	150,00 din/m ² /mesečno	12,00 din/m ² /mesečno	350,00 din/m ² /mesečno	450,00 din/kom/dnevno
Kovin***	31.10.2012.	2,02-3,28 din/m ² /dnevno	1,26-1,71 din/m ² /dnevno	11,72-16,65 din/kom/dnevno	11,72-16,65 din/m ² /dnevno
Opovo	18.10.2012.	150,00 din/m ² /mesečno	12,00 din/m ² /mesečno	350,00 din/m ² /mesečno	450,00 din/kom/dnevno
**** Pančevo	28.12.2012.	320-800 din/m ² /mesečno	86-216 din/m ² /mesečno	1.260,00-3.180,00 din/m ² /mesečno	42-106 din/m ² /dnevno

*Teritorija opštine Bela Crkva je podeljena na pet zona, u tabelu su uneti iznosi za I i III zonu,

**Teritorija opštine Vršac je podeljena na pet zona, u tabelu su uneti iznosi za I i V zonu,

***Teritorija opštine Kovin je podeljena na dve zone, u tabelu su uneti iznosi za I i II zonu,

****Teritorija grada Pančeva je podeljena na pet zona, u tabelu su uneti iznosi za I i V zonu.

Pojedine lokalne samouprave u okviru ove takse imaju detaljniju kategorizaciju (postavljanje tendi, nadstrešnica, postavljanje objekata za izvođenje zabavnih programa, luna parkova, korišćenje prostora za dečija vozila i dr.)

5.DRŽANJE SREDSTAVA ZA IGRU ("ZABAVNE IGRE")

Tabela 43.

	odluka od	I zona	II zona	III zona	IV zona	V zona
Alibunar	27.12.2012.	380,00 din po aparatu, mesečno				
Bela Crkva	12.12.2012.	210,00 din/kom/mesečno				
Vršac	17.12.2012.	1.680,00 din/kom/mesečno				
Kovačica	02.11.2012.	380 din/kom/mesečno				
Kovin	31.10.2012.	246,90 din/kom/mesečno – bilijar, automati, fliperi, pikado, stoni fudbal 692,40 din/kom/mesečno – igre na računarima				
Opovo	18.10.2012.	380 din/kom/mesečno				
Pančevo	28.12.2012.	1.200,00 din/kom/mesečno				
Plandište	25.04.2013.	/				

U opštini Plandište Odlukom nije predviđeno plaćanje ove takse.

6.KORIŠĆENJE PROSTORA ZA PARKIRANJE DRUMSKIH MOTORNIH I PRIKLJUČNIH VOZILA NA UREĐENIM I OBELEŽENIM MESTIMA

Plaćanje ove takse značajno se razlikuje u zavisnosti od kategorije vozila (automobil – stanari, zaposleni, korisnici poslovnog prostora), teretna (nosivost), priključna, autobus (broj putničkih mesta). U pojedinim mestima parkiranje je regulisano i plaća se srazmerno vremenu korišćenja (na sat i dnevno), a takođe i po mestu parkiranja (do tri zone). Prostor za parkiranje drumskih motornih i priključnih vozila predviđen je na uređenim i posebno obeleženim mestima.

Tabela 44.

	odluka od	I zona	II zona	III zona	IV zona	doplatna karta
Alibunar	27.12.2012.	nije predviđeno plaćanje ove komunalne takse				
Bela Crkva	12.12.2012.	20,00 din/sat	15,00 din/sat			1.000,00
Vršac	17.12.2012.	7,50 din/sat	6,25 din/sat			
Kovačica	02.11.2012.	auto taksi - 270 din/ozilo/mesečno teretna, motorna, priključna, autobusi - 380 din/vozilo/mesečno				
Kovin	31.10.2012.	nije predviđeno plaćanje ove komunalne takse				
Opovo	18.10.2012.	auto taksi - 270 din/mesečno teretna, motorna, priključna, autobusi - 380 din/vozilo/mesečno				
Pančevo	11.10.2013.	28,94 din/sat	23,15 din/sat	17,36 din/sat		1.078,00
		auto taksi - 300 din/vozilo/mesečno				
Plandište	25.04.2013.	nije predviđeno plaćanje ove komunalne takse				

U opštinama Alibunar, Kovin i Plandište Odlukom nije predviđeno plaćanje ove takse. U Pančevu taksu ne plaćaju invalidi, trudnice, vozila javnih službi za vreme intervencije.

7.KORIŠĆENJE SLOBODNIH POVRŠINA ZA KAMPOVE, POSTAVLJANJE ŠATORA ILI DRUGE OBJEKTE PRIVREMENOG KORIŠĆENJA

Tabela 45.

	odluka od	I zona	II zona	III zona	IV zona	V zona
Alibunar	27.12.2012.	25 din/m ² /dnevno				
Bela Crkva	12.12.2012.	kamp prikolica - 61,00 din/kom/dnevno šator - 37,00 din/kom/dnevno vozilo - 25,00 din/kom/dnevno				
Vršac	17.12..2012.	42,00 din/m ² /dnevno	28,00 din/m ² /dnevno	14,00 din/m ² /dnevno	12,00 din/m ² /dnevno	7,00 din/m ² /dnevno
Kovačica	02.11.2012.	25 din/m ² /dnevno				
Kovin	31.10.2012.	4,44 din/m ² /dnevno	3,28 din/m ² /dnevno			
Opovo	18.10.2012.	25 din/m ² /dnevno				
Pančevo	28.12.2012.	8,00 din/m ² /dnevno				
Plandište	25.04.2013.	4,00 din/m ² /dnevno	3,00 din/m ² /dnevno	1,00 din/m ² /dnevno	0 din/m ² /dnevno	

8.ZAUZEĆE JAVNE POVRŠINE GRAĐEVINSKIM MATERIJALOM I ZA IZVOĐENJE GRAĐEVINSKIH RADOVA.

Tabela 46.

	odluka od	izvođenje građevinskih radova	deponovanje građevinskog i drugog materijala
Alibunar	27.12.2012.	2,00 din /m ² /dnevno	2,00 din /m ² /dnevno
Bela Crkva	12.12.2012.	5,00 din /m ² /dnevno	od 5,00 do 6,00 din /m ² /dnevno
Vršac	17.12.2012.	4,20 din /m ² /dnevno	8,40 din /m ² /dnevno
Kovačica	02.11.2012.	2,00 din /m ² /dnevno	2,00 din /m ² /dnevno
Kovin	31.10.2012.	5,79 din /m ² /dnevno	4,54 din /m ² /dnevno
Opovo	18.10.2012.	2,00 din /m ² /dnevno	2,00 din /m ² /dnevno
Pančevo *	14.03.2012.	6,00-14,00 din /m ² /dnevno	6,00-14,00 din /m ² /dnevno
Plandište	25.04.2013.	2,00 din /m ² /dnevno	3,00 din /m ² /dnevno

*Teritorija grada Pančeva je podeljena na pet zona, u tabelu su uneti iznosi za I i V zonu (maksimalni i minimalni iznosi). Spisak ulica koje čine pojedine zone sastavni je deo odluke.

Pojedine lokalne samouprave detaljnije su regulisale ovu taksu i predvidele naplatu iste u slučaju zatvaranja putničkog ili pešačkog saobraćaja.

Tabela 47. UPOREDNI PREGLED IZNOSA KOMUNALNE TAKSE ZA ISTICANJE FIRME NA POSLOVNOM PROSTORU

	Alibunar	Bela Crkva	Vršac	Kovačica	Kovin	Opovo	Pančevo	Plandište	Zrenjanin	Valjevo	Čačak
Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delatnosti navedenih u redu 5.)	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din (van delatnosti navedenih u redu 5.)	3.000 i 6.000	32.214	30.000 do 50.000	25.000 do 30.000	24.000	2.200 do 6.600	4.892 do 19.570	30.000	43.000	85.064	9.500 do 33.250
Srednja pravna lica (van delatnosti navedenih u redu 5.)	18.000	32.214	80.000	60.000	35.000	39.000	68.495	30.000	63.000	85.064	42.750
Velika pravna lica (van delatnosti navedenih u redu 5.)	24.000	60.402	100.000	90.000	50.000	39.000	88.065	60.000	145.000	149.436	47.500
Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti: bankarstva, osiguranja imovine i lica, proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, proizvodnje cementa, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, kazina, kockarnica, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga i noćnih barova i diskoteka	36.000 i 60.000	120.804	260.000	120.000 i 150.000	90.000 i 140.000	22.000 do 66.000	391.400 i 489.250	100.000	350.000	498.120	300.000 do 390.000

Napomena: U tabeli su dati iznosi za prvu zonu. U zavisnosti od veličine teritorije lokalne samouprave zavisi i broj zona. Zone su definisane u Beloj Crkvi, Vršcu, Pančevu i Plandištu. U svakoj odluci o lokalnim komunalnim taksama jasno su definisane zone i navedene ulice koje obuhvata odgovarajuća zona. U Alibunaru, Kovačici, Kovinu i Opovu iznos zavisi od delatnosti.

Tabela 48.UPOREDNI PREGLED IZNOSA TAKSE PO LOKALNIM SAMOUPRAVAMA ZA KORIŠĆENJE REKLAMNIH PANOVA, UKLJUČUJUĆI I ISTICANJE I ISPISIVANJE FIRME VAN POSLOVNOG PROSTORA NA OBJEKTIMA I PROSTORIMA KOJI PRIPADAJU JEDINICI LOKALNE SAMOUPRAVE (KOLOVOZI, TROTOARI, ZELENE POVRŠINE, BANDERE I SL.)

	Alibunar	Bela Crkva	Vršac	Kovačica	Kovin	Opovo	Pančevo	Plandište	Zrenjanin	Valjevo	Čačak
Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delatnosti navedenih u redu 5.)	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din (van delatnosti navedenih u redu 5.)	600 do 1.200	6.443	6.000 i 10.000	5.000 i 6.000	120	440 do 1.320	978,50 do 3.914,00	6.000	17.850	17.013	1.900 do 6.650
Srednja pravna lica (van delatnosti navedenih u redu 5.)	3.600	6.443	16.000	12.000	175	7.800	13.699,00	6.000	17.850	17.013	8.550
Velika pravna lica (van delatnosti navedenih u redu 5.)	4.800	12.080	20.000	18.000	250	7.800	17.613,00	12.000	17.850	17.013	9.500
Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti: bankarstva, osiguranja imovine i lica, proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, proizvodnje cementa, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, kazina, kockarnica, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga i noćnih barova i diskoteka	7.200 do 12.000	24.161	52.000	24.000 i 30.000	450 i 700	13.200	78.280,00 i 97.850,00	20.000	53.550	29.887	60.000 do 78.000

Napomena: U Kovačici i Kovinu iznos zavisi od delatnosti dok su, kao dodatni kriterijum, zone definisane u Beloj Crkvi, Vršcu, Pančevu i Plandištu. U tabeli su dati iznosi za prvu zonu radi mogućnosti poređenja iznosa po lokalnim samoupravama.

Za Čačak nije poznat iznos prosečne zarade koji se koristi kao osnovica za ovu taksu.

Tabela 49. UPOREDNI PREGLED IZNOSA KOMUNALNE TAKSE ZA KORIŠĆENJE PROSTORA NA JAVNIM POVRŠINAMA ILI ISPRED POSLOVNIH PROSTORIJA U POSLOVNE SVRHE, OSIM RADI PRODAJE ŠTAMPE, KNJIGA I DRUGIH PUBLIKACIJA, PROIZVODA STARIH I UMETNIČKIH ZANATA I DOMAĆE RADINOSTI

	Alibunar	Bela Crkva	Vršac	Kovačica	Kovin	Opovo	Pančevo	Plandište	Zrenjanin	Valjevo	Čačak
Privremeni montažni objekti din/m ² /mesečno	27	210	1.950	150	98,40	150	800	60	600	1.996,80	300
Letnje bašte din/m ² /mesečno	12	8	23	12	51,30	12	216	60	900	686,40	300
Automati, frižideri za sladoled din/kom/mesečno	350	390	3.000	350	499,50	350	3.180	120	1.380	1.653,60	600
Prodaja razne robe na stolovima/tezgama din/kom/dnevno	450	/	210	450	210	450	106	120	160	133.12	60

Napomena: U tabeli su dati iznosi za prvu zonu (Bela Crkva, Vršac, Kovin, Pančevo i Plandište) radi mogućnosti poređenja iznosa sa lokalnim samoupravama koje nisu koristile taj kriterijum već imaju jedinstvenu cenu za teritoriju cele lokalne samouprave (Alibunar, Kovačica i Opovo).

3.3. Cene komunalnih usluga

Jedinice lokalne samouprave su prilikom donošenja Odluke o obavljanju komunalnih delatnosti na svojoj teritoriji i Rešenja o davanju saglasnosti na cenovnike komunalnih usluga, dužne da poštuju odredbe Zakona o komunalnim delatnostima, Zakona o lokalnoj samoupravi, Zakona o javnim preduzećima i obavljanju delatnosti od opšteg interesa.

Sva komunalna preduzeća u obavezi su da poštuju granicu povećanja cena, koja je određena projekcijom inflacije za tekuću godinu.

A) PROIZVODNJA I SNABDEVANJE PAROM I TOPLOM VODOM

Tabela 50. Pregled cena grejanja - Južni Banat /Cene date u tabeli su bez PDV-a/

Grad	Preduzece	domaćinstva din/m ²	privreda din/m ²	Napomena
Vršac	JKP „Drugi oktobar“	25,19	18,97	Troškovi održavanja toplana, toplovoda i podstanica. Puna cena se obračunava na osnovu utroška energenata.
Pančevo	JKP „Grejanje“	94,14	129,77	
Kovin	„Te Controls“	95,25	95,25	

U sledećoj tabeli dat je pregled trenutnih cena daljinskog grejanja za neke od gradova u Srbiji na osnovu podataka PU "Toplane Srbije".

Tabela 51. / Cene su iz septembra 2013. godine. bez PDV-a /.

Grad	domaćinstva din/m ²	privreda din/m ²
Kraljevo	83,50	250,50
Užice	85,78	214,45
Priboj	83,35	125,02
Čačak	87,00	122,78
Sremska Mitrovica	84,56	203,63
Jagodina	92,40	277,20
Valjevo	85,92	277,20
Ruma	107,62	161,43
Vrbas	90,00	135,00

B) SAKUPLJANJE I ODNOŠENJA OTPADA

Tabela 52. Pregled cena sakupljanja i odnošenja otpada (cene iskazane bez PDV)

Mesto	Naziv preduzeća	Cena sakupljanja i odnošenja otpada u din/m ²			
		Domaćinstva	Privreda	Budžetski korisnici	Napomena
Alibunar	DJKP "Univerzal"	3,57	5,62	/	
Bela Crkva	JKP "Belocrkvanski komunalnac"	5,26	10,88	10,88	
Vršac	DKP "2. oktobar"	4,86	12,77	7,36	
Kovačica	"Brantner" doo, Novi Bečej	98,40	22,14-24,60	/	Cena za domaćinstva je po članu / mesečno
Kovin	JKP "Kovinski komunalac"	4,12	21,34	/	Cena za pravna lica i preduzetnike po delatnosti i koeficijentu
Opovo	"Brantner" doo, Novi Bečej	91,75-121,34	26,85	14,69	Cena za domaćinstva je po članu/ mesečno
Pančevo	JKP "Higijena"	4,39	4,78	4,39	Zona 1 - trgovina 20,38 din/m ² Zona 1- ostalo 11,88 din/m ²
Plandište	DJKP "Polet"	2,71	3,43		

Tabela 53. Pregled cena deponovanja komunalnog otpada (cene iskazane bez PDV)

Mesto	Naziv preduzeća	Cena deponovanja komunalnog otpada	Napomena
Vršac	DKP "2. oktobar"	1,31din/ m ² - preduzeća 0,51din/m ² -domaćinstva	
Pančevo	JKP "Higijena"	2,52 din/m ²	
Kovačica	Brantner	22,24-39,08 din.domaćinstva / po čl. mesečno 6,18-6,85- privreda / po m ² mesečno	
Plandište	DJKP Polet	0,55din/m ² domaćinstva 0,68 din/m ² privreda	

Tabela 54. Pregled cena sakupljanja i odnošenja komunalnog otpada u nekim gradovima Srbije

Mesto	Naziv preduzeća	Cena sakupljanja i odnošenja otpada u din/m ²			
		Domaćinstva	Privreda	Budžetski korisnici	Napomena
Zrenjanin	JKP Čistoća i zelenilo	5,70	7,19	5,27	Cena sa PDV
Valjevo	JKP Vidrak	4,71	9,47	1,54	Cena sa PDV
Kragujevac	JKP Čistoća	4,20	8,00	/	Cena sa PDV

C) PROIZVODNJA I DISTRIBUCIJA VODE, SAKUPLJANJE I ODVOĐENJE OTPADNIH VODA I PREČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA

Sistem vodosnabdevanja ima značajne nedostatke. Veliki gubici vode, neefikasno upravljanje pritiskom vode, zastareli pumpni sistemi, nedostatak merenja količina na izvoru, u distribuciji i kod potrošača, kao i niska stopa naplate, čine jedan neefikasan sistem koji ima potrebu za stalnim subvencijama iz opštinskog ili državnog budžeta za unapređenje svoje infrastrukture.

Nadležnosti lokalnih samouprava i njihovih komunalnih preduzeća u odnosu na opštinsko upravljanje vodama definisane su Zakonom o komunalnim delatnostima i Zakonom o vodama, čime je ova oblast usklađena sa ekološkim zahtevima i standardima EU tako da treba očekivati otpočinjanje značajnih investicija u sisteme za prikupljanje i prečišćavanje otpadnih voda, ali i značajnije smanjenje svih vidova nepotrebnog trošenja vode i osetnog rasta tarifa do kojih će nužno doći po osnovu poboljšanja kvaliteta usluga u celini.

Problematika poslovanja komunalnih preduzeća odnosi se najviše na sledeće oblasti: sanaciju objekata i zamenu opreme na izvorima, merenje isporučene vode, merenje potrošene vode, gubitke vode, crpne stanice, izgrađenost kanalizacije, stanje projektne dokumentacije. Uvođenjem savremene tehnologije, detekcijom curenja i programom smanjenja fizičkog gubitka vode, uštedom električne energije, unapređenjem održavanja i uz pomoć institucionalnih unapređenja unutar firmi, moguće je obezbediti neophodnu finansijsku stabilizaciju i dalji razvoj preduzeća.

Tabela 55. Cene proizvodnje i distribucije vode (cene iskazane bez PDV)

Mesto	Naziv preduzeća	Cena proizvodnje i distribucije vode u din/m ³			
		Domaćinstva	Privreda	Budžetski korisnici	Napomena
Alibunar	DJKP "Univerzal"	31,02	83,83		
Bela Crkva	JKP "Belocrkvanski vodovod i kanalizacija"	30,25	109,82		
Vršac	DKP "Drugi oktobar"	44,28	115,08	66,22	
Kovin	JKP "Kovinski komunalac"	35,70	107,10	53,55-71,40	
Opovo	JKP "Mladost"	45,00	75,00		
Pančevo	JKP "Vodovod i kanalizacija "	54,24	103,60	54,24	
Plandište	DJKP "Polet"	30,61	51,01		

Tabela 56. Cene sakupljanja i odvođenja otpadnih voda (cene iskazane bez PDV)

Mesto	Naziv preduzeća	Cena sakupljanja i odvođenja otpadnih voda u din/m ³			
		Domaćinstva	Privreda	Budžetski korisnici	Napomena
Alibunar	DJKP "Univerzal"	14,38	46,06		
Bela Crkva	Belocrkvanski vodovod i kanalizacija	15,14	56,46		
Vršac	DKP "Drugi oktobar"	21,59	54,85	37,81	
Kovin	JKP "Kovinski Komunalac"	17,85	53,55	26,78-35,70	
Opovo	JKP "Mladost"	15,00	10,00		
Pančevo	JKP "Vodovod i kanalizacija"	43,34	85,80	43,34	
Plandište	DJKP "Polet"	15,31	24,93		

Tabela 57. Cene prečišćavanja otpadnih voda (cene iskazane bez PDV)

Mesto	Naziv preduzeća	Cena sakupljanja i odvođenja otpadnih voda u din/m ³			
		Domaćinstva	Privreda	Budžetski korisnici	Napomena
Vršac	DKP "Drugi oktobar"	7,76	27,17	13,35	
Plandište	DJKP Polet	16,54	26,92	16,54	

Tabela 58. Cene proizvodnje i distribucije vode u drugim gradovima

Mesto	Naziv preduzeća	Cena proizvodnje i distribucije vode u din/m ³			
		Domaćinstva	Privreda	Budžetski korisnici	Napomena
Novi Sad	JKP Vodovod i kanalizacija	53,58	126,23	/	Cena sa PDV
Valjevo	JKP Vodovod Valjevo	30,55	89,43	30,55	Cena sa PDV
Kragujevac	JKP Vodovod i kanalizacija	34,27	66,67	34,27	Cena sa PDV

Tabela 59. Cene sakupljanja i odvođenja otpadnih voda u drugim gradovima

Mesto	Naziv preduzeća	Cena sakupljanja i odvođenja otpadnih voda u din/m ³			
		Domaćinstva	Privreda	Budžetski korisnici	Napomena
Novi Sad	JKP Vodovod i kanalizacija	33,76	79,41	/	Cena sa PDV
Valjevo	JKP Vodovod Valjevo	18,17	37,27	18,17	Cena sa PDV
Kragujevac	JKP Vodovod i kanalizacija	11,50	22,28	11,50	Cena sa PDV

4. Robna razmena južnobanatskog okruga sa inostranstvom u periodu 2010-2013. godine¹

Robna razmena Južnog Banata sa inostranstvom u periodu od 2010-2013. godine je imala tendenciju rasta posmatrajući njenu vrednost u nominalnom iznosu, uz izuzetak 2012. godine kada je evidentiran pad vrednosti i izvoza i uvoza. U toku 2013. godine dolazi do povećanja izvoza, koji je rastao znatno brže u odnosu na uvoz koji je zabeležio skroman porast u odnosu na 2011. godinu.

Najveći deo robne razmene, kako u izvozu, tako i u uvozu, odvija se sa zemljama članicama Evropske unije, zatim sa zemljama CEFTA regiona. Zemlje sa kojima Srbija ima potpisane Sporazume o slobodnoj trgovini su značajni partneri u odvijanju robne razmene, kao što je slučaj sa Ruskom federacijom.

Struktura robne razmene u posmatranom periodu nije se značajnije menjala. U izvozu najveće učešće ostvaruju proizvodi hemijske industrije, uglavnom niže faze prerade. U uvozu, takođe, najveće učešće ostvaruju sirovine za hemijsku i farmaceutsku industriju.

U toku 2010. godine, ostvarena je robna razmena Južnog Banata sa inostranstvom u ukupnoj vrednosti od 986,42 miliona dolara, od čega izvoz iznosi 566,21 miliona dolara (57,4% od ukupne vrednosti razmene) i uvoz 420,21 miliona dolara (42,6 % od ukupne vrednosti razmene). Izvoz je u odnosu na prošlu godinu porastao za 43,4%. Uvoz je povećan za 19,1%. U posmatranom periodu ostvaren je suficit od 146 miliona dolara, pokrivenost uvoza izvozom iznosi 134,74%.

Izvoz Južnog Banata čini 16,33% od ukupnog izvoza Vojvodine, odnosno oko 5,78% od ukupnog izvoza Srbije u posmatranom periodu. U istom periodu, uvoz južnobanatskog okruga u ukupnom uvozu Vojvodine učestvuje sa 8,88 %, odnosno sa 2,51% u ukupnom uvozu Srbije.

U 2011. godini, ostvarena je robna razmena Južnog Banata sa inostranstvom u ukupnoj vrednosti od 1.336.694.634 USD, od čega izvoz iznosi 750.776.145 USD (56.17% ukupne vrednosti razmene) i uvoz 585.918.493 USD (43.83% od ukupne vrednosti razmene). U posmatranom periodu ostvaren je suficit od 164.857.652 dolara, pokrivenost uvoza izvozom iznosi 128.14%. U odnosu na isti period prošle godine, izvoz je povećan za oko 33%, a uvoz za 39.4%.

U toku 2011. godine izvoz Južnog Banata čini 17.12% od ukupnog izvoza Vojvodine, odnosno oko 6.38% od ukupnog izvoza Srbije. Uvoz južnobanatskog okruga u ukupnom uvozu Vojvodine učestvuje sa 9.6%, odnosno sa 2.91% u ukupnom uvozu Srbije.

U periodu januar-decembar 2012. godine, ostvarena je robna razmena Južnog Banata sa inostranstvom u ukupnoj vrednosti od 972.603.380 USD, od čega izvoz iznosi 565.547.965 USD (58% ukupne vrednosti razmene) i uvoz 407.055.415 USD (42% od ukupne vrednosti razmene). Ostvaren je suficit od 78.201.427 dolara, pokrivenost uvoza izvozom iznosi 139%. U odnosu na isti period prošle godine, izvoz je opao za oko 24,7%, a uvoz za oko 30,5%.

U 2012. godini izvoz Južnog Banata čini 13,7% od ukupnog izvoza Vojvodine, odnosno oko 5% od ukupnog izvoza Srbije. Uvoz južnobanatskog okruga u ukupnom uvozu Vojvodine učestvuje sa 7,1%, odnosno sa 2,1% u ukupnom uvozu Srbije.

U toku 2013. godine, ostvarena je robna razmena Južnog Banata sa inostranstvom u ukupnoj vrednosti od 1.250.329.000 USD, od čega izvoz iznosi 822.064.000 USD (65.75% ukupne vrednosti razmene) i uvoz 428.265.000 USD (34.25% od ukupne vrednosti razmene). U posmatranom periodu je ostvaren suficit od 393.799.000 dolara, pokrivenost uvoza izvozom iznosi

¹ Izvor podataka: Informacioni sistem Privredne komore Srbije prema podacima Republičkog zavoda za statistiku

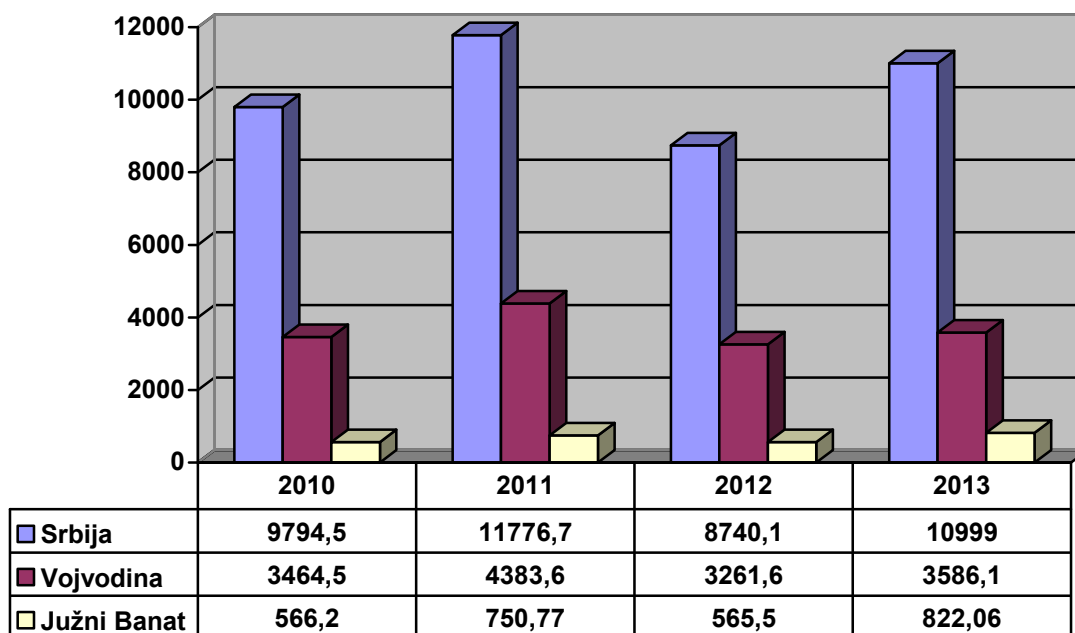
191.9%. U odnosu na 2012. godinu, izvoz je porastao za oko 45,3 %, dok je uvoz porastao za 5,2%.

Izvoz Južnog Banata čini 22,92% od ukupnog izvoza Vojvodine, odnosno oko 7,47% od ukupnog izvoza Srbije, dok uvoz južnobanatskog okruga u ukupnom uvozu Vojvodine učestvuje sa 9,4%, odnosno sa 2,77% u ukupnom uvozu Srbije.

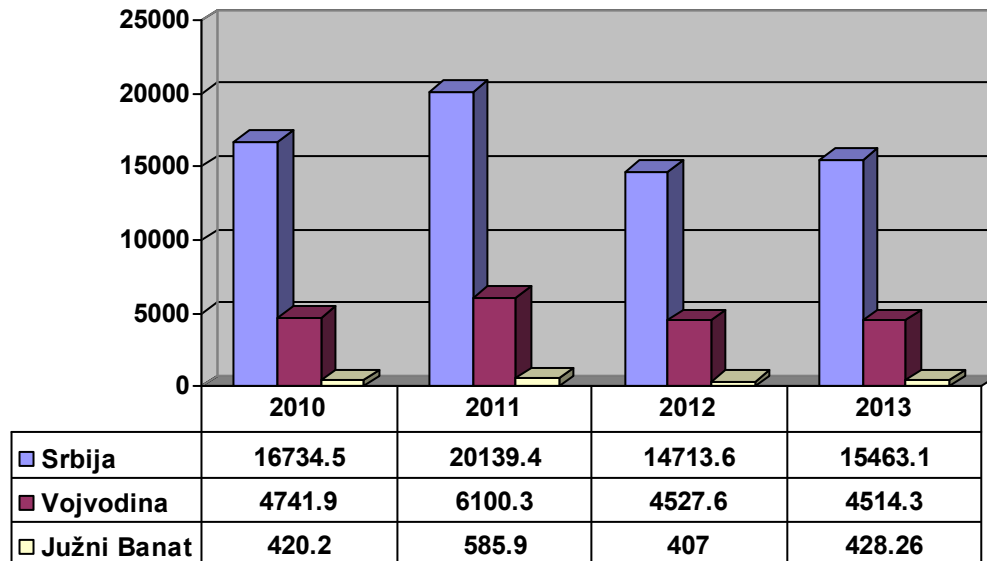
Kretanja u oblasti robne razmene Južnog Banata su u skladu sa tendencijama robne razmene na nivou privrede Republike Srbije, kao i AP Vojvodine. U toku 2012. godine ostvaren je pad vrednosti robne razmene, dok je u 2013. godini zabeležen njen porast.

Nakon ostvarenog rasta vrednosti izvoza i uvoza u 2011. godini u odnosu na 2010. godinu, u toku 2012. je zabeležen značajan pad vrednosti realizovane robne razmene na nivou Republike Srbije. U odnosu na 2012. godini, u toku 2013. godine dolazi do postepenog porasta vrednosti ostvarene robne razmene, kako u izvozu tako i u uvozu, ali nije postignut nivo iz 2011. godine posmatrajući nominalne iznose vrednosti robne razmene.

Grafikon 5. Kretanje izvoza u periodu 2010-2013. godina (u 000 USD)

Grafikon 6. Kretanje uvoza u periodu 2010-2013. godina (u 000 USD)

Spoljnotrgovinska robna razmena bila je najveća sa zemljama sa kojima imamo potpisane sporazume o slobodnoj trgovini. Pristupanje Srbije u Svetsku trgovinsku organizaciju (STO) je neophodan korak u procesu pridruživanja i preduslov za pristupanje Evropskoj uniji. STO predstavlja veliku potencijalnu šansu i korist za naše privrednike. Članstvo Srbije u STO omogućava dobijanje statusa najpovlašćenije nacije u trgovini sa članicama STO, što znači izvoz naših proizvoda uz niže carine, zaštitu od nelegalnih mera drugih zemalja uz istovremenu zaštitu od neloyalne konkurencije na domaćem tržištu sprečavanjem monopolskog položaja.

Članstvo u STO podrazumeva prihvatanje određenih obaveza, ali su koristi za privredu u celini mnogo veće nego alternativa permanentne zaštite pojedinih delatnosti. Bez članstva u STO se ne može obezbediti stabilan, otvoren i nediskriminatorni pristup za domaću robu i usluge na tržištu zemalja članica STO kao i ravnopravan tretman u sporovima sa većim i bogatim zemljama.

Posle sedam godina pregovora o pristupanju Srbije STO, obim sistemskih pitanja koje članice postavljaju je sveden na najmanju meru. Najveću prepreku u procesu pregovora predstavlja usklađivanje Zakona o genetski modifikanim organizmima. Po pitanju bilateralnih pregovora, još se pregovara sa: SAD (poljoprivreda, u vezi genetski modifikovanih organizama), Brazil (poljoprivreda: uvoz mesa) i Ukrajinom (traže širok stepen liberalizacije i za robu, industrijske i poljoprivredne proizvode, i za usluge).

Važno je naglasiti da se pozitivni učinci u slučaju Srbije neće moći primetiti preko noći. Efekti ulaska su uglavnom indirektni i njihova prava snaga se manifestuje postepeno na srednji i dugi rok. Ekonomije manjih zemalja koje nemaju jaku izvoznju bazu a u isto vreme uživaju preferencijalni tretman svojih proizvoda na tržištima ključnih partnera neće moći odjednom da iskoriste priliku otvaranja tržišta u zemljama članicama STO-a.

U periodu aktuelnog ekonomskog nacionalizma i protekcionizma koji je eskalirao provociran ekonomskom krizom, Srbiji se kontinuirano postavljaju novi zahtevi za liberalizacijom izvoza i ukidanje carina. Potpuna liberalizacija, posebno u trgovini poljoprivrednim proizvodima mogla bi da znači i kraj nekih industrija u Srbiji. Naime, srpska privreda nije dovoljno konkurentna da bi se potpuno liberalizovala, nije konkurentna ni u jednom aspektu, ni cenovno, ni kvalitetom, ni količinom.

Podrškom privredi, posebno prerađivačkoj industriji i poljoprivredi, koje proizvode razmenjiva dobra se jedino može podstaći rast izvoza sa tendencijom da baš izvoz postane generator privrednog rasta.

Imperativ funkcionisanja u međunarodnoj tržišnoj privredi je permanentno povećanje nivoa konkurentnosti. Konkurentnost podrazumeva održive reforme, uklanjanje svih strukturnih disproporcija i podizanje efikasnosti ambijenta poslovanja u cilju povećanja investicija. Prema izveštaju Svetskog ekonomskog foruma za 2013. godinu Srbija je rangirana na 101. poziciji na listi koja obuhvata 148 zemalja (četiri zemlje više u odnosu na prethodnu godinu) sa zabeleženom vrednošću Indeksa globalne konkurentnosti (IGK) od 3,77. U odnosu na prethodnu godinu vrednost IGK za Srbiju je opala za 0,1, što je dovelo do pomeranja na niže ranga Srbije za 6 pozicija (sa 95. na 101. mesto na listi , pri čemu da je vrednost indeksa ostala nepromenjena kao u prošloj godini, Srbija bi popravila svoju poziciju zauzimajući 93. mesto na listi).

Prema podacima STO Srbija je u 2013 godini 63% robnog izvoza realizovala u zemlje EU, 29,9% u ostale zemlje Evrope i 7,1% u zemlje van Evrope.

Republika Srbija je od 1. januara 2014. godine ušla u šestu i poslednju godinu liberalizacije trgovine sa EU, primenom Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), tako da će do ulaska naše zemlje u članstvo Unije prosečna carinska zaštita na uvoz iz zemalja evrozona iznositi 0,99 odsto.

Ovim je Srbija stvorila uređen i predvidiv režim trgovinskih odnosa sa EU što će doprineti boljem poslovnom okruženju za poslovanje i investiranje u Srbiji. Osnovni cilj ovog sporazuma je stvaranje zone slobodne trgovine između EU i Republike Srbije u roku od šest godina od početka primene Privremenog trgovinskog sporazuma (PTS), koji je deo SSP-a.

EU je, jednostrano, liberalizovala uvoz robe iz Srbije još 2000. godine, a ugovorno 2009. godine, odnosno momentom početka primene PTS, dok je Srbija postepenu liberalizaciju uvoza robe iz EU završila 1. januara 2014. Prosečna carinska zaštita na uvoz robe iz EU od 2014. godine do ulaska Republike Srbije u članstvo Unije će iznositi 0,99 odsto, dok je uvoz 95,1 odsto proizvoda u okviru Carinske tarife u potpunosti liberalizovan.

Potpuna liberalizacija nije predviđena za strateške poljoprivredne proizvode koji će zadržati carinsku zaštitu do momenta ulaska u članstvo EU, što se odnosi na sve vrste mesa, mlečne proizvode, krompir, paradajz i drugo povrće sveže i smrznuto, grožđe, jabuke, šljive, višnje, pšenicu i pšenično brašno, kukuruz, semenski i merkantilni, kukuruzno brašno i prekrupu od brašna, suncokret, margarin, kobasice i paštete.

Takođe, potpuna liberalizacija nije predviđena za konzervisano povrće, konzervisano voće, sok od paradajza, od grožđa, jabuka, krušaka i višanja i mešavine sokova, sirće, duvan, etil alkohol, voćne rakije, određene kategorije goveda za klanje, svinje za klanje, jagnjad za klanje, klanične proizvode, a za šećer, rafinisano ulje od suncokreta i za cigarete, Srbija zadržava punu carinu.

Za jabuke, grožđe, višnje, šljive, jagode, paradajz i paprike i dalje će se primenjivati uobičajene, sezonske carine.

Zemlje članice Evropske unije čine prvog po važnosti partnera u robnoj razmeni Republike Srbije. Naš drugi po važnosti partner jesu zemlje CEFTA sporazuma, sa kojima imamo suficit u razmeni a koji je rezultat uglavnom izvoza poljoprivrednih proizvoda (žitarice i proizvodi od njih i razne vrste pića), kao i izvoza raznih gotovih proizvoda. Što se uvoza tiče, najviše se uvoze gvožđe i čelik, električna energija, kao i voće i povrće.

Hrvatska je od jula ove godine nova članica Evropske unije, a istovremeno više nije deo grupe CEFTA zemalja, što je uticalo i na rezultate robne razmene sa ovim grupacijama.

Ukupna spoljnotrgovinska robna razmena Republike Srbije za period januar-decembar 2013. godine iznosi 35.157,4 miliona dolara - porast od 16,6% u odnosu na isti period prethodne godine. Izvezeno je robe u vrednosti od 14.614,4 miliona dolara, što čini porast od 30,1% u odnosu na isti period prethodne godine, a uvezeno za 20.543,0 miliona dolara, što je više za 8,5% u odnosu na isti period prethodne godine. Deficit iznosi 5.928,6 miliona dolara, što čini smanjenje od 23,0% u odnosu na isti period prethodne godine. Pokrivenost uvoza izvozom iznosi 71,1% i veća je od pokrivenosti u istom periodu prethodne godine, kada je iznosila 59,3%.

Izvoz Južnog Banata je u 2013. godini povećan za oko 45% u odnosu na 2012. godinu i nominalne je vrednosti 822.064.000 USD. Uvoz je povećan za oko 5% i iznosi 428.265.000 USD. U posmatranom periodu ostvaren je suficit od 393.799.000 USD.

Posmatrajući učešće pojedinih opština Južnog Banat u ukupnoj robnoj razmeni, kako u izvozu, tako i u uvozu najznačajnije učešće ostvaruje grad Pančevo i opština Vršac. Učešće grada Pančeva u ukupnom izvozu okruga je 53,3%, dok u uvozu učestvuje sa 31,4%. Opština Vršac u ukupnom izvozu okruga učestvuje da 35,4%, a učešće u ukupnom uvozu iznosi 54,1%. Najznačajnije zemlje-partneri u izvozu i uvozu su: Nemačka, Italija, Rumunija, Ruska federacija, Bosna i Hercegovina, Francuska i Turska.

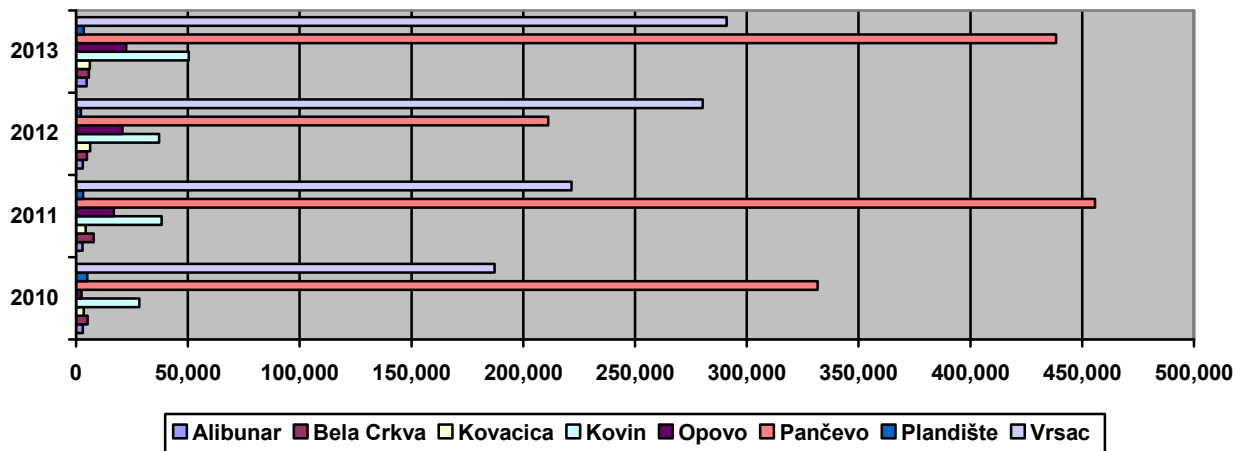
Izazovi sa kojima se suočava privreda Srbije, a koji direktno utiču na izvozne performanse su uspostavljanje makroekonomske stabilnosti, jačanje inovacionih kapaciteta i modernizacija industrije, stimulisanje priliva inostranog kapitala i unapređenje strukture izvozno orjentisane industrije.

4.1. Učešće grada Pančeva u robnoj razmeni Južnobanatskog okruga

Grad Pančevo ostvaruje dominantno učešće u vrednosti robne razmene Južnog Banata, kako u izvozu, tako i u uvozu. U periodu od 2010-2013. godine, vrednost robne razmene ostvaruje tendenciju rasta, sa izuzetkom u 2012. godini kada je zabeležen pad vrednosti izvoza i uvoza u odnosu na 2011. godinu. U 2013. godini izvoz je gotovo udvostručen u odnosu na 2012. godinu. Sa druge strane ostvareni uvoz u 2012. godini je u odnosu na 2011. godinu niži za oko 40%. Takođe, u 2013. godini je ostvarena vrednost uvoz u odnosu na 2012. godinu niža za 10%.

Grafikon 7. Izvoz grada Pančevo u poređenju sa opštinama Južnog Banata 2010-2013.

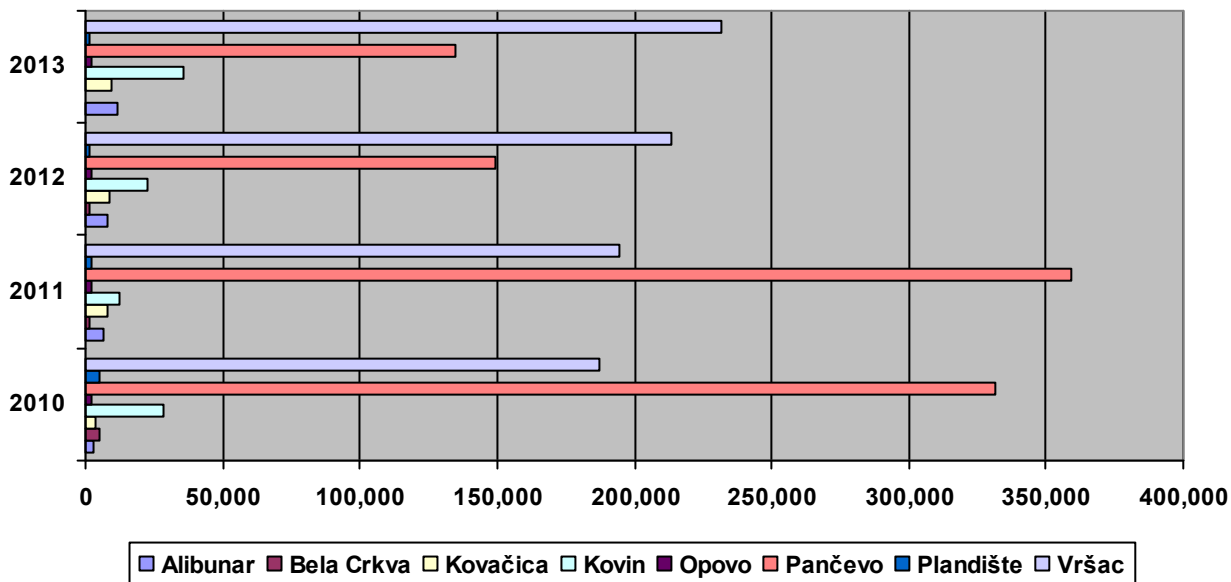
u 000 USD

U odnosu na 2011. godinu, učešće grada Pančeva u ukupnom uvozu regiona u 2012. godini je znatno smanjeno. Isti trend je nastavljen i u 2013. godini, kada je ostvarena vrednost uvoza niža za oko 45% u odnosu na uvoz ostvaren u 2010. godini.

Grafikon 8. Uvoz grada Pančevo u poređenju sa opštinama Južnog Banata 2010-2013. u

000 USD

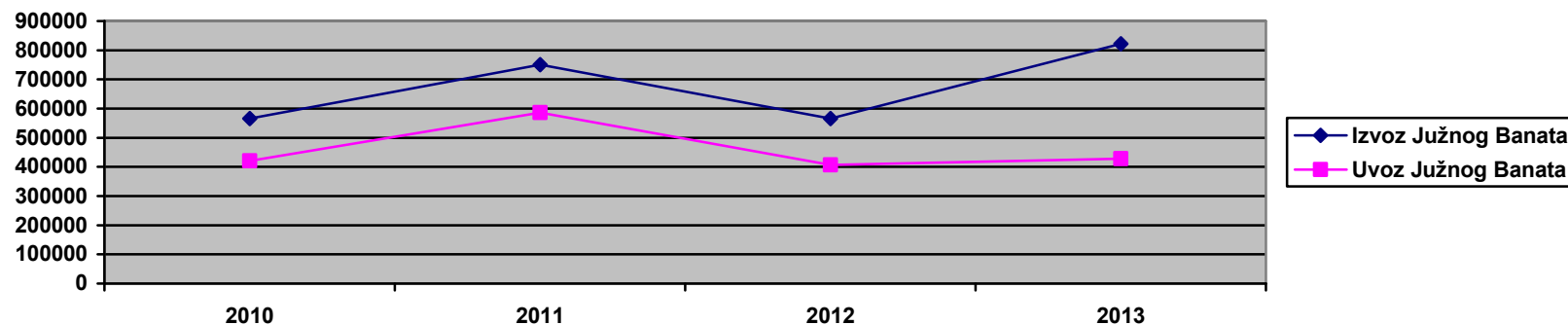

4.2. Uporedni pregled robna razmene po opštinama u Južnobanatskom okrugu

Tabela 60. Robna razmena Južnobanatskog regiona po opštinama u 000 USD

Red. broj	Naziv opštine	2010.			2011.			2012.			2013.		
		Izvoz I-XII 2010	Uvoz I-XII 2010	Saldo	Izvoz I-XII 2011	Uvoz I-XII 2011	Saldo	Izvoz I-XII 2011	Uvoz I-XII 2011	Saldo	Izvoz I-XII 2013	Uvoz I-XII 2013	Saldo
1.	Alibunar	2.956	8.059	-5.103	2.884	6.244,7	-3.360	2.978	8.302	-5.323	4.729	11.767	-7.038
2.	Bela Crkva	5.200	666	4.534	7.877	1.510,9	6.366	4.802	1.279	3.523	5.757	934	4.823
3.	Kovačica	3.497	5.392	-1.895	4.307,9	8.359,7	-4.051,7	6.296	9.052	-2.756	6.172	9.613	-3.441
4.	Kovin	28.330	9.250	19.080	38.288	12.482	25.805,9	37.183	22.242	14.940	50.360	36.035	14.325
5.	Opovo	2.384	786	1.598	16.908	2.042,9	14.865	20.715	1.849	18.866	22.380	2.115	20.265
6.	Pančevo	331.616	240.900	90.716	455.789,7	358.845	96.944	211.121	149.568	61.552	438.361	134.493	303.868
7.	Plandište	5.056	2.298	2.758	3.136	2.143	992,9	2.128	1.382	745	3.386	1.758	1.628
8.	Vršac	187.170	152.863	34.307	221.584	194.289	27.294,8	280.321	213.378	66.943	290.919	231.550	59.369
	Južni Banat	566.210	420.214	145.996	750.776	585.918	164.857	565.547	407.055	158.492	822.064	428.265	393.799

Grafikon 9. Kretanje robne razmene Južnog Banata sa inostranstvom u periodu 2010-2013. godine

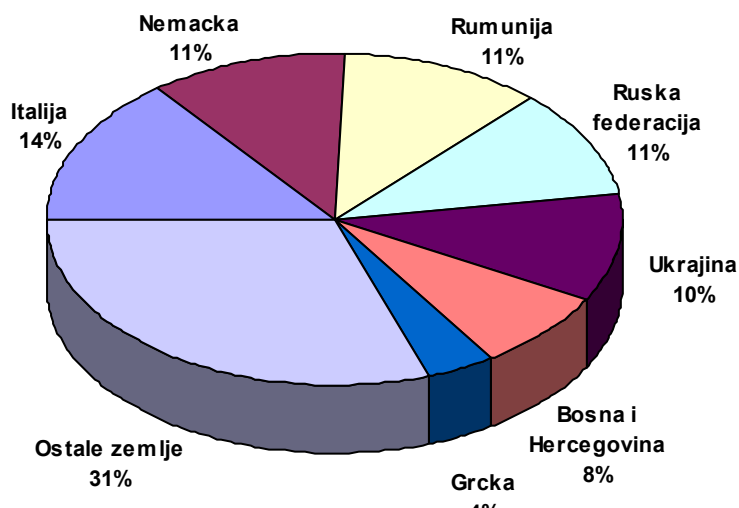
4.3. Robna razmena po zemljama

4.4.

4.3.1. Robna razmena 2010. godine

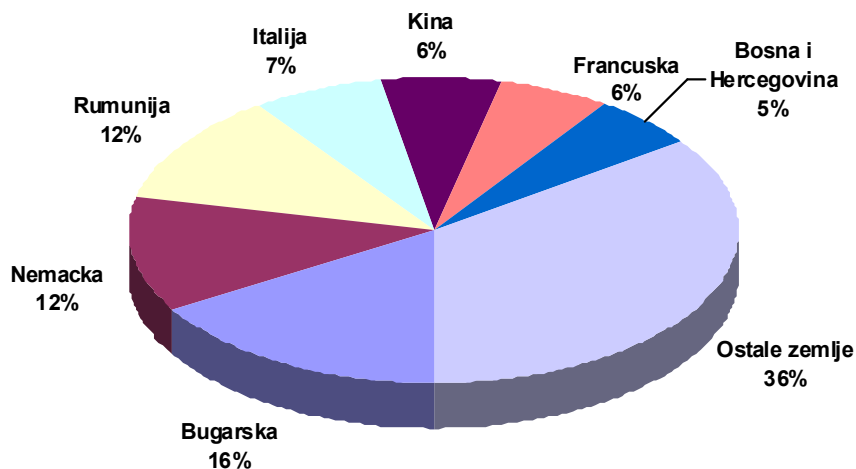
Posmatrajući strukturu izvoza po zemljama, najveći deo izvoza otpada na Italiju 81,21 miliona dolara, Nemačku 63,89 miliona dolara, Rumuniju 63,81 miliona dolara, Rusku federaciju 60,50 miliona dolara, Ukrajinu 58,54 miliona dolara, Bosnu i Hercegovinu 44,69 miliona dolara i Grčku 22,36 miliona dolara. Izvoz u ovih sedam zemalja čini 69% od ukupnog izvoza Južnog Banata u posmatranom periodu.

Grafikon 10. Izvoz regiona po zemljama

U uvozu, u toku 2010. godine, vodeći spoljnotrgovinski partneri bili su: Bugarska 65,27 miliona dolara, Nemačka 50,68 miliona dolara, Rumunija 49,15 miliona dolara, Italija 29,04 miliona dolara, Kina 27,24 miliona dolara, Francuska 24,82 miliona dolara i Bosna i Hercegovina 22,59 miliona dolara. Uvoz iz ovih sedam zemalja čini 64% od ukupnog uvoza okruga u posmatranom periodu.

Grafikon 11. Uvoz regiona po zemljama

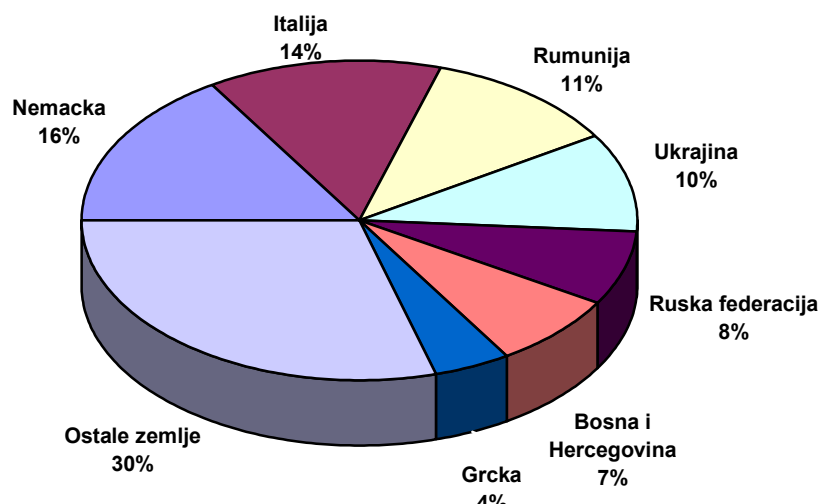

U 2010. godini, privrednici Južnobanatskog okruga su izvezili u 67 zemalja, a uvoz je realizovan sa 83 zemlje. Najveći suficit je ostvaren u robnoj razmeni sa Ukrajinom u iznosu od 55,5 miliona dolara, zatim sa Italijom 52,18 miliona dolara, Ruskom federacijom 47,68 miliona dolara. Najveći deficit je ostvaren u robnoj razmeni sa Bugarskom, u iznosu od 53,38 miliona dolara, zatim sa Kinom u iznosu od 26,89 miliona dolara.

4.3.2. Robna razmena 2011. godine

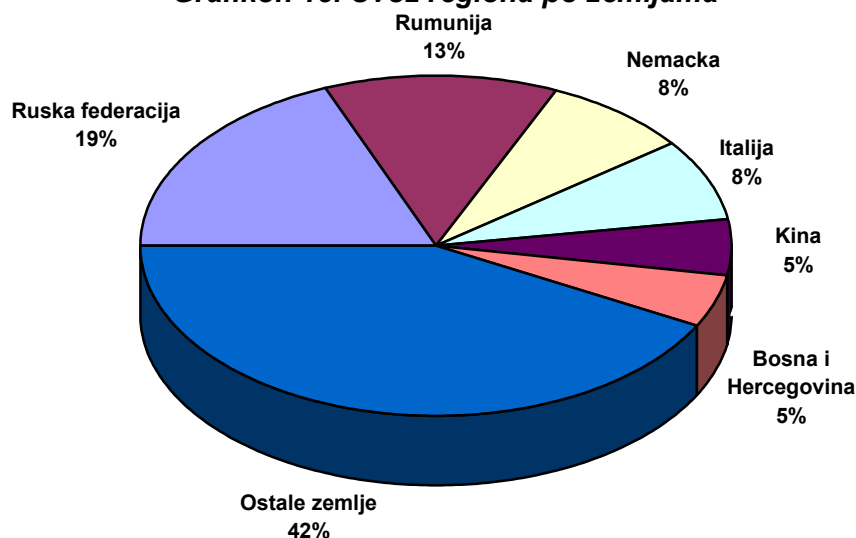
U toku 2011. godine, najveći deo izvoza regiona otpada na Nemačku 120.444.535 USD, Italiju 102.736.354 USD, Rumuniju 85.535.625 USD, Ukrajinu 74.576.326 USD, Rusku federaciju 57.362.241 USD, Bosnu i Hercegovinu 55.585.957 USD i Grčku 32.633.588 USD. Izvoz u ovih sedam zemalja čini 70 % od ukupnog izvoza Južnog Banata u posmatranom periodu.

Grafikon 12. Izvoz regiona po zemljama

U uvozu, vodeći spoljnotrgovinski partneri bili su: Ruska federacija 110.688.781 USD, Rumunija 75.399.906 USD, Nemačka 47.011.858 USD, Italija 45.222.151 USD, Kina 30.422.689 USD i Bosna i Hercegovina 29.395.885 USD. Uvoz iz ovih šest zemalja čini 58% od ukupnog uvoza okruga u posmatranom periodu.

Grafikon 13. Uvoz regiona po zemljama

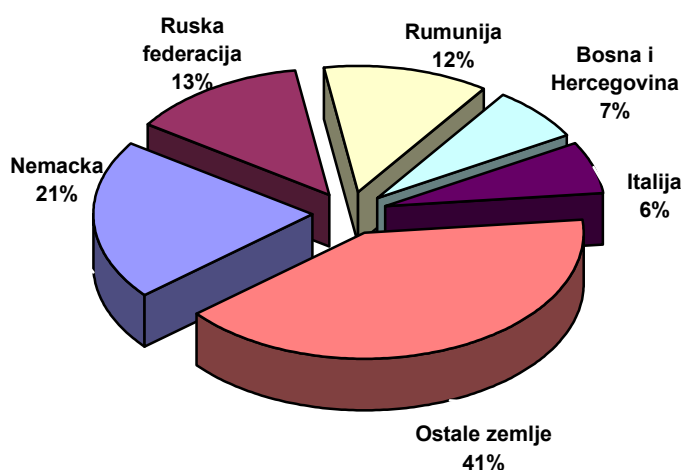
U posmatranom periodu, privrednici Južnobanatskog okruga su izvezili u 69 zemlje, a uvoz je realizovan sa 75 zemlje.

U 2011. godini na tržište Evropske unije izvezeno je robe u vrednosti od 461.138.353 USD što čini oko 61% od ukupnog izvoza okruga. Uvoz iz zemalja članica EU iznosio je 304.779.969 USD što čini 52,02% od ukupnog uvoza. Najviše se izvezilo u Nemačku, Italiju i Rumuniju, a sa istim zemljama je ostvarena i najveća vrednost uvoza.

4.3.3. Robna razmena 2012. godine

Posmatrajući strukturu izvoza po zemljama, najveći deo izvoza u 2012. godini otpada na Nemačku 116.127.906 USD, Rusku federaciju 73.714.117 USD, Rumuniju 69.718.166 USD, Bosnu i Hercegovinu 39.703.289 USD i Italiju 36.406.583 USD. Izvoz u ovih šest zemalja čini 59% od ukupnog izvoza Južnog Banata u posmatranom periodu.

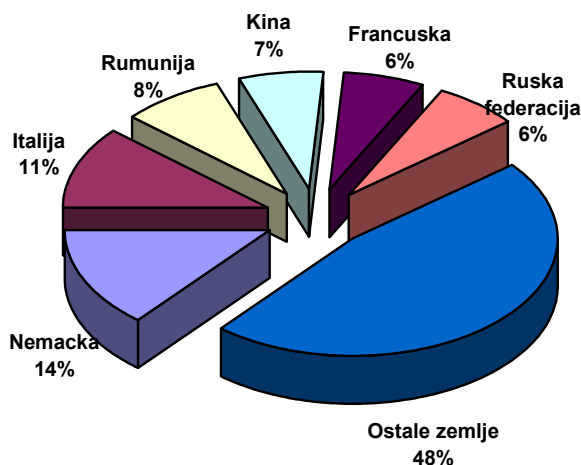
Grafikon 14. Izvoz regiona po zemljama

U uvozu, vodeći spoljnotrgovinski partneri bili su: Nemačka 56.060.732 USD, Italija 46.695.996 USD, Rumunija 33.457.113 USD, Kina 26.693.030 USD, Francuska 26.433.070 USD i Ruska federacija 26.407.980 USD.

Uvoz iz ovih šest zemalja čini 52% od ukupnog uvoza okruga u posmatranom periodu.

Grafikon 15. Uvoz regiona po zemljama

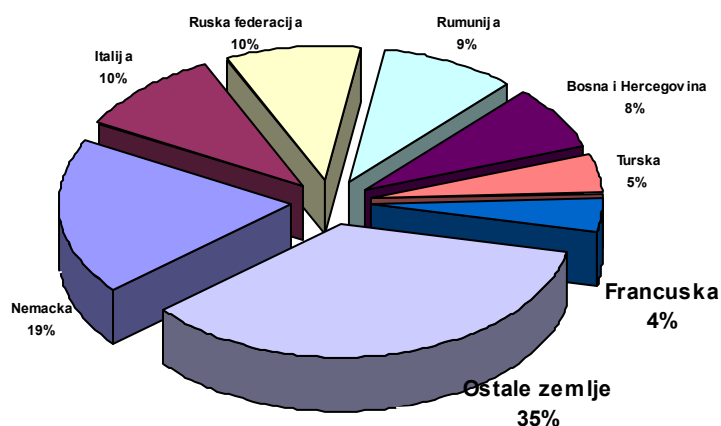

U toku 2012. godine, privrednici južnobanatskog okruga su izvozili u 69 zemalja, a uvezilo se iz 74 zemlje. Posmatrajući zemlje, vodeće spoljnotrgovinske partnere, suficit je ostvaren u razmeni sa Nemačkom u iznosu od 60.067.174 USD, Ruskom federacijom u iznosu od 47.306.137 USD, Rumunijom u vrednosti od 36.261.053 USD, Bosnom i Hercegovinom u iznosu od 21.987.487 USD, te Turskom u vrednosti od 12.100.669 USD.

Deficit u iznosu od 10.289.413 USD ostvaren je u robnoj razmeni sa Italijom, zatim sa Kinom u iznosu od 26.588.236 USD, Francuskom u vrednosti od 22.520.365 USD i Indijom u iznosu od 15.509.899 USD.

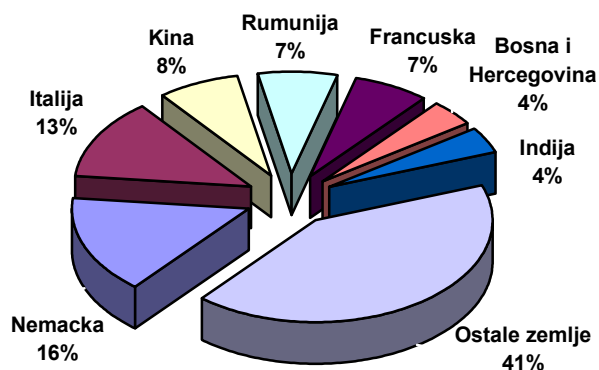
4.3.4. Robna razmena 2013. godine

Grafikon 16. Izvoz regiona po zemljama

Najznačajniji spoljnotrgovinski partneri u izvozu su Nemačka 155,7 mil USD, Italija 83,5 mil USD, Ruska federacija 78,6 USD, Rumunija 76,6 mil USD, Bosna i Hercegovina 65,5 mil USD, Turska 37,8 mil USD, Francuska 32,8 mil USD. Izvoz u ovih sedam zemalja čini 65% od ukupnog izvoza Južnog Banata u posmatranom periodu.

Grafikon 17. Uvoz regiona po zemljama

Vodeći spoljnotrgovinski partneri u uvozu bili su: Nemačka 66,4 mil USD, Italija 55 mil USD, Kina 32,5 mil USD, Rumunija 30 mil USD, Francuska 29,9 mil USD, Bosna i Hercegovina 18 mil USD i Indija 17,8 USD. Uvoz iz ovih sedam zemalja čini 59% od ukupnog uvoza okruga u posmatranom periodu.

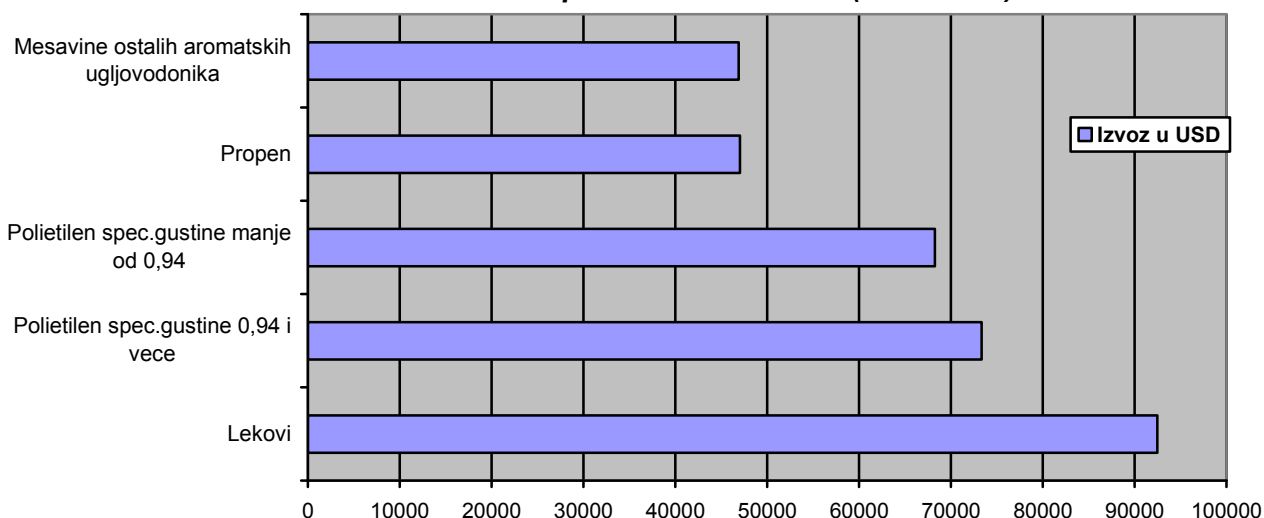
Posmatrajući zemlje, vodeće spoljnotrgovinske partnere, suficit je ostvaren u razmeni sa Nemačkom u iznosu od 89.3 mil USD, Ruskom federacijom u iznosu od 70,6 mil USD, Bosnom i Hercegovinom u iznosu od 47,4 mil EUR.

Deficit u iznosu od 32,3 mil USD ostvaren je u robnoj razmeni sa Kinom, Indijom u iznosu od 16,9 mil USD, Švedskom u iznosu od 6,5 mil USD.

4.4. Robna razmena po vrstama robe

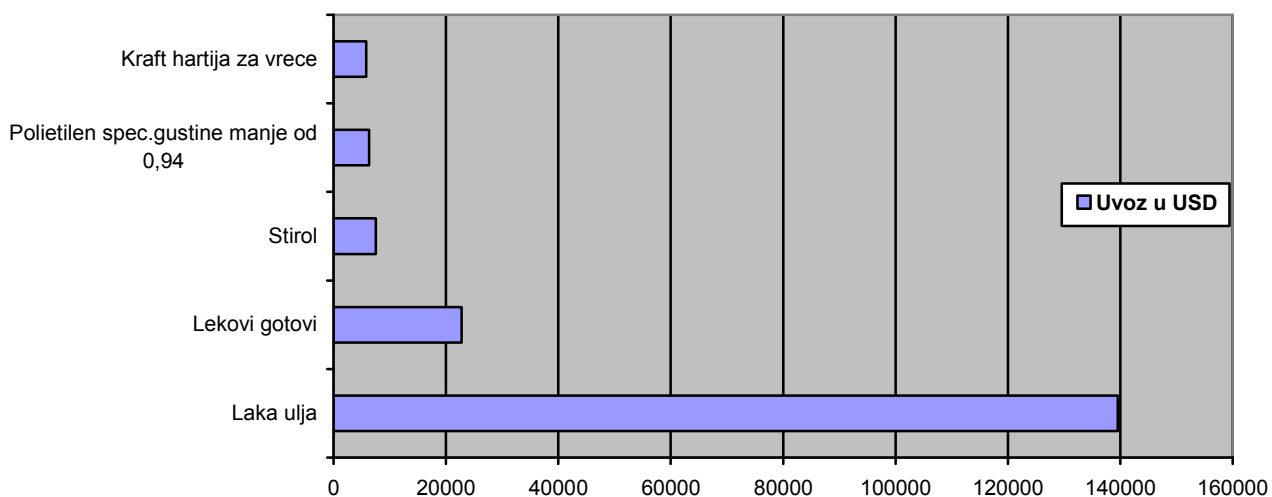
4.4.1. Izvoz i uvoz prema vrstama robe u 2010. godini

Grafikon 18. Izvoz prema vrstama robe (u 000 USD)

Prema vrstama roba u izvozu Južnog Banata, prvo mesto zauzimaju lekovi sa izvozom od 92,48 miliona dolara, zatim polietilen spec.gustine 0,94 i veće sa 75,35 miliona dolara; polietilen spec.gustine manje od 0.94 sa 68,24 miliona dolara, propen sa 47,03 miliona dolara, mešavine ostalih aromatskih ugljenovodonika sa 46,9 miliona dolara.

Grafikon 19. Uvoz prema vrstama robe (u 000 USD)

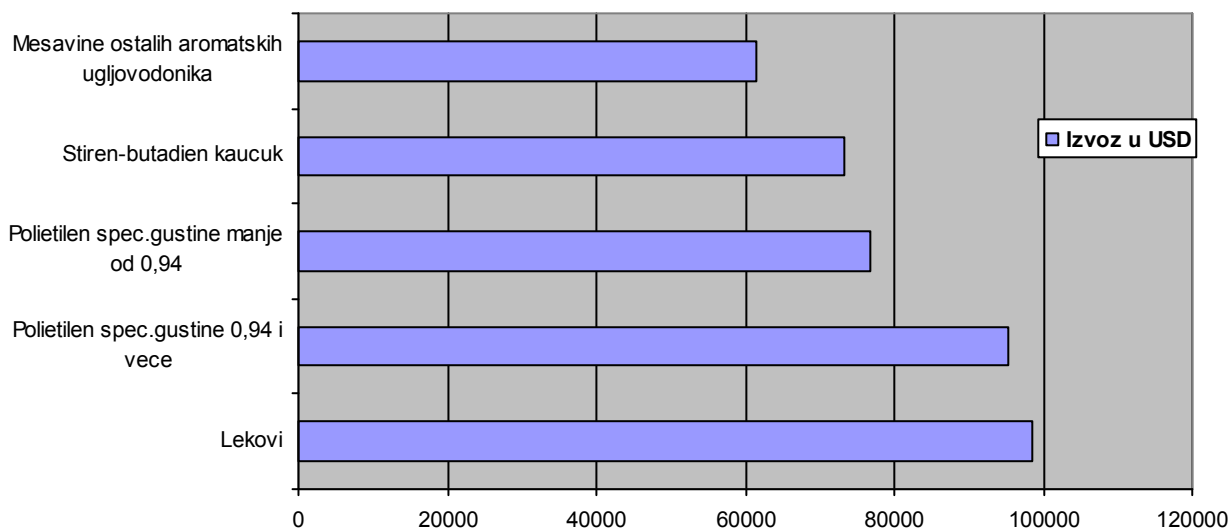

Lista proizvoda u uvozu pokazuje da su laka ulja sa vrednošću od 139,52 miliona dolara naš prvi

uvozni proizvod u 2010. godini. Drugi po značaju je uvoz lekova (22,75 miliona dolara), zatim sledi stirol sa 7,5 miliona dolara, potom polietilen spec. gustine manje od 0.94 sa 6,3 miliona dolara i kraft hartije za vreće sa 5,8 miliona dolara.

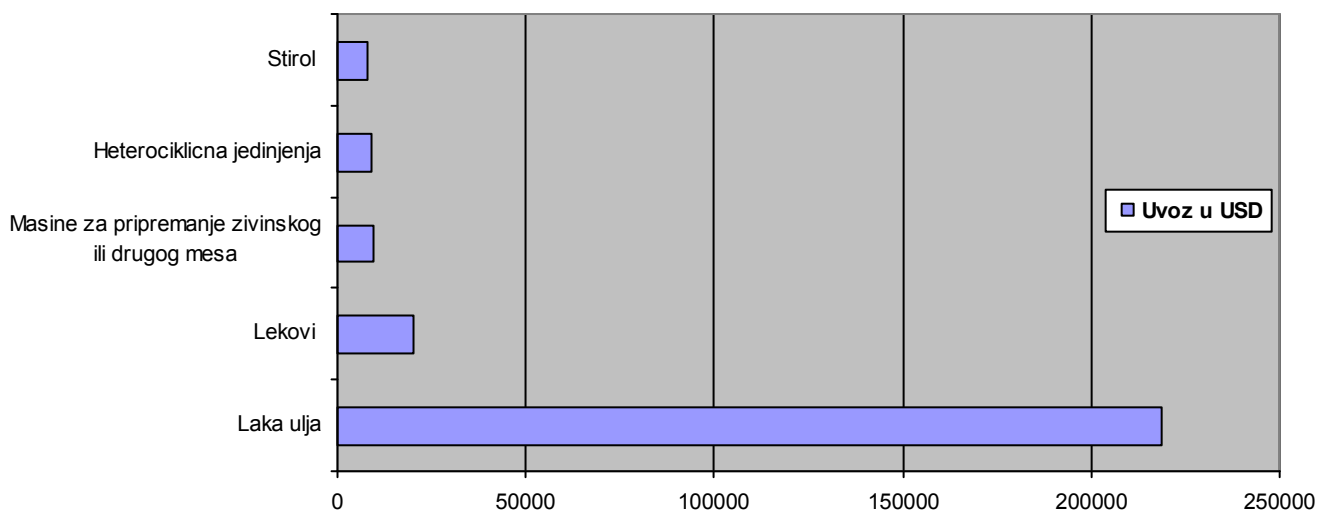
4.4.2. Izvoz i uvoz prema vrstama robe u 2011. godini

Grafikon 20. Izvoz prema vrstama robe (u 000 USD)

Najznačajniji izvozni proizvodi u 2011. godini su lekovi sa vrednosti izvoza od 98,41 miliona dolara, zatim polietilen spec.gustine 0,94 i veće sa 95,4 miliona dolara; polietilen spec.gustine manje od 0.94 sa 76,7 miliona dolara, stiren-butadien kaučuk sa 73,3 miliona dolara.

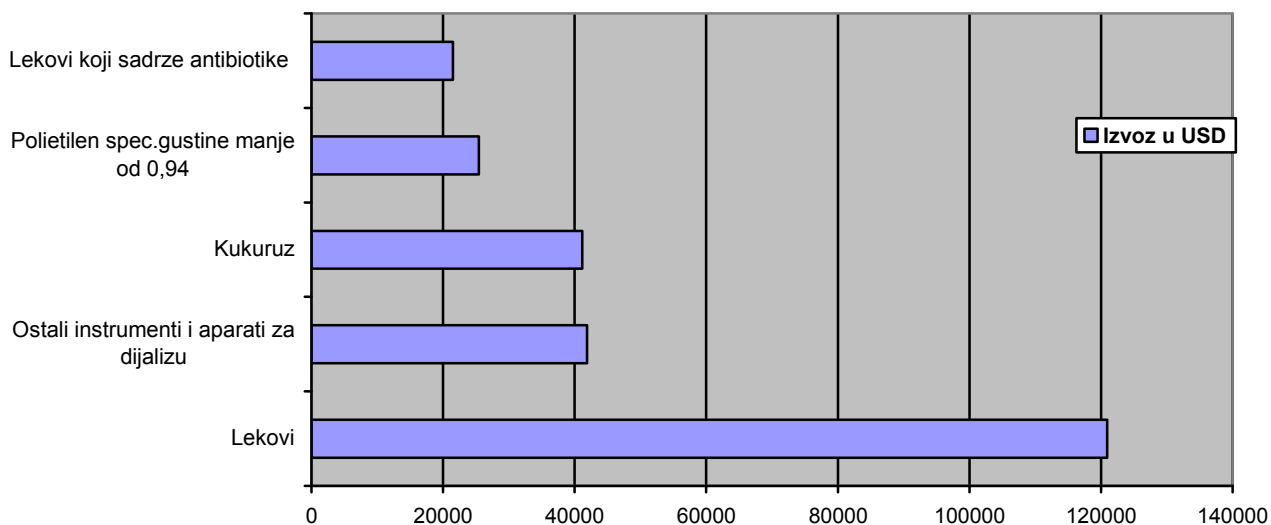
Grafikon 21. Uvoz prema vrstama robe (u 000 USD)

U uvozu najveću vrednost ostvaruju laka ulja sa vrednosti od 218,9 miliona dolara, zatim lekovi u iznosu od 20,09 miliona dolara, mašine za pripremanje živalskog ili drugog mesa čija vrednost uvoza iznosi 9,45 miliona dolara, heterociklična jedinjenja 8,9 miliona dolara i stirol 8,1 miliona dolara.

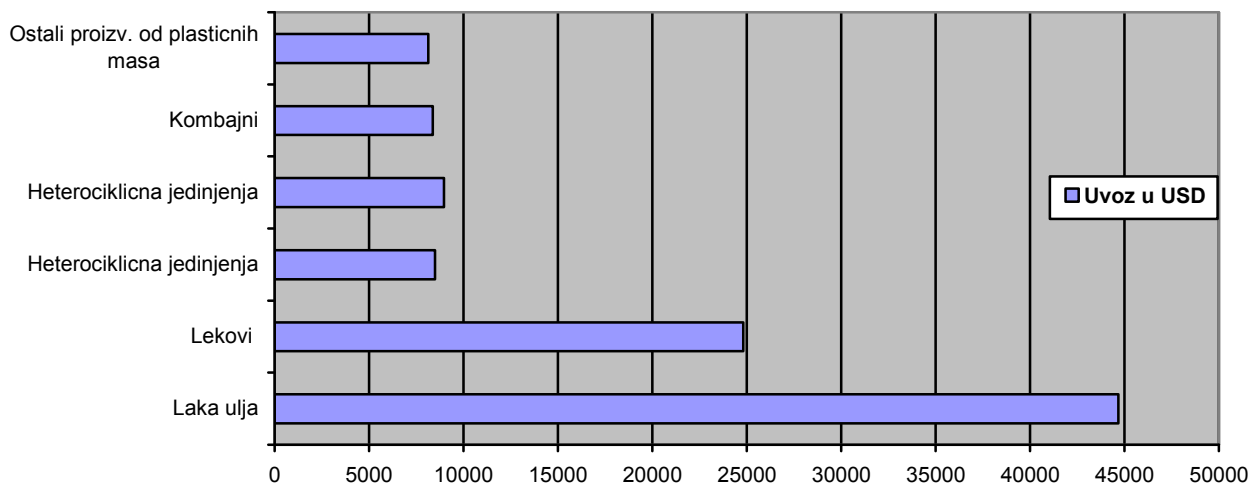
4.4.3. Izvoz i uvoz prema vrstama robe u 2012. godini

Grafikon 22. Izvoz prema vrstama robe (u 000 USD)

Struktura izvoza se nije značajnije menjala u 2012. godini, pa su tako najznačajniji izvozni proizvodi lekovi čija vrednost izvoza iznosi 120,9 miliona dolara, ostali instrumenti i aparati oprema za dijalizu sa vrednosti izvoza od 41,8 miliona dolara, kukuruz sa 41,13 miliona dolara, polietilen,specifične gustine 0,94 i veće,ostalo sa 25,4 miliona dolara i lekovi koji sadrže antibiotike sa 21,4 miliona dolara.

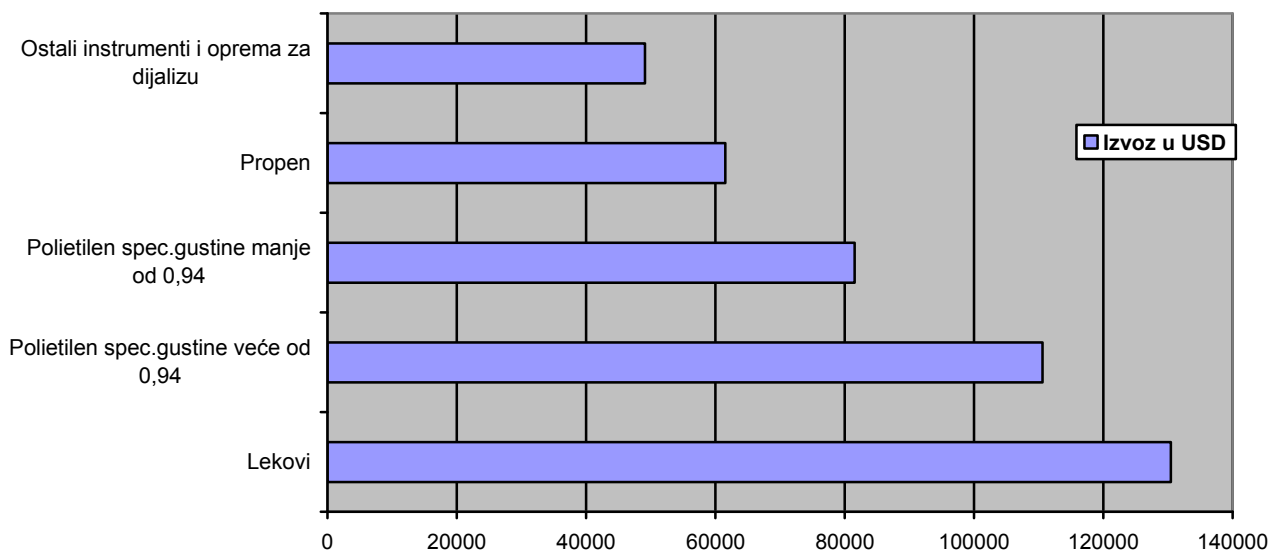
Grafikon 23. Uvoz prema vrstama robe (u 000 USD)

U uvozu okruga najveću vrednost ostvaruju laka ulja za preradu u iznosu od 44,6 miliona dolara, zatim lekovi sa 24,8 miliona dolara, heterociklična jedinjenja sa 8,4 miliona dolara, kombajni sa 8,3 miliona dolara i ostali proizvodi od plastičnih masa sa 8,1 milion dolara.

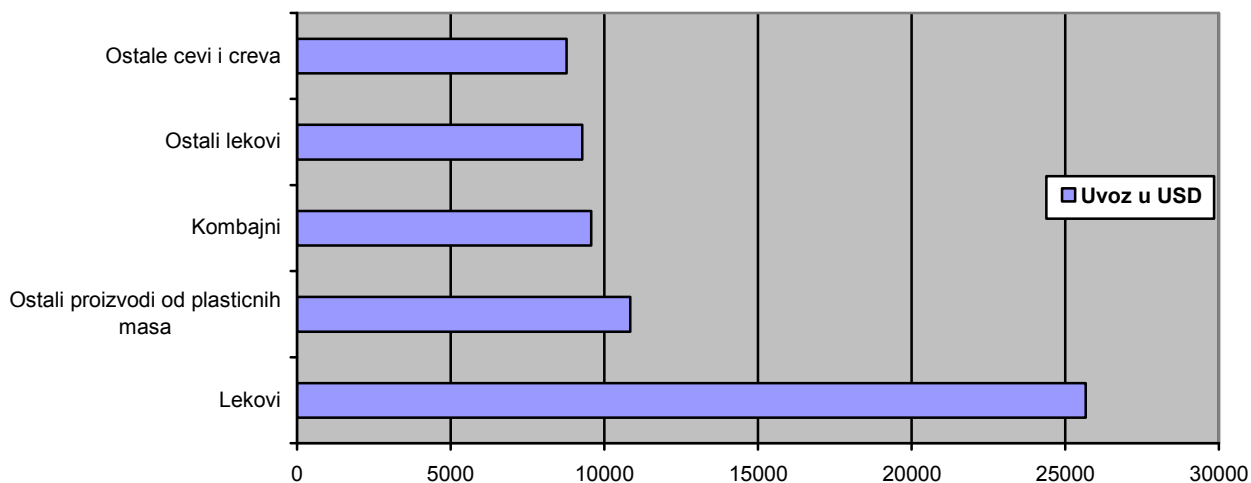
4.4.4. Izvoz i uvoz prema vrstama robe u 2013. godini

Grafikon 24. Izvoz prema vrstama robe (u 000 USD)

U 2013. godini najveću vrednost u izvozu ostvaruju lekovi sa 130,4 miliona dolara, zatim polietilen,specifične gustine 0,94 i veće sa 110,6 miliona dolara, polietilen specifične gustine manje od 0,94 sa 81,9 miliona dolara, propen sa 61,4 miliona dolara i ostali instrumenti i aparati oprema za dijalizu sa 49,2 miliona dolara.

Grafikon 25. Uvoz prema vrstama robe (u 000 USD)

Najveću vrednost u uvozu okruga ostvaruju lekovi u iznosu od 25,6 miliona dolara, zatim ostali proizvodi od plastičnih masa sa 10,8 milion dolara, kombajni sa 9,5 miliona dolara, ostali lekovi sa 9,2 miliona dolara, ostale cevi i creva sa 8.7 miliona dolara.

4.5. Struktura robne razmene po delatnosti

4.5.1. Struktura razmene po delatnosti u 2010. godini

Posmatrajući strukturu razmene prema delatnosti, najveće učešće u izvozu okruga ostvaruje sledećih deset delatnosti:

Tabela 61. Struktura izvoza prema delatnosti /prvih deset/

RED. BR.	DELATNOST	IZNOS U 000 USD
1.	Proizvodnja farmaceutskih preparata	150.860
2.	Proizvodnja plastičnih masa	144.071
3.	Proizvodnja ostalih organskih hemikalija	55.871
4.	Proizvodnja industrijskih gasova	46.913
5.	Proizvodnja kaučuka	41.454
6.	Proizvodnja ostalih proizvoda od gume	18.047
7.	Proizvodnja ortopedskih aparata i dr.opreme	14.218
8.	Gajenje žita i dr.useva i zasada	13.761
9.	Proizvodnja rublja	6.678
10.	Proizvodnja mlinskih proizvoda	6.066

U uvozu južnobanatskog okruga u periodu januar-decembar 2010. godine, najveće učešće ostvaruju sledeće delatnosti:

Tabela 62. Struktura uvoza prema delatnosti /prvih deset/

RED. BR.	DELATNOST	IZNOS U 000 USD
1.	Proizvodnja derivata nafte	140.195
2.	Proizvodnja farmaceutskih preparata	56.915
3.	Proizv. ost. organskih hemikalija	23.769
4.	Proizv. plastičnih masa	17.973
5.	Proizv. papira i kartona	15.777
6.	Proizv.ostalih mašina za poljoprivredu	9.702
7.	Proizvodnja farmaceutskih sirovina	8.618
8.	Proizvodnja čelika	6.757
9.	Proizvodnja ostalih hemijskim proizvoda	6.418
10.	Proizv.ploča i sl. od plastičnih masa	6.347

4.5.2. Struktura razmene po delatnosti u 2011. godini

Najveće učešće u izvozu okruga u 2011. godini ostvaruje sledećih deset delatnosti:

Tabela 63. Struktura izvoza prema delatnosti /prvih deset/

RED. BR.	DELATNOST	IZNOS U USD
1.	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici	203.508.165
2.	Proizvodnja farmaceutskih preparata	154.311.117

3.	Proizvodnja sintetičkog kaučuka	73.870.828
4.	Proizvodnja industrijskih gasova	61.375.490
5.	Proizvodnja ortopedskih aparata i opreme	40.071.196
6.	Proizvodnja ostalih organskih hemikalija	37.228.520
7.	Gajenje žita i ostalih useva i zasada	30.457.899
8.	Proizvodnja ostalih proizvoda od gume	19.926.602
9.	Proizvodnja veštačkih đubriva, azotnih jedinjenja	19.754.360
10.	Proizvodnja talasastog papira i ambalaže	7.773.302

U uvozu južnobanatskog okruga u 2011. godini, najveće učešće ostvaruju sledeće delatnosti:

Tabela 64. Struktura uvoza prema delatnosti /prvih deset/

RED. BROJ	DELATNOST	IZNOS U 000 USD
1.	Proizvodnja derivata nafte	219.506.528
2.	Proizvodnja farmaceutskih preparata	63.256.115
3.	Proizvodnja ostalih organskih hemikalija	26.619.992
4.	Proizvodnja farmaceutskih sirovina	21.665.908
5.	Proizvodnja plastičnih masa	20.083.331
6.	Proizvodnja papira i kartona	18.936.087
7.	Proizvodnja ostalih mašina za poljoprivredu	16.596.323
8.	Proizvodnja čelika	10.990.417
9.	Proizvodnja mašina za industriju hrane i pića	9.494.374
10.	Proizvodnja veštačkih đubriva, azotnih jedinjenja	8.599.892

4.5.3. Struktura razmene po delatnosti u 2012. godini

Najveće učešće u izvozu okruga, posmatrajući strukturu razmene prema delatnosti ostvaruju delatnosti kao što je prikazano u tabeli:

Tabela 65. Struktura izvoza prema delatnosti /prvih deset/

RED. BR.	DELATNOST	IZNOS U USD
1.	Proizvodnja farmaceutskih preparata	209.688.962
2.	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici	90.794.954
3.	Proizv. ortopedskih aparata i ost. opreme	43.147.053
4.	Proizvodnja mlinskih proizvoda	26.430.006
5.	Proizvodnja ostalih proizvoda od gume	20.848.498
6.	Proizv. veštačkih đubriva, azotnih jed.	19.985.767
7.	Aktivnost drugih posrednika u saobraćaju	18.520.848
8.	Trgovina na veliko otpacima i ostacima	18.378.912
9.	Proizvodnja metalnih konstrukcija, delova	13.939.239
10.	Gajenje žita i drugih useva i zasada	9.791.336

U uvozu južnobanatskog okruga u 2012. godini, najveće učešće ostvaruju sledeće delatnosti:

Tabela 66. Struktura uvoza prema delatnosti /prvih deset/

RED. BROJ	DELATNOST	IZNOS U USD
1.	Proizvodnja farmaceutskih preparata	128.556.823
2.	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici	61.282.996
3.	Gajenje žita i drugih useva i zasada	32.105.169
4.	Proizv. ortopedskih aparata i ost. opreme	32.186.421
5.	Proizvodnja metalnih konstrukcija, delova	16.956.833
6.	Ostala trgovina na veliko	13.402.072
7.	Konfekcioniranje papira	13.336.688
8.	Trg. na veliko opremom za cent. grejanje	12.234.936
9.	Proizvodnja ostalih proizvoda od gume	11.341.544
10.	Proizv. talasastog papira i ambalaže	8.338.991

4.5.4. Struktura razmene po delatnosti u 2013. godini

Strukturu razmene prema delatnosti u 2013. godini nije bitnije izmenjena u odnosu na prethodi period. Najveće učešće u izvozu okruga ostvaruju sledećih deset delatnosti:

Tabela 67. Struktura izvoza prema delatnosti /prvih deset/

RED. BR.	DELATNOST	IZNOS U 000 USD
1.	Proizv. farmaceutskih preparata	207.156
2.	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici	193.154
3.	Proizv. ostalih organskih hemikalija	207.156
4.	Proizv. ortopedskih aparata i dr. opreme	49.105
5.	Gajenje žita i dr. useva i zasada	38.699
6.	Proizv. đubriva i azotnih jedinjenja	33.347
7.	Proizv. ostalih proizvoda od gume	27.673
8.	Proizv. kaučuka, primarni oblici	26.842
9.	Reciklaža metalnih otpadaka i ostataka	22.759
10.	Proizv. industrijskih gasova	17.265

Najveće učešće u uvozu južnobanatskog okruga u 2013. godini, ostvaruju sledeće delatnosti:

Tabela 68. Struktura uvoza prema delatnosti /prvih deset/

RED. BROJ	DELATNOST	IZNOS U 000 USD
1.	Proizv. farmaceutskih preparata	80.919
2.	Proizv. čelika	31.219
3.	Proizv. ostalih organskih hemikalija	27.164
4.	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici	20.413
5.	Proizv. farmaceutskih sirovina	19.933
6.	Proizv. papira i kartona	18.954
7.	Proizv. ostalih mašina za poljoprivredu	18.325
8.	Proizv. ploča i sl. od plastičnih masa	16.820
9.	Proizv. ostalih proizvoda od plastike	11.205
10.	Proizv. ostalih hemijskih proizvoda	8.946

5. Pregled značajnijih preduzeća koja se bave uvozom/izvozom u Južnobanatskom okrugu po opštinama i gradovima

Tabela 69. Najveći izvoznici /učešće prvih deset/ u 2010. godini

Red. Broj	Naziv preduzeća	Opština	Delatnost
1.	HIP-PETROHEMIJA AD- U RESTRUKTURIRANJU, Pančevo	Pančevo	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici
2.	HEMOFARM AD, Vršac	Vršac	Proizvodnja farmaceutskih preparata
3.	WEST PHARMACEUTICAL SERVICES DOO, Kovin	Kovin	Proizvodnja ostalih proizvoda od gume
4.	FRESENIUS MEDICAL CARE SRBIJA DOO, Vršac	Vršac	Proizv. ortopedskih aparata i ost. opreme
5.	ALMEX DOO, Pančevo	Pančevo	Gajenje žita i drugih useva i zasada
6.	HIP-AZOTARA DOO, Pančevo	Pančevo	Proizv. veštačkih đubriva, azotnih jed.
7.	UTVA SILOSI AD, Kovin	Kovin	Proizvodnja metalnih konstrukcija, delova
8.	JUŽNI BANAT PIK AD, Bela Crkva	Bela Crkva	Proizvodnja voća
9.	RATAR AD, Pančevo	Pančevo	Proizvodnja mlinskih proizvoda
10.	TAMIŠKA, Pančevo	Pančevo	Promet i skladištenje voća i povrća

Tabela 70. Najveći uvoznici /učesće prvih deset/ u 2010. godini

Red. broj	Naziv preduzeća	Opština	Delatnost
1.	HIP-PETROHEMIJA AD- U RESTRUKTURIRANJU, Pančevo	Pančevo	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici
2.	HEMOFARM AD, Vršac	Vršac	Proizvodnja farmaceutskih preparata
3.	FRESENIUS MEDICAL CARE SRBIJA DOO, Vršac	Vršac	Proizv. ortopedskih aparata i ost. opreme
4.	ALMEX DOO, Pančevo	Pančevo	Gajenje žita i drugih useva i zasada
5.	INTERTRON DOO, Vršac	Vršac	Konfekcioniranje papira
6.	WEST PHARMACEUTICAL SERVICES DOO, Kovin	Kovin	Proizvodnja ostalih proizvoda od gume
7.	TIM DOO, Banatski Karlovac	Alibunar	Proizv. ost. proizvoda, od plast. masa
8.	METALING DOO, Vršac	Vršac	Gajenje žita i drugih useva i zasada
9.	HIP-AZOTARA DOO, Pančevo	Pančevo	Proizv. veštačkih đubriva, azotnih jed.
10.	ROLOPLAST DOO, Kovačica	Kovačica	Proizv. predmeta za građevinarstvo

Među prvih 10 izvoznika Južnog Banata sa teritorije grada Pančevo nalazi se 5 preduzeća, 2 iz opštine Vršac, 2 iz opštine Kovin i jedno preduzeće iz opštine Bela Crkva. Među najznačajnijim uvoznicima sa teritorije grada Pančevo nalaze se 3 preduzeća, iz opštine Vršac 4 preduzeća i po jedno preduzeće iz opštine Kovin, Alibunar i Kovačica.

Tabela 71. Najveći izvoznici /učesće prvih deset/ u 2011. godini

Red. broj	Naziv preduzeća	Opština	Delatnost
1.	HIP-PETROHEMIJA - U RESTRUKTURIRANJU, Pančevo	Pančevo	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici
2.	HEMOFARM AD Vršac	Vršac	Proizvodnja farmaceutskih preparata
3.	FRESENIUS MEDICAL CARE SRBIJA DOO Vršac	Vršac	Proizv. ortopedskih aparata i ost. opreme
4.	WEST PHARMACEUTICAL SERVICES BEOGRAD DOO Kovin	Kovin	Proizvodnja ostalih proizvoda od gume
5.	DOO ALMEX Pančevo	Pančevo	Gajenje žita i drugih useva i zasada
6.	HIP-AZOTARA DOO – U RESTRUKTURIRANJU Pančevo	Pančevo	Proizv. veštačkih đubriva, azotnih jed.
7.	DOO CIRIC I SIN Sakule	Opovo	Aktivnost drugih posrednika u saobraćaju
8.	UTVA SILOSI AD Kovin	Kovin	Proizvodnja metalnih konstrukcija, delova
9.	ALUBOND EUROPE Banatski Karlovac	Alibunar	Proizvodnja metalnih konstrukcija, delova
10.	PIK JUŽNI BANAT AD Bela Crkva	Bela Crkva	Proizvodnja voća

Tabela 72. Najveći uvoznici /učesće prvih deset/ u 2011. godini

Red. broj	Naziv preduzeća	Opština	Delatnost
1.	HIP-PETROHEMIJA - U RESTRUKTURIRANJU, Pančevo	Pančevo	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici
2.	HEMOFARM AD Vršac	Vršac	Proizvodnja farmaceutskih preparata
3.	FRESENIUS MEDICAL CARE SRBIJA DOO Vršac	Vršac	Proizv. ortopedskih aparata i ost. opreme
4.	DOO ALMEX , Pančevo	Pančevo	Gajenje žita i drugih useva i zasada
5.	INTERTRON DOO Vršac	Vršac	Konfekcioniranje papira
6.	HIP-AZOTARA DOO - U RESTRUKTURIRANJU, Pančevo	Pančevo	Proizv. veštačkih đubriva, azotnih jed.
7.	KOMPANIJA AGROŽIV AD , Pančevo	Pančevo	Uzgoj živine
8.	DOO METALING Vršac	Vršac	Trg. na veliko opremom za cent. grejanje
9.	WEST PHARMACEUTICAL SERVICES BEOGRAD DOO Kovin	Kovin	Proizvodnja ostalih proizvoda od gume
10.	ROLOPLAST DOO Kovačica	Kovačica	Proizv. predmeta za građevinarstvo

U 2011. godini od prvih 10 izvoznika Južnog Banata, 3 preduzeća su sa teritorije grada Pančeva, 2 iz opštine Vršac, 2 iz opštine Kovin i po jedno preduzeće iz opštine Opovo, Alibunar i Bela Crkva. Od 10 najvećih uvoznika, 4 su sa teritorije grada Pančeva, 4 iz opštine Vršac i po jedno preduzeće iz opštine Kovin i Kovačica.

Tabela 73. Najveći izvoznici /učesće prvih deset/ u 2012. godini

Red. broj	Naziv preduzeća	Opština	Delatnost
1.	HEMOFARM AD Vršac	Vršac	Proizvodnja farmaceutskih preparata
2.	HIP-PETROHEMIJA AD Pančevo	Pančevo	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici
3.	FRESENIUS MEDICAL CARE SRBIJA DOO Vršac	Vršac	Proizv. ortopedskih aparata i ost. opreme
4.	GRANEXPORT AD Pančevo	Pančevo	Proizvodnja mlinskih proizvoda
5.	WEST PHARMACEUTICAL SERVICES DOO Kovin	Kovin	Proizvodnja ostalih proizvoda od gume
6.	HIP-AZOTARA DOO Pančevo	Pančevo	Proizv. veštačkih đubriva, azotnih jed.
7.	DOO ĆIRIĆ I SIN Sakule	Opovo	Aktivnost drugih posrednika u saobraćaju
8.	REUKEMA METALI DOO Pančevo	Pančevo	Trgovina na veliko otpacima i ostacima
9.	ALMEX DOO Pančevo	Pančevo	Gajenje žita i drugih useva i zasada
10.	ALUBOND EUROPE DOO Banatski Karlovac	Alibunar	Proizvodnja metalnih konstrukcija i delova konstrukcija

Tabela 74. Najveći uvoznici /učesće prvih deset/ u 2012. godini

Red. broj	Naziv preduzeća	Opština	Delatnost
1.	HEMOFARM AD Vršac	Vršac	Proizvodnja farmaceutskih preparata
2.	HIP-PETROHEMIJA AD Pančevo	Pančevo	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici
3.	FRESENIUS MEDICAL CARE SRBIJA DOO Vršac	Vršac	Proizv. ortopedskih aparata i ost. opreme
4.	ALMEX DOO Pančevo	Pančevo	Gajenje žita i drugih useva i zasada
5.	INTERTRON DOO Vršac	Vršac	Konfekcioniranje papira
6.	WEST PHARMACEUTICAL SERVICES DOO Kovin	Kovin	Proizvodnja ostalih proizvoda od gume
7.	METALING DOO Vršac	Vršac	Gajenje žita i drugih useva i zasada
8.	ZANNINI EAST DOO Vršac	Vršac	Proizv. talasastog papira i ambalaže
9.	UTVA SILOSI AD Kovin	Kovin	Proizvodnja metalnih konstrukcija, delova
10.	TIM DOO Banatski Karlovac	Alibunar	Proizv. ost. proizvoda, od plast. masa

U 2012. godini od prvih 10 izvoznika Južnog Banata, 5 preduzeća su sa teritorije grada Pančeva, 2 iz opštine Vršac, i po jedno preduzeće iz opštine Kovin, Opovo i Alibunar. Među 10 najvećih uvoznika, 2 su sa teritorije grada Pančeva, 5 iz opštine Vršac, 2 iz opštine Kovin i jedno preduzeće iz opštine Alibunar.

Tabela 75. Najveći izvoznici /učesće prvih deset/ u 2013. godini

Red. broj	Naziv preduzeća	Opština	Delatnost
1.	HIP-PETROHEMIJA U RESTRUKTURIRANJU, Pančevo	Pančevo	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici
2.	HEMOFARM AD, Vršac	Vršac	Proizvodnja farmaceutskih preparata
3.	FRESENIUS MEDICAL CARE SRBIJA DOO, Vršac	Vršac	Proizv. ortopedskih aparata i ost. opreme
4.	HIP-AZOTARA DOO, Pančevo	Pančevo	Proizv. veštačkih đubriva, azotnih jed.
5.	WEST PHARMACEUTICAL SERVICES DOO, Kovin	Kovin	Proizvodnja ostalih proizvoda od gume
6.	DOO ĆIRIC I SIN, Sakule	Opovo	Aktivnost drugih posrednika u saobraćaju
7.	ALMEX DOO, Pančevo	Pančevo	Gajenje žita i drugih useva i zasada
8.	GRANEXPORT DOO Pančevo	Pančevo	Proizvodnja mlinskih proizvoda
9.	UTVA SILOSI AD, Kovin	Kovin	Proizvodnja metalnih konstrukcija, delova
10.	METAL LOGISTIC DOO Pančevo	Pančevo	Ponovna upotreba razvrstanih materijala

Tabela 76. Najveći uvoznici /učesće prvih deset/ u 2013. godini

Red. broj	Naziv preduzeća	Opština	Delatnost
1.	HEMOFARM AD, Vršac	Vršac	Proizvodnja farmaceutskih preparata
2.	HIP-PETROHEMIJA U RESTRUKTURIRANJU Pančevo	Pančevo	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici
3.	FRESENIUS MEDICAL CARE SRBIJA DOO, Vršac	Vršac	Proizv. ortopedskih aparata i ost. opreme
4.	ALMEX DOO, Pančevo	Pančevo	Gajenje žita i drugih useva i zasada
5.	UTVA SILOSI AD, Kovin	Kovin	Proizvodnja metalnih konstrukcija, delova
6.	WEST PHARMACEUTICAL SERVICES DOO, Kovin	Kovin	Proizvodnja ostalih proizvoda od gume
7.	METALING DOO, Vršac	Vršac	Gajenje žita i drugih useva i zasada
8.	INTERTRON DOO, Vršac	Vršac	Konfencioniranje papira
9.	TIM DOO, Banatski Karlovac	Alibunar	Proizv. ost. proizvoda, od plast. masa
10.	ZANNINI EAST DOO Vršac	Vršac	Proizv. talasastog papira i ambalaže

U 2013. godini, od 10 najznačajnijih izvoznika Južnog Banata 5 je sa teritorije grada Pančeva, 2 iz opštine Vršac, 2 iz opštine Kovin i jedno preduzeće iz opštine Opovo. Među najznačajnijim uvoznicima, 2 su iz grada Pančeva, 5 iz opštine Vršac, 2 iz Kovina i jedno preduzeće iz Alibunara.

II PRIVREDA GRADA PANČEVA U PERIODU 2010-2012. GODINE

1. Stanje u privredi

Privreda Srbije, nakon recesije u 2009.godini (-3,5%), počela je da se oporavlja u 2010.godini i ostvarila realan rast BDP od 1%. Ekonomski oporavak podstaknut rastom izvoza u EU je zastao sredinom 2011.godine zbog negativnih efekata drugog talasa globalne ekonomske krize, posebno slabljenja ekonomskog rasta i finansijskih problema u evrozoni.

U pogoršanim ekonomskim uslovima u 2011.godini je ostvaren realni rast BDP od 1,6% zasnovan, sa proizvodne strane, na rastu industrijske i poljoprivredne proizvodnje, građevinarstva, saobraćaja i telekomunikacija, a sa rashodne strane, na rastu investicija.

Skroman privredni rast nije bio dovoljan za smanjenje nezaposlenosti. Stopa nezaposlenosti je porasla na 23,7% prema Anketi o radnoj snazi iz novembra 2011.godine.

Pad privredne aktivnosti i visoka inflacija su dominantna ekonomska obeležja 2012.godine. Privreda Srbije u 2012.godini zabeležila je recesiju. Realni pad BDP na godišnjem nivou iznosio je 1,7%, industrija je zabeležila međugodišnji pad fizičkog obima od 2,2%, platnobilansna pozicija zemlje je pogoršana, a stanje na tržištu rada je ostalo nepovoljno, kao i u prethodnim godinama.

Osnovne karakteristike regionalne razvojne karte Srbije u 2012.godini ogledaju se u asimetriji između razvijenih i nerazvijenih područja, gradova i opština, između samih gradova, između ruralnog i urbanog područja, administrativnih centara i njihovog zaleđa itd. Takve neravnomernosti imamo i na području Južnog Banata.

Prema Uredbi o utvrđivanju jedinstvene liste razvijenosti regiona i jedinica lokalne samouprave za 2013.godinu, Pančevo pripada prvoj grupi od 23 lokalne samouprave čiji je stepen razvijenosti iznad republičkog proseka.

Na prostoru Grada (18% teritorije Južnog Banata) živi 42% ukupnog stanovništva, a radi blizu oko 51% zaposlenih u Okrugu. Zarade u Pančevu su iznad republičkog i pokrajinskog proseka, iznad proseka Okruga i oko 1,9 puta više nego u opštini Plandište.

U Pančevu se u periodu 2008-2012.godine broj nezaposlenih povećao za 1.338 lica. Nezaposlenost je ključni ekonomski i socijalni problem u svim područjima Republike. Najveće učešće u registrovanoj nezaposlenosti imaju mladi (od 25 do 29 godina), sa preko 13%. U proseku se na posao čeka od jedne do dve godine. Najviše nezaposlenih ima IV (30,9%) i I stepen stručne sprema (29,5%), a diplomci čine 6,7%.

Analiza privrednih kretanja u periodu 2008-2012. godine pokazuje da se broj aktivnih pravnih lica smanjio sa 2.988, koliko ih je bilo u 2008. na 1.621 u 2012.godini, a broj zaposlenih za deset hiljada u periodu od 4 godine.

Zarade su imale nominalan rast od 24%.

2. Privatizacija

2.1. Istorija privatizacije

Pravni okvir procesa privatizacije

U Republici Srbiji, počev od 1991. godine do danas materija svojinske transformacije društvenog kapitala bila je regulisana u tri, koncepcijski potpuno različita zakona (Zakon o uslovima i postupku pretvaranja društvene svojine u druge oblike svojine ("Službeni glasnik RS", br. 48/91, 75/91, 48/94, 51/94) Zakon o svojinskoj transformaciji ("Službeni glasnik RS", br. 32/97 i 10/2001) i Zakon o privatizaciji ("Službeni glasnik RS", br. 38/2001). Međutim, tek sa usvajanjem i stupanjem na snagu Zakona o privatizaciji ("Službeni glasnik RS", br. 38/2001) stvoreni su uslovi za privatizaciju društvene i državne imovine širih razmera, a u cilju restrukturiranja i stvaranja efikasnije privrede, priliva investicionog kapitala i uključivanja u šire integracione procese. Predmet privatizacije, u smislu ovog Zakona, je društveni i državni kapital (izuzev prirodnih bogatstava i dobara u opštoj upotrebi, kao dobra od opšteg interesa koji su izuzeti iz privatizacije). Subjekti koji mogu biti predmet privatizacije su, pored pravnih lica koja obavljaju privrednu delatnost (preduzeća) i ustanove i sva druga pravna lica. Predmet privatizacije nije samo kapital, već i imovina ili deo imovine subjekta privatizacije. Zakon je prvobitno predviđao rok od četiri godine za privatizaciju subjekata sa društvenim kapitalom. Nakon što je rok za okončanje postupka privatizacije u Srbiji prolongiran, za konačni rok za završetak procesa privatizacije određen je 31.12.2008. godine. Proces privatizacije nije okončan ni u ovom roku.

U 1996. godini na području Južnobanatskog okruga, po obliku svojine bilo je ukupno 434 društvena preduzeća, 4108 privatnih preduzeća, zadružnih 162 i mešovitih 129 preduzeća, a prema poreklu kapitala bilo je 4756 preduzeća sa domaćim kapitalom, stranim kapitalom 3 i mešovitim 30 preduzeća².

Zakonom o osnovama promene vlasništva društvenog kapitala, Zakonom o preduzećima i donošenjem Zakona o svojinskoj transformaciji od 31.10.1997.godine (Sl.Gl. 32/97) stvorena je obaveza da se do 04.07.1998. godine sva preduzeća, kao i preduzetnici organizuju i usklade opšta akta sa Zakonom, a da preduzeća sa društvenim i državnim kapitalom, bez obzira da li će ući u proces svojinske transformacije ili ne, izvrše promenu društvenog kapitala, državnog i kapitala drugih vlasnika tako da procenjenu vrednost ukupnog kapitala iskažu u obračunskim akcijama, odnosno udelima, kao i mogućnost da započnu proces svojinske transformacije koja nije bila obavezna i oročena. Zakon je predviđao da preduzeća samostalno odlučuju o tome da li će pristupiti promeni vlasništva društvenog kapitala, jer je Ustavom SRJ bilo predviđeno jemstvo svih oblika svojine, pa i društvene, ali je društveno preduzeće bilo u obavezi da proceni kapital prema Zakonu o promeni vlasništva društvenog kapitala kao i Zakonom o preduzećima.

Veliki broj preduzeća u ostavljenom roku nije izvršio procenu vrednosti kapitala, pa je zakonodavac produžio rok do 30.06.2000.godine. Tada je data mogućnost preduzećima koja su po ranijim propisima izvršila procenu vrednosti kapitala da utvrđenu vrednost revalorizuju ili da je ponovo procene u skladu sa novim propisima. Zakonom o svojinskoj transformaciji bila su propisana tri načina svojinske transformacije:

- autonomni,
- po posebnom programu Vlade i
- uz saglasnost osnivača.

² Izvor: Republički Zavod za statistiku

Takođe su bila propisana tri modela svojinske transformacije i to:

- prodaja akcija radi prodaje kapitala (sa i bez popusta),
- prodaja akcija radi prikupljanja dodatnog kapitala – dokapitalizacija i
- konverzija duga u akcije poverioca (sa popustom).

Svojinska transformacija se, po pravilu, u preduzećima vršila autonomno. Po posebnom programu Vlade predviđena je bila svojinska transformacija uz saglasnost Vlade, da se obavi u 75 preduzeća u Republici Srbiji, a u tri preduzeća u Južnom Banatu (HIP PETROHEMIJA, HIP AZOTARA i INDUSTRIJA STAKLA PANČEVO). Verifikovanu procenu Direkcije za procenu vrednosti kapitala dobili su HIP PETROHEMIJA i HIP AZOTARA Pančevo, ali usled bombardovanja zastalo se sa tim procesom, jer je predstojala obnova i ponovna izrada programa za organizacionu, programsko-proizvodnu i svojinsku transformaciju. Nijedno preduzeće iz Vojvodine sa državnim kapitalom (javno) do 31.12.1999.godine nije pristupilo procesu svojinske transformacije koja se vršila uz saglasnost osnivača.

Modeli, prema Zakonu o svojinskoj transformaciji mogli su biti odabrani, odnosno kombinovani, što je zavisilo od programa transformacije i organa preduzeća koji je odlučivao o programu vlasničke transformacije.

Svojinska transformacija kapitala preduzeća vršila se javnim pozivom u dva kruga:

❖ U prvom krugu preduzeće je prenosilo 10% akcija od ukupnog iznosa procenjene vrednosti kapitala preduzeća Republičkom Fondu za penzijsko i invalidsko osiguranje i vršilo besplatnu podelu akcija po osnovu upisa u iznosu od 60% društvenog kapitala koji su po zakonu imali pravo na sticanje akcija pod povlašćenim uslovima, a to su zaposleni u preduzeću, kao i ranije zaposleni, zaposleni u drugom preduzeću sa društvenim i državnim kapitalom, odnosno zaposleni u državnim organima i organizacijama, organima lokalne samouprave, penzioneri, zemljoradnici koji su državljanjani SRJ. Kapital preduzeća za sticanje akcije po osnovu upisa nije mogao preći 60% procenjene vrednosti kapitala preduzeća koje se transformiše.

Od stupanja na snagu Zakona o svojinskoj transformaciji (31.10.1997.godine) do 31.12.1999. godine sa područja regiona Južnog Banata, prvi krug svojinske transformacije pokrenulo je 23 preduzeća ili 14,4% od broja preduzeća koja su se transformisala u Vojvodini. U preduzećima sa područja Južnog Banata koja su ušla u proces svojinske transformacije bilo je zaposleno 3.865 radnika. Ova 23 preduzeća sa područja regiona su u prvom krugu svojinske transformacije emitovale akcije u iznosu od 403,5 miliona dinara (67,2 miliona DEM). Ukupna vrednost upisanih akcija u prvom krugu svojinske transformacije sa područja Južnog Banata iznosila je 182,7 miliona dinara (30,4 miliona DEM)³.

³ Podaci Direkcije za procenu vrednosti kapitala

Tabela 77. Spisak preduzeća koja su obuhvaćena prvim krugom svojinske transformacije

Red. broj	Naziv preduzeća	Datum objavljivanja	Broj radnika	Vrednost emitovanih akcija	
				Dinarska	DEM
1.	„PIVARA“ Pančevo	08/12/1998	440	26.229.600,00	4.371.600,00
2.	„SEME TAMIS“ Pančevo	12/02/1999	75	16.027.380,00	2.671.230,00
3.	DD „FSH JEDINSTVO“, Pančevo	12/10/1999	105	11.263.200,00	1.877.200,00
4.	„AGROBANAT“, a.d. Plandište	05/02/1999		88.135.200,00	14.689.200,00
5.	SP „JUGOPREVOZ-KOVIN“, Kovin	17/12/1999	153	16.059.900,00	2.676.650,00
6.	„DUNAVPROMET“, Pančevo	29/10/1998	37	1.834.000,00	305.666,67
7.	„AGROŽIV-DOBRICA“ DOO, Dobrica		45	6.222.900,00	1.037.150,00
8.	„BANAT“ A.D. Vršac	25/11/1999	499	40.334.400,00	6.722.400,00
9.	„IGMA“ AD Uljma	25/06/1998	120	3.405.000,00	567.500,00
10.	AD „VOJVODINA PUT“, Pančevo	03/12/1999	345	21.921.600,00	3.653.600,00
11.	„VRŠAČKA PIVARA“, Vršac	17/09/1998	681	16.266.690,00	2.711.115,00
12.	„KOZARA“ DD Banatsko Novo Selo	05/08/1999		46.209.600,00	7.701.600,00
13.	„KOMERC ŠAMPION“, Vršac	20/09/1999	7	7.020.240,00	1.170.040,00
14.	AD „ŽITOBANAT“, Vršac	10/09/1999	106	12.254.340,00	2.042.390,00
15.	„TRANSPORT“ Vršac	08/10/1998	46	2.539.000,00	423.166,67
16.	„DP BANATPLAST“, Plandište	13/07/1999	74	7.288.560,00	1.214.760,00
17.	AD „PEKARA 1.MAJ“, Vršac	05/03/1999	95	4.216.800,00	702.800,00
18.	„UTVA SILOSI DD“, Kovin	10/11/1998	196	11.052.600,00	1.842.100,00
19.	„ALIBUNAR IFP“, Alibunar	12/10/1999	370	32.880.000,00	5.480.000,00
20.	„AGROŽIV KOVIN“ DOO Kovin	17/05/1999	47	3.354.200,00	559.033,33
21.	„ŠTAMPARIJA 6. OKTOBAR“	14/08/1998	116	2.800.800,00	466.800,00
22.	„UČA“, Vršac	22/01/1999	196	9.697.800,00	1.616.300,00
23.	DD „ALPIS“, Kovin	22/10/1999	112	16.480.800,00	2.746.800,00
	UKUPNO:		3.865	403.494.610,00	67.249.101.67

Od 23 preduzeća koja su ušla u prvi krug svojinske transformacije, do 13.01.2000. godine, 7 preduzeća objavilo je poziv za upis akcija u drugi krug svojinske transformacije.

- ❖ Drugi krug svojinske transformacije odnosio se na prodaju akcija sa popustom, kao i prodaju akcija bez popusta u iznosu od 30% procenjene vrednosti društvenog kapitala. Novčana sredstva koja su preduzeća ostvarila prodajom akcija radi prodaje kapitala uplaćivala su se: Fondu za razvoj Republike Srbije – 50%; Republičkom zavodu za tržište rada – 25% i Republičkom fondu za PIO – 25%. Akcije preduzeća po isteku roka iz javnog poziva za drugi krug svojinske transformacije koje nisu prodate, kao i upisnici akcija koji su odustali od kupovine prenosile su se Akcijskom Fondu, pa je donošenjem Zakona o Akcijskom Fondu stvorena mogućnost za sprovođenje druge faze svojinske transformacije koja se obavljala van subjekta svojinske transformacije.

Iz svega ovoga može se zaključiti da je svojinska transformacija, većinskim delom kapitala preduzeća, besplatnom podelom akcija stvorila uglavnom subjekte koji nisu bili atraktivni za ulaganja strateških partnera, a sama preduzeća sopstvenim sredstvima nisu bila u stanju da obezbede neophodne investicije za svoje dalje postojanje i opstanak na tržištu. Zakon o svojinskoj transformaciji davao je izričite prednosti zaposlenima u preduzeću, jer su radnici imali pravo prvenstva kod upisa akcija u prvom krugu, kao i u drugom krugu. U periodu važenja ovog Zakona vidno je da je privatizovan manji broj preduzeća. Analize su pokazale da takav vid privatizacije nije doprineo poboljšanju efikasnosti privređivanja i upravljanja.

Iz svih navedenih razloga obustavljena je primena autonomnih transformacija Zakonom o izmenama i dopunama zakona o svojinskoj transformaciji (Sl. Gl. RS 10/2001). Ubrzo je donet i novi Zakon o privatizaciji (Sl.Gl. RS 38/2001), potom Izmene Zakona o privatizaciji (Sl.Gl. RS 18/2003; Sl.Gl. RS 45/2005). Osnovni ciljevi napred navedenog Zakona o privatizaciji su: da se uspostavi jasan vlasnički režim, da se kroz privatizaciju dođe do maksimalizacije direktnih investicija, kao i priliva svežeg kapitala. Zakonom o privatizaciji (Sl.Gl. 38/2001) predviđen je rok od 4 godine u kojem bi subjekti sa društvenim kapitalom trebali da se privatizuju. Prava stečena u postupku svojinske transformacije izvršene prema ranije važećim propisima priznaju se svim pravnim i fizičkim licima koja su ta prava stekla. Predmet privatizacije je državni, odnosno društveni kapital, a zakonom je omogućeno da se u postupku privatizacije prodaje imovina ili deo imovine subjekta privatizacije, kao i deo subjekta privatizacije.

Institucije nadležne za sprovođenje Zakona o privatizaciju su Agencija za privatizaciju, koja prodaje kapital, odnosno imovinu i promoviše, inicira, sprovodi i kontroliše postupak privatizacije u skladu sa Zakonom. Agencija za privatizaciju određuje metod privatizacije, organizuje postupak prodaje putem javnog tendera i javne aukcije i sprovodi postupak prodaje putem javnog tendera; Akcijski Fond, pravno lice na koje se prenose akcije radi dalje prodaje u skladu sa Zakonom o privatizaciji i Zakonom kojim se uređuje Akcijski Fond i čime se u celini eliminiše društveni kapital iz subjekta privatizacije; Centralni registar za hartije od vrednosti sadrži jedinstvenu bazu podataka o izdatim akcijama, kao i promenama u skladu sa Zakonom. U postupku privatizacije vodi se privatizacioni registar, koji sadrži naziv subjekta privatizacije, podatke o visini kapitala, odnosno broju akcija i druge podatke.

Zakonom su predviđena dva modela privatizacije i to:

- prodaja kapitala i prenos kapitala bez naknade.

Prodaja kapitala, odnosno imovine, sprovodi se putem sledećih metoda:

- javnog tendera i javne aukcije.

Prenos kapitala bez naknade obavlja se posle sprovedene prodaje kapitala i to:

- prenosom akcija zaposlenima i prenosom akcija građanima.

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o privatizaciji (Sl.Gl.18/2003) predviđeno je da preduzeće koje je do dana stupanja na snagu ovog Zakona izvršilo privatizaciju više od 50% društvenog kapitala, prema odredbama Zakona o društvenom kapitalu (SL.GL SFRJ 84/89 i 46/90) i Zakona o uslovima i postupku pretvaranja društvene svojine u druge oblike svojine (Sl.Gl. RS 48/91, 75/91, 48/94 i 51/94), 70% neprivatizovanog dela društvenog kapitala prenosi Akcijskom fondu, a ostatak od 30% prenosio bi se zaposlenima bez naknade, po izvršenoj prodaji kapitala iz Akcijskog fonda.

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o privatizaciji (Sl.Gl.45/2005) predviđeno je da javna preduzeća, Poreska uprava, Republički fond za penzijsko i invalidsko osiguranje, Republički zavod

za zdravstveno osiguranje, Republička direkcija za robne rezerve, Fond za razvoj Republike Srbije i drugi republički organi i organizacije su dužni da otpuste dug prema privrednom društvu, čiji je deo akcija prenet Akcijskom fondu, u celini i svoje potraživanje namire iz sredstava ostvarenih od prodaje akcija privrednog društva u vlasništvu Akcijskog fonda.

Uredbom o postupku i načinu restrukturiranja subjekata privatizacije (Sl.gl. 96/08) predviđeno je da se restrukturiranje obuhvata pored statusnih promena i otpis glavnice duga, odnosno otpuštanje duga u celini ili delimično radi namirivanja poverilaca iz sredstava ostvarenih od prodaje preduzeća.

Rok za završetak procesa privatizacije je više puta prolongiran, a konačan zakonski rok za objavljivanje javnih oglasa, odnosno okončanje procesa privatizacije je bio 31.12.2008. godine. Takođe, saglasno odredbi člana 86. stav 2. Ustava Republike Srbije konstituisana je ustavna obaveza pretvaranja društvene u privatnu svojinu, zakonom uređenim postupcima privatizacije na osnovu Zakona o privatizaciji, ali se privatizacija može sprovesti i u slučajevima propisanim odredbama Zakona o stečajnom postupku i Zakona o izvršnom postupku.

Nakon 2008. godine, privatizacija društvenih preduzeća trebalo je da se odnosi uglavnom na sporna preduzeća i ponavljanje neuspelih privatizacija za koje postoje izgledi da se nađe kupac. Za preostala društvena preduzeća, među kojima preovlađuju mala i mikro preduzeća sa društvenim kapitalom, Agencija za privatizaciju procenila je izgleda za privatizaciju svakog preduzeća. Pri tome, očekivalo se da će nad preduzećima za koja ne postoji zainteresovani potencijalni investitor biti pokrenut stečajni postupak. Privatizacija preduzeća u stečaju odvijala se kroz reorganizaciju u slučajevima kada je oporavak stečajnog dužnika moguć, odnosno kroz bankrotstvo (prodaju imovine), kada se proceni da za konsolidaciju nema mogućnosti. Likvidacija se pokretala bez ikakvih prethodnih postupaka u slučaju preduzeća koja su izgubila svoj kapital i imovinu.

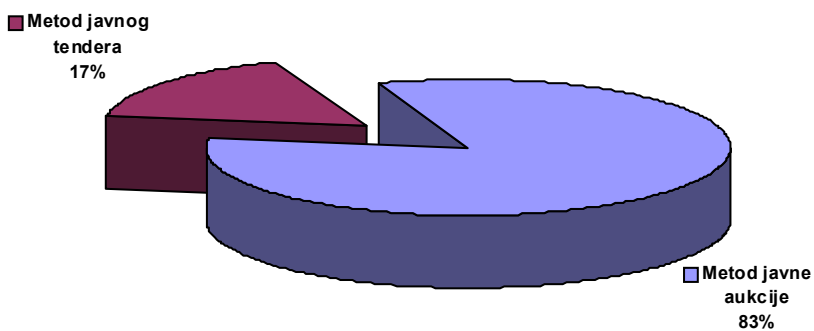
Proces privatizacije društvenih preduzeća je zašao je u završnu fazu 2008. godine. Od donošenja Zakona o privatizaciji, jula 2001. godine, ostvareni su značajni rezultati u privatizaciji kapitala u društvenom vlasništvu. Nova vlasnička struktura privrede doprinela je povećanju proizvodnje i efikasnosti poslovanja, generisanju nove zaposlenosti, porastu ulaganja u nove proizvodne kapacitete i tehnologije, povećanju izvoza i ubrzanju razvoja zemlje. Međutim, ovaj proces praćen je i brojnim problemima koji su imali za rezultat da veliki broj Ugovora o prodaji kapitala bude raskinut, odnosno da postupak privatizacije u spornim slučajevima bude poništen.

2.1.1. Rezultati privatizacije preduzeća sa područja Južnog Banata u periodu 2002-2009. godine

Broj prodatih preduzeća sa područja Južnog Banata

Prema podacima Agencije za privatizaciju, u periodu od 2002. do 2009. godine izvršena je vlasnička transformacija 114 privrednih subjekata sa područja Južnog Banata, od kojih je 108 prodato metodom javne aukcije, a 6 metodom javnog tendera („HIP Azotara“ Pančevo, „Pekarska industrija“ Pančevo, „Šećerana-Jedinstvo“ Kovačica, „PIK Južni Banat“ Bela Crkva, „Vršačka pivara“ Vršac, „Vršački vinogradi“, Vršac).

Grafikon 26. Prihod od prodaje preduzeća metodom javne aukcije i tendera

Prodajom preduzeća metodom javne aukcije ostvaren je prihod od privatizacije u iznosu od 111.493.000 €. Očekivani iznos investicija iznos 55.127.850 €.

Prihod od prodaje metodom tendera iznosi 23.321.000€, uz očekivane investicije od 58.461.000 €.

U 2002. godini privatizovano je 11 preduzeća sa područja Južnog Banata (10 metodom javne aukcije i 1 metodom javnog tendera).

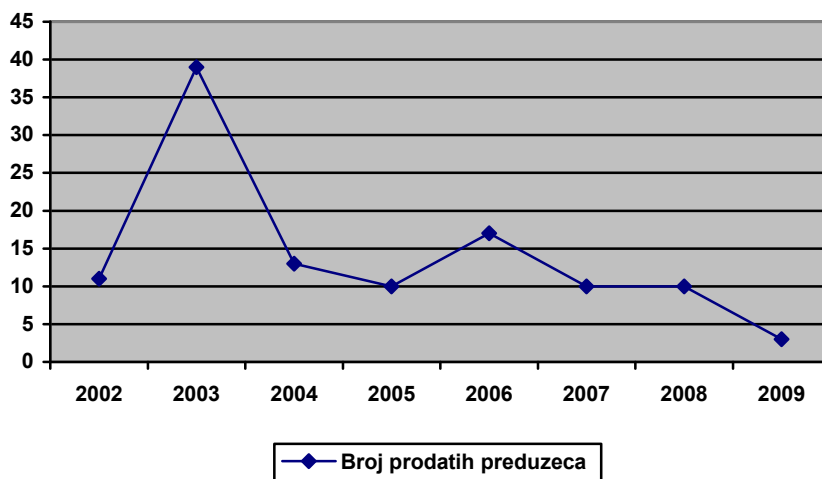
U 2003. godini privatizacija se odvija znatno bržom dinamikom u odnosu na 2002. godinu, kada je privatizovano 39 preduzeća sa područja Južnog Banata.

U 2004. i 2005. godini privatizacija se odvijala sporijim tempom, kada je prodato 13, odnosno 10 preduzeća sa područja Južnog Banata respektivno.

U 2006. godini, prodato je ukupno 17 preduzeća, od čega 14 metodom javne aukcije, a 3 metodom tendera.

Metodom javne aukcije u 2007. godini prodato je 10 preduzeća, a 2008. godine 10 preduzeća. U toku 2009. godine, metodom javne aukcije prodato je 3 preduzeća.

Grafikon 27. Broj prodatih preduzeća na području Južnog Banata u periodu od 2002. do 2009. godine

Značajnije strane direktne investicije na teritoriji grada Pančeva ostvarene su kupovinom 63% udela u kapitalu Pivare Pančevo od strane turske kompanije Eflex Breweries International u vrednosti od 6.5 miliona evra u 2003. godini.

Austrijska kompanija Bau Holding Beteiligungs je u toku 2006. godine kupila udeo (80%) Vojvodinaputa Pančevo čime je ostvarena vrednost investicije od 5.5 miliona evra.

Investicija najveće vrednosti u iznosu od 13.10 miliona evra je ostvarena 2006. godine kupovinom Azotare Pančevo od strane konzorcijuma Unioverzal (Litvanija/SAD). Agencija za privatizaciju raskinula je 2009. ugovor o prodaji HIP Azotare Pančevo. Ugovor sa kupcem, raskinut je zbog raspolaganja imovinom subjekta privatizacije suprotno odredbama ugovora. Kupac je 2007. godine, bez saglasnosti Agencije za privatizaciju, prodao pogon "Karbamid 2" koji, prema referentnom bilansu stanja, predstavlja 10,88% knjigovodstvene vrednosti Azotare. Kupoprodajnim ugovorom definisano je da kupac ne može raspolagati imovinom većom od 5% knjigovodstvene vrednosti. Agencija je kupcu naložila da iz sopstvenih sredstava uplati razliku od 5,88% (10.086.840,47 evra) na račun subjekta privatizacije. Kako kupac to nije učinio, do 31.12.2008, kada mu je isticao rok za uplatu prvog dela navedene razlike, stekli su se uslovi da Agencija raskine ugovor. Nakon ovog raskida, kapital koji je bio predmet prodaje je prenet Akcijskom fondu i izvršeno je imenovanje privremenog zastupnika kapitala ovog privrednog društva.

U oblasti privatizacije, kraj 2008. godine obeležila je i prodaja 51-procentnog udela učešća u Akcionarskom društvu „Naftna industrija Srbije“, akcionarskom društvu „Gazprom njeft“ iz Ruske Federacije, čime je predviđeno i davanje prava „Gazprom njeft-u“ na operativno upravljanje NIS-om.

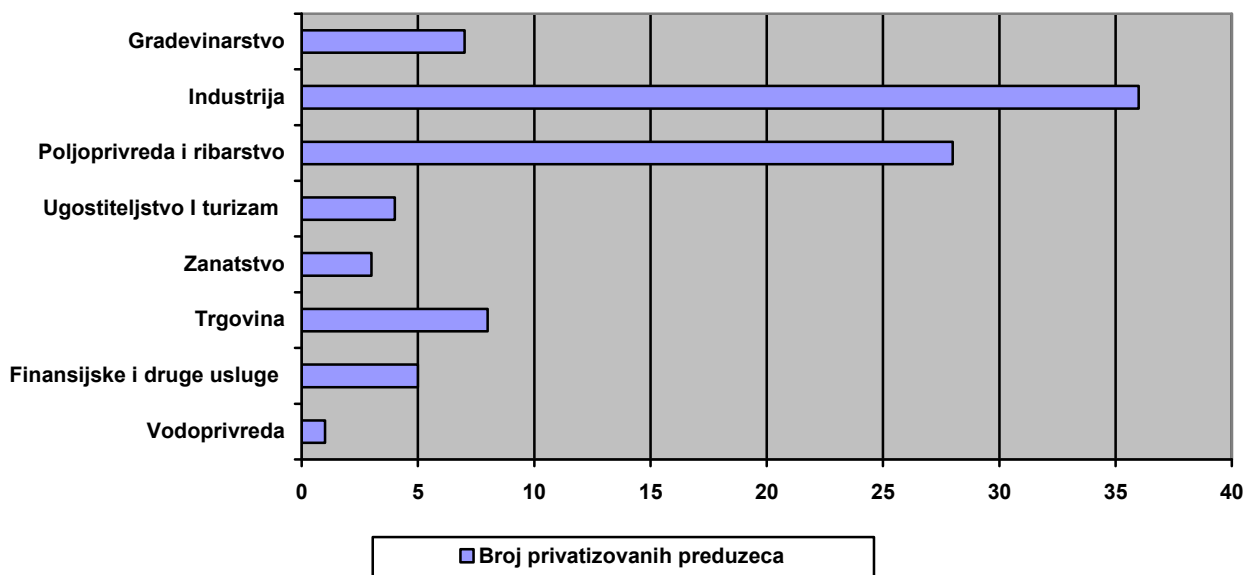
U maju 2009. godine doneta je odluka o metodu privatizacije, odnosno pokreće se postupak restrukturiranja Preduzeća za proizvodnju petrohemijskih proizvoda, sirovina i hemikalija "HIP-PETROHEMIJA" d.p.

Agencija za privatizaciju je 2004. godine donela odluku da se pokrene postupak restrukturiranja za «Industriju stakla Pančevo». Za prodaju ovog preduzeća bilo je organizovano nekoliko aukcija i tendera koji su bili neuspešni.

2.1.2. Struktura prodatih preduzeća po granama delatnosti

U strukturi privatizovanih preduzeća po delatnosti najveće učešće ostvaruju preduzeća iz oblasti industrije (36) poljoprivrede i ribarstva (28). Iz oblasti trgovine prodato je 8 preduzeća, građevinarstva 7, ugostiteljstva i trgovine 4 preduzeća.

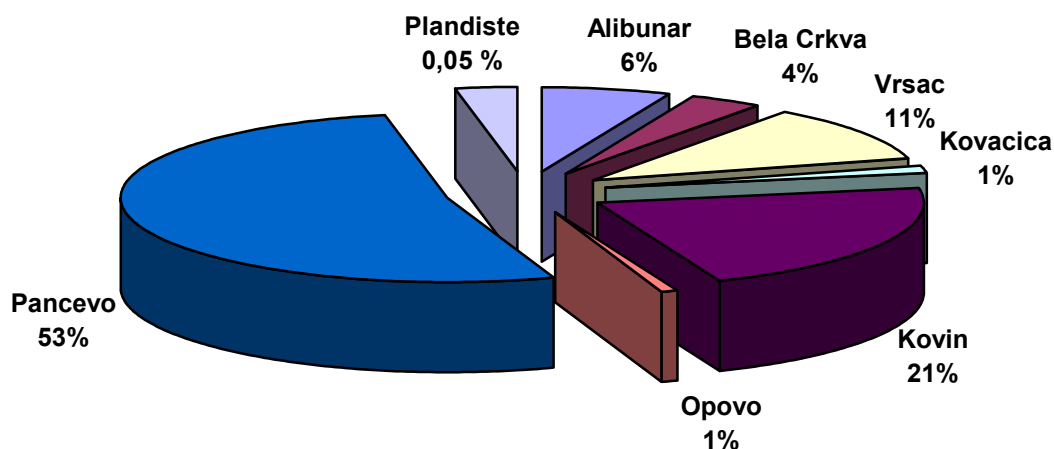
Grafikon 28. Struktura privatizovanih preduzeća po vrsti delatnosti

2.1.3. Prihod od privatizacije po opštinama Južnog Banata u periodu od 2002. do 2009. godine

Najveći prihod od privatizacije ostvaren na području opštine Pančevo (58.463.312 €), zatim na području opštine Kovin (23.898.500 €), Vršac (12.049.234 €), Alibunar (6.981.500 €), Bela Crkva (4.142.000 €), Kovačica (1.667.585 €), Plandište (3.330.000 €) i Opovo (961.000 €).

Grafikon 29. Prihod od prodaje preduzeća po opštinama Južnog Banata (% učešće)

Raspored sredstava ostvarenih od prodaje kapitala u postupku privatizacije

Članom 41b Zakona o privatizaciji ("Službeni glasnik RS", broj 38/2001 i 18/2003), propisano je da se sredstva ostvarena od prodaje kapitala u postupku privatizacije uplaćuju na račun Agencije za privatizaciju.

Agencija izmiruje troškove vođenja postupka privatizacije i 5% naknade, a ostatak sredstava uplaćuje na podračun budžeta Republike Srbije, sa kojeg se vrši dalji raspored sredstava po propisanom redosledu i učešću krajnjih korisnika sredstava; koji je članom 61 Zakona o privatizaciji propisano na sledeći način:

- 1) 10% sredstava uplaćuje se Republičkom fondu nadležnom za penzijsko i invalidsko osiguranje
- 2) 50% sredstava izdvojiće se za finansiranje restrukturiranja i razvoja privrede na teritoriji Republike Srbije.

Ako se sedište subjekta privatizacije nalazi na teritoriji Autonomne pokrajine Vojvodine, 50% sredstava izdvojiće se za finansiranje restrukturiranja i razvoja privrede na teritoriji Autonomne pokrajine Vojvodine.

- 3) 5% sredstava izdvojiće se za isplaćivanje naknade licima čija je imovina nacionalizovana;
- 4) 5% sredstava izdvojiće se za finansiranje razvoja infrastrukture lokalne samouprave prema sedištu subjekta privatizacije.

2.1.4. Preduzeća sa područja Južnog Banata koja se nalaze u stečajnom postupku i likvidaciji

Zakon o izmenama i dopunama Zakona o privatizaciji i Zakon o stečajnom postupku omogućili su brže i efikasnije odvijanje procesa restrukturiranja velikih društvenih preduzeća sa spiska preduzeća u postupku restrukturiranja koja imaju negativan kapital. Tome je o doprinela zakonska mogućnost da državni poverioci uslovno otpuste svoja potraživanja prema subjektima privatizacije usaglašena na dan 31. decembra 2004. godine i da se naplate iz prihoda od privatizacije.

Privatizacija preduzeća u stečaju odvija se kroz reorganizaciju u slučajevima kada je oporavak stečajnog dužnika moguć, odnosno kroz bankrotstvo (prodaju imovine) kada se proceni da za konsolidaciju nema mogućnosti. Likvidacija se pokreće bez ikakvih prethodnih postupaka u slučaju preduzeća koja su izgubila svoj kapital i imovinu.

Prema podacima Centra za stečaj Agencije za privatizaciju, na dan krajem 2008. godine sledeća preduzeća sa područja Južnog Banata se nalaze u stečajnom postupku:

Tabela 78. Preduzeća Južnog Banata koja se nalaze u stečajnom postupku

Red. br.	Naziv preduzeća	Delatnost
1.	DP ŽARKO ZLATAR MDP – STENA WELD – Bela Crkva	Proizvodnja metalnih konstrukcija
2.	AD FABRIKA ŠEĆERA – Kovin	Proizvodnja šećera
3.	DP UTVA-ALUMINIJUM – Pančevo	Proizvodnja metalnih konstrukcija
4.	Preduzeće u društvenoj svojini za trgovinu, ugostiteljstvo i turizam SLOGA - Alibunar	Ostala trgovina na malo – mešovita roba

5.	DPP BUDUĆNOST – Banatsko Novo Selo	Gajenje žita i dr. useva i zasada
6.	Društveno preduzeće za pretovar i uskladištenje robe TRANSPORT-PANČEVO – Pančevo	Pretovar tereta
7.	Društveno preduzeće za sakupljanje i primarnu preradu industrijskih otpadaka OTPAD sa p.o. Vršac	Reciklaža nemetalnih otpadaka i ostata
8.	Društveno transportno preduzeće AUTOPREVOZ – Pančevo	Prevoz robe u drumskom saobraćaju
9.	Akcionarsko društvo industrija obuće PANČEVO – Pančevo	Proizvodnja kožne obuće
10.	Stečajna masa DP za poljoprivrednu proizvodnju ULJMA	Gajenje žita i dr. useva i zasada
11.	Stečajna masa AD ZVEZDA Kovin	Proizvodnja slavina i ventila
12.	AD LIVNICA VRŠAC Vršac – Vršac	Livenje gvožđa
13.	Poljoprivredno društveno preduzeće TRUDBENIK u stečaju, Stari Lec	Gajenje žita i dr. useva i zasada
14.	STEČAJNA MASA – AD KLUPKO iz Pančeva	Proizvodnja prediva pamučnog tipa
15.	Društveno preduzeće za industrijsku proizvodnju tekstilnih predmeta PLANTEKS, Plandište	Proizvodnja rublja
16.	DP TIKO – Opovo	Ostala trgovina na veliko

Prema podacima Centra za prinudnu likvidaciju, preduzeća u kojima je pokrenut proces likvidacije su: RAZVOJ I INŽENJERING – Pančevo i NOVI DOM-STOLARIJA – Debeljača.

Sledeća preduzeća su predložena za pokretanje postupka prinudne likvidacije: “Banačanka promet” Pančevo, “Panprojekt” Pančevo, “Virt” Vršac, “Kluz Plitvice” Vršac, “Lune Milovanović” Kovin, “Pobeda”, Bela Crkva, “Betonjerka” Bela Crkva i “Utva Stin” Pančevo.

Shodno Zakonu o privatizaciji, Član 14 koji glasi “ Za privatizaciju neprivatizovanog društvenog kapitala javni poziv za učešće na javnom tenderu, odnosno javnoj aukciji, morao je da se objavi najkasnije do 31. decembra 2008. godine. Ako se javni poziv ne objavi u roku iz stava 1. ovog člana, Agencija donosi rešenje o pokretanju prinudne likvidacije subjekta privatizacije (u daljem tekstu: likvidacija). Likvidacija subjekta privatizacije pokreće se i ako:

- 1) društveni kapital, odnosno imovina, subjekta privatizacije nije prodat ni posle trećeg sprovedenog javnog tendera, odnosno javne aukcije;
- 2) subjekt privatizacije nije podneo godišnji finansijski izveštaj agenciji nadležnoj za vođenje Registra privrednih subjekata dve godine uzastopno.”

Uslovi za pokretanje prinudne likvidacije krajem 2008. godine ispunjeni su kod sledećih preduzeća: “Sloboda” Vršac, “Graničar” Vršac, “Mega projekt” Pančevo, “Moda” Kovačica, “Agrouljma” Vršac, “Promet” Vršac i “IMO” Vršac.

2.1.5. Strane direktne investicije na području Južnog Banata u periodu 2003-2009. godine

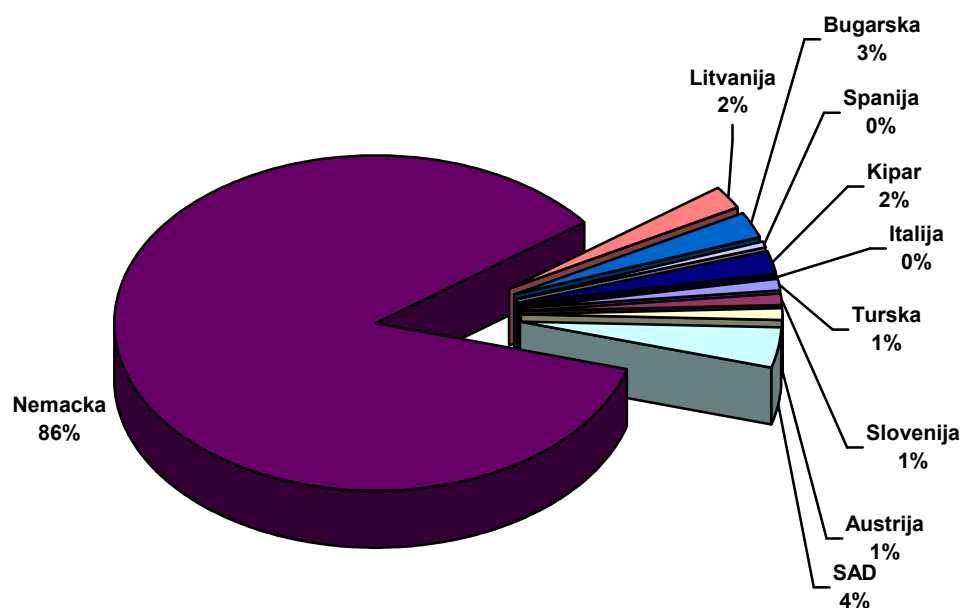
Strane direktne investicije (SDI) u savremenoj razvojnoj etapi preuzimaju funkciju ključnog razvojnog faktora svetske privrede i uz trgovinu postaju osnovni mehanizam globalizacije svetske privrede, tj. globalizacije poslovanja preduzeća.

Privrede u tranziciji, koje karakteriše velika ponuda kvalifikovane, relativno jeftine radne snage, kao i rastuća, ali nestabilna tržišta, imaju dobre izgleda da privuku strana ulaganja. Međutim, da bi se strane investicije i realizovale, glavni elementi ekonomske politike treba da budu usmereni na reformu javnog sektora i završetak procesa privatizacije, tržišne reforme i liberalizaciju, kao i postepen prelazak na izvozno-orjentisanu politiku.

Priliv stranog kapitala na područje Južnog Banata u periodu od 2003. do 2008. godine iznosi 580.58 mil €, a ostvaren je po osnovu prodaje preduzeća u procesu privatizacije, zajedničkim ulaganjem ili kupovinom udela u kapitalu preduzeća od strane strateškog partnera.

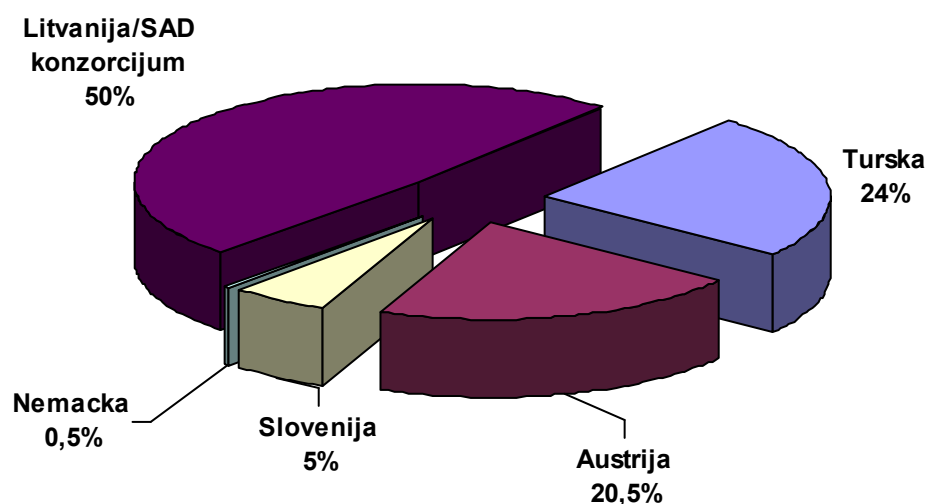
Priliv stranog kapitala na području Južnog Banata u 2007. i 2008. godini odvija se znatno sporijim tempom u odnosu na 2006. godinu, što se objašnjava nestabilnom političkom situacijom i porastom neizvesnosti. Pregled stranih direktnih investicija na području Južnog Banata dat je u tabeli 79.

Grafikon 30. Struktura SDI na teritoriji Južnog Banata po zemljama porekla kapitala u periodu 2003-2009. godine

Na području Južnog Banata, najveća vrednost investicije u iznosu od 485 miliona EUR je ostvarena kupovinom 98% udela u vlasništvu kompanije "Hemofarm" iz Vršca od strane nemačke kompanije "Stada".

Grafikon 31. Struktura SDI na teritoriji Grada Pančeva po zemljama porekla kapitala u periodu 2003-2009. godine

Vrednost stranih direktnih investicija na teritoriji grada Pančeva iznosi 26,83 mil EUR. Investicija najveće vrednosti, u iznosu od 13,10 mil EUR, ostvarena je prodajom "Azotare" Pančevo koja je u momentu prodaje zapošljavala 1.345 radnika. Ugovor o prodaju ovog preduzeća raskinut je 3 godine nakon potpisivanja jer su vlasnici raspolagali imovinom suprotno odredbama ugovora.

Tabela. 79. Strane direktne investicije na području Južnog Banata 2003-2009.⁴

Godina investiranja	Kompanija	Zemlja porekla kapitala	Sektor	Mesto	Vrsta investicije	Vrednost investicije (u milionima €)	Broj zaposlenih	Napomena
2003.	Efes Breweries International	Turska	Pivara	Pančevo	Preuzimanje	6.5	300	U augustu 2003, Efes je kupio udeo u kapitalu pivare od 63%
2004.	Roto	Slovenija	Proizvodnja plastičnih delova	Alibunar	Privatizacija	0.30	15	
2004.	SMF	Austrija	Proizvodnja kablova	Kovačica	Zajedničko ulaganje	1.0	40	Zajedničko ulaganje (50-50) sa preduzećem Konkab, Kovačica
2004.	West Pharmaceutical Services	SAD	Proizvodnja farmaceutičkih proizvoda	Kovin	Preuzimanje	10.0	130	U 2004. je izvršena prva faza investiranja sa izgradnjom novih proizvodnih kapaciteta
2005.	Viator&Vector Group	Slovenija	Transport, skladištenje i komunikacije	Vršac	Preuzimanje	3.30	37	Viator&Vector je kupio Hemofarm transport i špedicija d.o.o.
2006.	Austru Bau	Austrija	Izgradnja	Pančevo	Privatizacija	0.18	150	Austru Bau je kupio Konstruktor Pančevo
2006.	Bau Holding Beteiligungs	Austrija	Izgradnja	Pančevo	Preuzimanje	5.50	500	udeo od 80% Vojvodinaput-a Pančevo
2006.	Welde gmbh	Austrija	Drvena industrija	Kovin	Preuzimanje	0.0	89	Preuzimanje preko svoje firme iz Bugarke Lesoplast ad Troyan
2006.	Fluid Utva	Slovenija	Proizvodnja cisterni	Pančevo	Privatizacija	1.45	188	Fluid je kupio Utva Pančevo
2006.	Fresenius Medical Care	Nemačka	Proizvodnja medicinskih instrumenata	Vršac	Preuzimanje	20.0	273	

Godina investiranja	Kompanija	Zemlja porekla kapitala	Sektor	Mesto	Vrsta investicije	Vrednost investicije (u milionima €)	Broj zaposlenih	Napomena
2006	Nordzucker	Nemačka	Proizvodnja šećera	Kovačica	Zajedničko ulaganje	0.0	159	Zajedničko ulaganje sa MK komerc
2006	Sholz	Nemačka	Odlaganje otpada	Pančevo	Privatizacija	0.10	14	Sholz je kupio Pansirovina Pančevo
2006	Stada	Nemačka	Farmaceutska industrija	Vršac	Preuzimanje	485	2100	U 2006. godini Stada je otkupio udeo u vlasništvu Hemofarm-a od 98%
2006.	Arvi Fertis Savitex	Litvanija/SAD	Azotara	Pančevo	Privatizacija	13.10	1.345	Konzorijum su činili Unioverzal sa 20% udela u vlasništvu, Arvi sa 65% i Sanitex sa 15%
2007.	Kornikon	Bugarska	Rudnik	Kovin	Privatizacija	16.40	103	Kornikon je kupio Rudnik Kovin
2007.	OMV	Austrija	Naftna industrija	Vršac	Greenfield investicija	0.0	40	
2008.	Eix Hotels	Španija	Hoteli	Vršac	Preuzimanje	2.00	50	Eix Hotels su kupili hotel Srbija u Vršcu
2008.	Mergol Limited	Kipar	Proizvodnja opekarskih proizvoda	Vršac	Preuzimanje	13.00	350	Mergol Limited je kupio 49.9% udela u kapitalu Trudbenik-a
2008.	SMA	Italija	Proizvodnja rezervoara	Vršac	Preuzimanje	0.75	30	SMA su kupili Dehidrator Vršac
2008.	Akripol	Slovenija	Proizvodnja konstrukcionih materijala	Kovačica	Greenfield investicija	2.00	30	
UKUPNO						580.58	5.943	

2.2. Stanje privatizacije u Južnom Banatu u periodu 2010-2013.

2.2.1. Prodava preduzeća sa područja Južnog Banata

U periodu od 2010. do 2013. godine prodaja preduzeća se odvija sporijim tempom. Na teritoriji Južnog Banata prodato je ukupno 2 preduzeća metodom javne aukcije (tabela 5).

Sa područja Grada Pančeva u posmatranom periodu je prodato jedno preduzeće. Ostvaren je prihod od prodaje od 10.000 EUR, a ugovorom je predviđeno da se ostvari minimalan iznos investicija od 41.000 EUR.

Tabela 80. Prodava preduzeća sa područja Južnog Banata u periodu 2010-2013. godine

Red br.	Preduzeće	Delatnost	Metod prodaje	Kupac	Datum prodaje	Min. investicija 000 evro	Cena 000 evro
1.	DOO za poljoprivredu AB-KOOPERACIJA, Plandište	Uslužne delatnosti u gajenju useva i zasada	AUKCIJA	Nikola Lukač Fizicko lice	23.03.2010	1	8
2.	"MEGA-PROJEKT" a.d. za inženjering i distribuciju gasa, Pančevo	Ostali instalacioni radovi u građevinarstvu	AUKCIJA	Slobodan Mladenović Fizicko lice	24.05.2010	41	10

Krajem 2013. godine, 18 preduzeća sa područja Južnog Banata se nalazi u postupku privatizacije. Sa teritorije grada Pančeva 6 preduzeća se nalazi u postupku privatizacije i to HIP Azotara, DVP Tamiš-Dunav, Pan-ton, Yupex; JNIP Pančevac i RTV Pančevo.

2.2.2. Raskid ugovora u periodu 2010-2013. godine

Ugovor o prodaji raskinut je za 12 preduzeća sa teritorije Južnog Banata (tabela 81). Razlozi za raskidanje ugovora su neplaćanje rata ugovorne cene, nepoštovanje socijalnog programa, nepoštovanje ugovornih obaveza u pogledu minimuma investicija, prekid kontinuiteta poslovanja i raspolaganje imovinom suprotno odredbama ugovora. Sa teritorije grada Pančeva raskinut je ugovor o prodaji za 7 preduzeća.

Subjekti privatizacije nakon raskida ugovora

Nakon raskida Ugovora o prodaji kapitala pojedinih subjekata privatizacije, Odlukom Agencije za privatizaciju o prenosu kapitala Akcijskom fondu Republike Srbije prenet je kapital subjekata privatizacije, radi prodaje na način propisan zakonom. Na osnovu člana 41d Zakona o privatizaciji («Službeni glasnik RS» br. 38/01, 18/03, 45/05, 123/07), danom raskida ugovora o prodaji kapitala, Akcijski fond imenuje privremenog zastupnika kapitala radi upravljanja subjektom privatizacije do prodaje kapitala subjekta privatizacije.

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o Agenciji za privatizaciju («Službeni glasnik RS», broj 30/2010) propisano da Akcijski fond prestaje sa radom, odnosno da je Agencija za privatizaciju pravni sledbenik Akcijskog fonda. Agencija za privatizaciju je saglasno članu 41d. Zakona o privatizaciji («Službeni glasnik RS» br. 38/01, 18/03, 45/05, 123/07) preduzela neophodne aktivnosti kako bi imenovala privremene zastupnike kapitala subjekata privatizacije, koji će u ime i za račun Agencije za privatizaciju obavljati poslove saglasno odredbama Zakona o privatizaciji i Zakona o Agenciji za privatizaciju.

Tabela 81. Preduzeća sa područja Južnog Banata za koja je raskinut ugovor o prodaji u periodu

Red. br.	Naziv preduzeća	Opština	Delatnost	Metod	Kupac	Datum potpisivanja ugovora	Razlog	Datum raskida (kontrola)	Datum ustupanja ugovora	Ustupljen ugovor kupcu
1.	DUNAV	KOVIN	Usluge pripremanja i posluživanja pića	aukcija	MILENKO BAJIĆ (KONZORCIJUM) - Dunav (Kovin)	31.07.2007	neplaćanje rata	22.01.2010		
2.	JNIP PANČEVAC	PANČEVO	Izdavanje novina	aukcija	CVIJETA MARKOVIĆ	20.02.2008	neplaćanje rata	04.02.2010		
3.	UTVA MEPRO	PADINA	Proizvodnja ostalih pumpi i kompresora	aukcija	PETAR PLEMIĆ	20.12.2005	neplaćanje rata	21.05.2010		
4.	TRGOPRODUKT - U STEČAJU	PANČEVO	Ostala trgovina na malo u nespecijalizovanim prodavnicama	aukcija	NPCO DOO	24.03.2009	neplaćanje rata	11.06.2010	09.10.2009	Supermix Irland doo Novi Sad
5.	OMOLJICA - u restrukturiranju	OMOLJICA	Gajenje žita (osim pirinča), leguminoza i uljarica	aukcija	NIKOLAJ DIMITROV	21.11.2006	neplaćanje rata	11.06.2010		
6.	RUDNIK KOVIN	KOVIN	Eksploatacija lignita i mrkog uglja	aukcija	KORNIKOM D.O.O.	23.04.2007	soc program / kont. poslovanja	25.06.2010		
7.	NERATRANS	BELA CRKVA	Drumski prevoz tereta	aukcija	MILOŠ ČEPERKOVIĆ	14.04.2009	neplaćanje rata / kont. poslovanja	23.08.2010		
8.	ELPROMONT	PANČEVO	Postavljanje električnih instalacija	aukcija	MILOŠ BANDIĆ	30.09.2008	soc program / kont. poslovanja	10.09.2010		
9.	BRATSTVO	ALIBUNAR	Izgradnja stambenih i nestambenih zgrada	aukcija	LJILJANA VIG	02.06.2009	neplaćanje rata / neinvestiranje	21.12.2010		
10.	VOJVODINA DPP	STARČEVO	Gajenje ostalih jednogodišnjih i dvogodišnjih biljaka	aukcija	NENAD MARKOVIĆ (Konzorcijum) - Vojvodina (Starčevo)	28.06.2007	neplaćanje rata	25.01.2011		
11.	SEME TAMIŠ	PANČEVO	Uslužne delatnosti u gajenju useva i zasada	aukcija	PREDRAG MARKOVIĆ (Konzorcijum) - Seme Tamiš	04.05.2006	neplaćanje rata	11.03.2011		
12.	DOLOVO - u restrukturiranju	DOLOVO	Gajenje ostalih jednogodišnjih i dvogodišnjih biljaka	aukcija	BRANISLAV ŽEŽELJ	20.02.2008	neplaćanje rata / raspolaganje imovinom suprotno odr. ugovora	22.01.2010		

2.2.3. Strana direktna ulaganja u Južnobanatskom okrugu 2010-2013⁵

Zbog nepostojanja zvaničnih podataka o visini ulaganja po pojedinačnim kompanijama, navedeni podaci dobijeni su na osnovu istraživanja koje sprovodi SIEPA i obuhvataju kako realizovane, tako i planirane investicije. Iako SIEPA nastoji da obezbedi što tačnije informacije o investicijama, Agencija ne prihvata odgovornost za eventualne netačne ili nepotpune podatke.

Tabela 82. SDU na području Južnog Banata u periodu 2010-2013. godina

Red br.	Kompanija	Zemlja porekla kapitala	Sektor	Opština	Vrednost investicije (u mil. €)	Broj zaposlenih	Godina najave
1.	Retail park Pančevo	Izrael	Real Estate	Pančevo	28	n.a.	2011
2.	ALUBOND EUROPE	UAE	Građevinska industrija	Alibunar	6.6	64	2011
3.	Lamp San Prospero	Italija	Farmaceutska industrija	Vršac	3	55	2011
4.	Startex	Italija	Tekstilna industrija	Pančevo	1	50	2012
5.	Flammat	Nemačka	Energetika	Bela Crkva	1.5	20	2013

Udeo SDI po okruzima u ukupnom iznosu SDI u AP Vojvodine⁶

U periodu 2001–2013. godine, najveće učešće u ukupnom iznosu stranih direktnih investicija koje su na nivou AP Vojvodine iznosile 6.129,217 miliona evra ostvaruje Južnobački okrug sa 45,1% učešća, dok najmanje učešće ostvaruje Severnobački okrug sa 4,9%.

Južnobanatski okrug u ukupnom iznosu stranih direktnih investicija ostvaruje učešće od 11,55%.

Jasan pokazatelj stvaranja dobrog investicionog ambijenta je i povećanje nivoa SDI po glavi stanovnika nakon 2001. godine. Ukupne strane direktne investicije po glavi stanovnika u Srbiji su u periodu 2001–2013. godine iznosile 2.139,9 mil. EUR, dok je ovaj pokazatelj na nivou AP Vojvodine iznosio 3.593 EUR, što je 167,9% republičkog nivoa.

U okviru AP Vojvodine, najviši nivo stranih direktnih investicija po glavi stanovnika ostvaren je u Zapadnobačkom okrugu (4.576 EUR, 27,4% iznad proseka AP Vojvodine) i Južnobačkom okrugu (4.492 EUR, 25,0% iznad proseka AP Vojvodine). Ovo su dva jedina okruga u AP Vojvodini čiji je nivo SDI po stanovniku na višem nivou u odnosu na prosek pokrajine. Ostalih pet okruga ostvarili su niže nivoe ovog pokazatelja u odnosu na AP Vojvodinu, a okrug sa najnižim nivoom SDI po stanovniku je Severnobački (1.596 EUR, 44,4% pokrajinskog proseka).

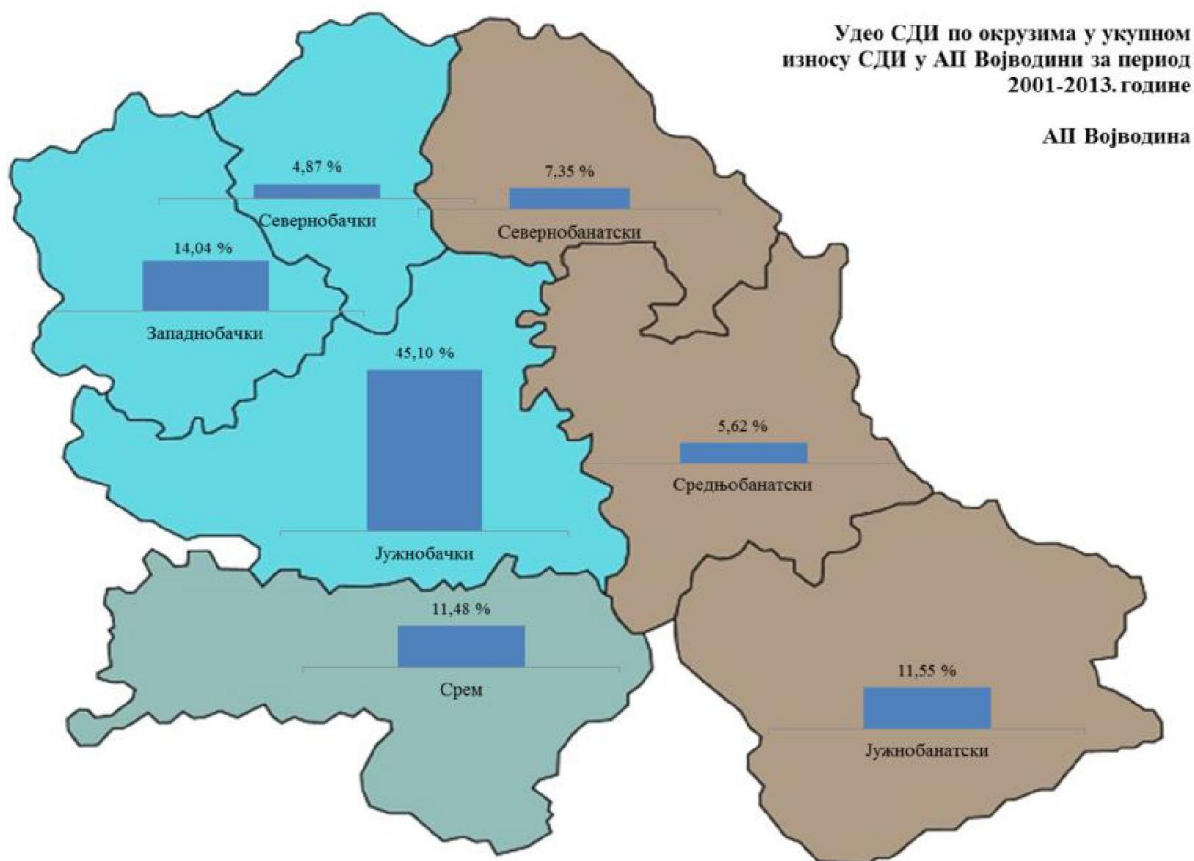
U periodu od 2001. do 2012. godine neto strane direktne investicije u AP Vojvodini su iznosile 6.499,8 mil. EUR, što čini čak 42,9% stranih direktnih investicija u Srbiji.

⁵ Izvor: Agencija za strana ulaganja i promociju izvoza Republike Srbije

⁶ Izvor: "Nacrt Programa razvoja Autonomne Pokrajine Vojvodine za period 2014–2020.", Pokrajinski sekretariat za međuregionalnu saradnju i lokalnu samoupravu

U periodu od 2007. do 2012. godine u Republici Srbiji investicije u razmenljiva dobra su činile 31,6% ukupnih investicija. Sa druge strane, u AP Vojvodini investicije u razmenljiva dobra činila su 76,5% ukupnih investicija.

Mapa 1. Učešće pojedinačnih okruga u ukupnom iznosu SDI na nivou AP Vojvodine u periodu 2001–2013. godine (%)

Izvor: VIP fond

Ukupne strane direktne investicije po glavi stanovnika u Srbiji su u periodu 2001–2013. godine iznosile 2.139,9 EUR, dok je ovaj pokazatelj na nivou Vojvodine iznosio 3.593 EUR, što je 167,9% republičkog nivoa.

Najviši iznos investicija lociran je u Južnobačkom okrugu (45,1%), dok je najniži iznos investicija ostvaren u Severnobačkom okrugu (4,9%) u periodu 2001–2013. godine.

Najviši iznos investicija po glavi stanovnika je u Zapadnobačkom okrugu (4.576 EUR), dok je najniži iznos u Severnobačkom okrugu (1.596 EUR).

Vrednost investicija po glavi stanovnika u Južnobanatskom okrugu iznosi 2.410 EUR.

Мапа 2. Iznos SDI po glavi stanovnika po okruzima u AP Vojvodini, 2001–2013.⁷

Napomena: Iznos neraspoređenih investicija iznosi 811,2 mil. EUR (Agrokor, SanPaolo, Nacionalna banka Grčke, Phiwa, Moll).

Izvor: VIP fond, Republički zavod za statistiku, sopstveni obračun ARR.

2.3. Preduzeća u stečaju i restrukturiranju- karakteristike procesa

Preduzeća u postupku stečaja

Zakonom o stečaju ("Sl. glasnik RS", br. 104/2009, 99/2011 - dr. zakon i 71/2012 - odluka US), stečaj se sprovodi se bankrotstvom ili reorganizacijom. Pod bankrotstvom se podrazumeva namirenje poverilaca prodajom celokupne imovine stečajnog dužnika, odnosno stečajnog dužnika kao pravnog lica. Pod reorganizacijom se podrazumeva namirenje poverilaca prema usvojenom planu reorganizacije i to redefinisanjem dužničko-poverilačkih odnosa, statusnim promenama dužnika ili na drugi način koji je predviđen planom reorganizacije.

Cilj stečajnog postupka je namirenje stečajnih poverilaca ostvarivanjem najveće moguće vrednosti stečajnog dužnika, odnosno njegove imovine. Zakonom o stečaju propisano je da postupak stečaja pokreću poverioci, stečajni dužnik ili likvidacioni upravnik. Stečajni postupak je na osnovu odredaba Zakona o stečaju mogao biti pokrenut i po službenoj dužnosti, ali su te odredbe ukinute

⁷ Izvor: "Nacrt Programa razvoja Autonomne Pokrajine Vojvodine za period 2014–2020", Pokrajinski sekretariat za međuregionalnu saradnju i lokalnu samoupravu

odlukom Ustavnog suda. Poverioci su dužni da svoja potraživanja prijave u roku koji odredi Sud u rešenju o otvaranju stečajnog postupka, koji ne može biti duži od 120 dana.

U skadu sa Zakonom o stečaju, stečajni postupak se otvara kada se utvrdi postojanje najmanje jednog stečajnog razloga. Stečajni razlozi su:

- 1) trajnija nesposobnost plaćanja;
- 2) preteća nesposobnost plaćanja;
- 3) prezaduženost;
- 4) nepostupanje po usvojenom planu reorganizacije i ako je plan reorganizacije izdejtvovan na prevaran ili nezakonit način.

Poverioci koji imaju obezbeđeno potraživanje (hipoteka ili zaloga na pokretnim stvarima), najčešće nemaju interes za pokretanje stečajnog postupka, s obzirom da mogu mnogo brže i efikasnije, a uz manje troškove, da se namire realizacijom svog založnog prava. Ostali poverioci najčešće podnose predlog za pokretanje stečajnog postupka kada je račun dužnika u dužem vremenskom periodu blokiran, a smatraju da postoji imovina za koju oni ne znaju i koju bi tokom stečajnog postupka mogao pronaći i unovčiti stečajni upravnik. Drugi motiv je mogućnost pobijanja radnji stečajnog dužnika kojim je on oštetio ili u neravnopravan položaj doveo poverioce.

Stečajna masa je celokupna imovina stečajnog dužnika u zemlji i inostranstvu na dan pokretanja stečajnog postupka, kao i imovina koju stečajni dužnik stekne tokom stečajnog postupka. Pokretanjem stečajnog postupka stečajni upravnik uzima u državinu celokupnu imovinu koja ulazi u stečajnu masu i njome upravlja.

Postupak reorganizacije predstavlja mogućnost nastavka rada stečajnog dužnika, ako se uspešno izvrši plan reorganizacije koji je najvažniji akt tog postupka. Stečajni postupak koji obuhvata reorganizaciju sprovodi se prema planu reorganizacije koji se sačinjava u pismenoj formi. Plan reorganizacije mogu podneti stečajni dužnik, stečajni upravnik, poverioci koji imaju najmanje 30% obezbeđenih potraživanja, stečajni poverioci koji imaju najmanje 30% neobezbeđenih potraživanja, kao i lica koja su vlasnici najmanje 30% kapitala stečajnog dužnika.

Posupak likvidacije se odvija u okviru privrednog društva i započinje donošenjem odluke o likvidaciji i imenovanju likvidacionog upravnika i to je najčešće dotadašnji direktor privrednog društva. Zakonom o privrednim društvima predviđeno je da postupak likvidacije ne utiče na druge započete postupke, što je posebno važno za parnične i izvršne postupke i postupak stečaja.

U protekle 4 godine, od početka 2010. godine pokrenuto je ukupno 30 stečajnih postupaka za preduzeća sa područja Južnog Banata. Ova preduzeća su navedena u tabeli 83.

Tabela 83. Preduzeća sa područja Južnog Banata za koja je pokrenut stečajni postupak u periodu 2010-2013. godine

Red. br.	Naziv	Sedište	Delatnost	Trgovinski sud	Datum pokretanja s.p.	Datum rešenja o zaključenju	Faza
1.	Društveno preduzeće fabrika obuće "MODA"	Debeljača	Proizvodnja obuće	Privredni sud u Pančevu	04.02.2010		Dopunsko ispitno ročište;
2.	Društveno poljoprivredno preduzeće "LUNE MILOVANOVIĆ" u stečaju	Bavanište	Gajenje žita (osim pirinča), leguminoza i uljarica	Privredni sud u Pančevu	04.02.2010		Delimična deoba;
3.	STEČAJNA MASA AGROULJMA u stečaju DP, Uljma	Uljma	Proizvodnja gotove hrane za domaće životinje	Privredni sud u Pančevu	11.02.2010	10.07.2012	Rešenje o zaključenju;
4.	Preduzeće u društvenoj svojini za ugostiteljstvo "UTVA - RADNIK"	Pančevo	Ostale usluge pripremanja i posluživanja hrane	Privredni sud u Pančevu	12.03.2010		Neuspešno poslednje unovčenje imovine;
5.	VRŠAČKA PIVARA	Vršac	Proizvodnja osv. pića, mineralne vode i ostale flaširane vode	Privredni sud u Požarevcu	29.03.2010		Dopunsko ispitno ročište;
6.	Akcionarsko društvo štamparija "SLOBODA"	Vršac	Ostalo štampanje	Privredni sud u Pančevu	26.04.2010		Rešenje o bankrotstvu;
7.	DRUŠTVENO PREDUZEĆE PROMET, VRŠAC - U STEČAJU	Vršac	Ostala trgovina na malo u nespecijalizovanim prodavnicama	Privredni sud u Pančevu	26.04.2010		Uspešno unovčenje dela imovine;
8.	DRUŠTVENO PREDUZEĆE ZA POLJOPRIVREDNU PROIZVODNJU VIRT PO VRŠAC - U STEČAJU	Vršac	Gajenje žita (osim pirinča), leguminoza i uljarica	Privredni sud u Pančevu	26.04.2010		Dopunsko ispitno ročište;
9.	Društveno preduzeće za trgovinu na veliko i malo "TRGOPRODUKT"	Pančevo	Ostala trgovina na malo u nespecijalizovanim prodavnicama	Privredni sud u Pančevu	11.06.2010		Uspešno unovčenje dela imovine;
10.	"MINEL PREHRAMBENA OPREMA"	Pančevo	Proizvodnja mašina za industriju hrane, pića i duvana	Privredni sud u Pančevu	23.06.2010		Uspešno unovčenje dela imovine;
11.	Društveno preduzeće za vodeni saobraćaj "LUKA KOVIN"	Kovin	Uslužne delatnosti u vodenom saobraćaju	Privredni sud u Pančevu	02.07.2010		Rešenje o glavnoj deobi;
12.	JUKO ALIBUNAR	Alibunar	Uzgoj živine	Privredni sud u Pančevu	05.07.2010	15.10.2010	Ispitno ročište;

Red. br.	Naziv	Sedište	Delatnost	Trgovinski sud	Datum pokretanja sp	Datum rešenja o zaključenju	Faza
13.	Zemljoradnička zadruga Jasenovo	Jasenovo	Gajenje žita (osim pirinča), leguminoza i uljarica	Privredni sud u Pančevu	05.07.2010		Dopunsko ispitno ročište;
14.	Fudbalski Klub Dinamo	Pančevo	Delatnosti strukovnih udruženja	Privredni sud u Pančevu	06.07.2010		Ispitno ročište;
15.	HIP DRUŠTVENA ISHRANA	Pančevo	Ostale usluge pripremanja i posluživanja hrane	Privredni sud u Pančevu	06.07.2010	15.05.2012	Rešenje o zaključenju;
16.	Akcionarsko društvo "NAPREDAK" za promet robe	Kovin	Trgovina na malo u nespecijalizovanim prodavnicama, pretežno hranom, pićima i duvanom	Privredni sud u Pančevu	06.07.2010		Uspešno unovčenje dela imovine;
17.	Društveno preduzeće za promet vozila i delova "TAMIŠ MEHANIZACIJA" sa p.o.	Pančevo	Trgovina automobilima i lakim motornim vozilima	Privredni sud u Pančevu	25.08.2010		Uspešno unovčenje dela imovine;
18.	DD "RAD"	Bela Crkva	Izgradnja hidrotehničkih objekata	Privredni sud u Pančevu	09.07.2010		Ispitno ročište;
19.	Društvo sa ograničenom odgovornošću "NERATRANS" za prevoz robe u drumskom saobraćaju	Bela Crkva	Drumski prevoz tereta	Privredni sud u Pančevu	28.10.2010	16.05.2011	Rešenje o zaključenju;
20.	Društveno preduzeće "NOVI DOM-STOLARIJA"	Debeljača	Proizvodnja ostale građevinske stolarije i elemenata	Privredni sud u Pančevu	29.10.2010		Uspešno unovčenje dela imovine;
21.	Društveno preduzeće "KOVGRAP STAVITEL"	Kovačica	Izgradnja stambenih i nestambenih zgrada	Privredni sud u Pančevu	09.02.2011		Rešenje o bankrotstvu;
22.	ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA POBEDA VRŠAC u stečaju	Vršac	Gajenje biljaka za pripremanje napitaka	Privredni sud u Pančevu	30.03.2011		Rešenje o bankrotstvu;
23.	Preduzeće za inženjering, naučno istraživački rad i razvoj "HIP RAZVOJ I INŽENJERING" sa p.o.	Pančevo	Konsultantske aktivnosti u vezi s poslovanjem i ostalim upravljanjem	Privredni sud u Pančevu	26.05.2011		Uspešno unovčenje dela imovine;

Red. br.	Naziv	Sedište	Delatnost	Trgovinski sud	Datum pokretanja sp	Datum rešenja o zaključenju	Faza
24.	Društveno preduzeće za proizvodnju UTVA-STIN	Pančevo	Proizvodnja metalnih konstrukcija i delova konstrukcija	Privredni sud u Pančevu	28.09.2011		Neuspešno poslednje unovčenje imovine;
25.	LOLA USLUŽNE DELATNOSTI DOO	Pančevo	Popravka ostalih ličnih predmeta i predmeta za domaćinstvo	Privredni sud u Pančevu	30.09.2011	10.07.2012	Rešenje o zaključenju;
26.	Ugostiteljsko turističko društveno preduzeće "BANAT" sa p.o.	Kovačica	Usluge pripremanja i posluživanja pića	Privredni sud u Pančevu	01.11.2011		Uspešno unovčenje dela imovine;
27.	Društveno preduzeće za izgradnju vodovoda i kanalizacije VODOVOD - OPERATIVA	Pančevo	Izgradnja stambenih i nestambenih zgrada	Privredni sud u Pančevu	11.11.2011		Dopunsko ispitno ročište;
28.	DOO u društvenoj svojini za vatrotehničke, izolaterske i građevinske radove "TERMOMONT" sa P.O	Pančevo	Ostali instalacioni radovi u građevinarstvu	Privredni sud u Pančevu	27.12.2011		Uspešno unovčenje dela imovine;
29.	Preduzeće u društvenoj svojini za preradu voća i povrća "TAMIŠ HLADNJAČA"	Pančevo	Ostala prerada i konzervisanje voća i povrća	Privredni sud u Pančevu	08.05.2012		Dopunsko ispitno ročište;
30.	Preduzeće u društvenoj svojini za građevinarstvo BRATSTVO-INŽENJERING DOO ALIBUNAR	Alibunar	Ostali nepomenuti specifični građevinski radovi	Privredni sud u Pančevu	09.07.2012		Dopunsko ispitno ročište;

Prema podacima Agencije za privatizaciju, krajem 2013. godine u postupku stečaja se nalazi ukupno 59 preduzeća sa teritorije Južnog Banata, od čega je 18 preduzeća sa područja grada Pančeva.

Tabela 84. Preduzeća sa područja grada Pančeva koja se nalaze u stečajnom postupku krajem 2013. godine

Red. br.	Naziv	Delatnost	Datum pokretanja stečajnog postupka
1.	Preduzeće u društvenoj svojini za preradu voća i povrća "TAMIŠ HLADNJAČA"	Ostala prerada i konzervisanje voća i povrća	08.05. 2012.
2.	Akcionarsko društvo industrija obuće "PANČEVO"	Proizvodnja obuće	23.05. 2007.
3.	Društveno preduzeće za proizvodnju UTVA-STIN	Proizvodnja metalnih konstrukcija i delova konstrukcija	28.09. 2011.
4.	Društveno preduzeće "UTVA-ALUMINIJUM"	Proizvodnja metalnih konstrukcija i delova konstrukcija	11.01. 2008.
5.	"MINEL PREHRAMBENA OPREMA"	Proizvodnja mašina za industriju hrane, pića i duvana	23.06. 2010.
6.	STEČAJNA MASA - AD KLUPKO iz Pančeva	Razrada građevinskih projekata	08.05. 2002.
7.	Društveno preduzeće za izgradnju vodovoda i kanalizacije VODOVOD - OPERATIVA	Izgradnja stambenih i nestambenih zgrada	11.11.2011.
8.	DOO "TERMOMONT" sa P.O u stečaju	Ostali instalacioni radovi u građevinarstvu	27.12. 2011.
9.	TAMIŠ MEHANIZACIJA	Trgovina automobilima i lakim motornim vozilima	25.08.2010.
10.	Društveno preduzeće za trgovinu na veliko i malo "TRGOPRODUKT"	Ostala trgovina na malo u nespecijalizovanim prodavnicama	11.06. 2010.
11.	Društveno transportno preduzeće "AUTOPREVOZ"	Drumski prevoz tereta	23.05. 2007.
12.	Društveno preduzeće za pretovar i uskladištenje robe "TRANSPORT-PANČEVO" sa p.o.	Manipulacija teretom	09.07.2007.
13.	Preduzeće u društvenoj svojini za ugostiteljstvo "UTVA - RADNIK"	Ostale usluge pripremanja i posluživanja hrane	12.03.2010.
14.	HIP DRUŠTVENA ISHRANA - u stečaju	Ostale usluge pripremanja i posluživanja hrane	06.07.2010.
15.	SLOBODA DUP	Usluge pripremanja i posluživanja pića	16.09.2009.
16.	Akcionarsko društvo za inženjering "PANPROJEKT"	Konsultantske aktivnosti u vezi s poslovanjem i ostalim upravljanjem	07.09. 2009.
17.	HIP RAZVOJ I INŽENJERING U STEČAJU	Konsultantske aktivnosti u vezi s poslovanjem i ostalim upravljanjem	26.05.2011.
18.	Fudbalski Klub Dinamo	Delatnosti strukovnih udruženja	06.07.2010.

Preduzeća u postupku restrukturiranja

Ukupno 179 preduzeća u Srbiji se nalaze u postupku restrukturiranja, koja zapošljavaju oko 54.000 ljudi. Osnovna ideja uvođenja pojedinih preduzeća u restrukturiranje 2002. godine je bila organizaciono i finansijsko restrukturiranje u cilju lakše privatizacije velikih sistema. Trebalo je da bude vremenski ograničeno i primenjivo na deset ili 20 najvećih i najsloženijih preduzeća. Međutim, proces traje više od deset godina i trenutno se 179 preduzeća nalazi u tom statusu (sa brojem zaposlenih od 5 do 5.000). Najčešći motiv ulaska u restrukturiranje je zaštita od prinudne naplate – blokade računa i stečaja.

Posledice sadašnjeg stanja su sledeći:

- finansijski gubici:
- direktne subvencije u iznosu od oko 3 milijarde dinara na godišnjem nivou
- programi podrške u iznosu od oko 4,5 milijarde dinara na godišnjem nivou
- propuštena naplata javnih prihoda 12 milijardi dinara (podaci iz 2012. godine)
- neplaćanja struje, gasa, vode i ostalih komunalnih obaveza.

Negativan uticaj na poslovno okruženje:

- neplaćanje obaveza ka privredi i bankama bez ikakvih sankcija,
- urušavanje kredibiliteta Vladinih mera usmerenih ka jačanju finansijske discipline (ne plaćaju poreze, doprinose, ne poštuju rokove izmirenja obaveza),
- rukovodstva preduzeća, u uslovima sigurnih subvencija i zaštite od prinudnih naplata, nemaju apsolutno nikakav motiv da smanje troškove i povećaju proizvodnju (prihode),
- u nekim od preduzeća u restrukturiranju ovakve okolnosti podstiču negativno raspoloženje i otvoreno suprotstavljanje privatizaciji od strane rukovodstva i sindikata.

Zakonom je definisan rok za okončanje restrukturiranja do 30. juna 2014. godine. Do tada sva preduzeća će izaći iz restrukturiranja kroz jednu od sledećih opcija: prodaja (uglavnom imovine), stečaj, bankrotstvo, unapred pripremljeni planovi reorganizacije (UPPR) i podržavljenje. Dogovoreni princip je da bez obzira na način izlaska iz restrukturiranja, svim radnicima koji ostanu bez radnog mesta bude isplaćen socijalni program.

Preduzeća sa posebnim statusom čije rešavanje je planirano za prvu polovinu 2014. godine (ukupno 41 preduzeće), zahtevaju razvijanje zajedničke startegiju sa resornim ministarstvima u Vladi RS:

- Preduzeća na teritoriji Kosova i Metohije
- Preduzeća koja su predmet sukcesije (BJR)
- Preduzeća za zapošljavanje invalida
- Vodoprivredna i transportna preduzeća

Javna preduzeća čiji je osnivač Republika Srbija imaju oko 93.000 zaposlenih, a čine ih:

- ❖ 25 u statusu javnih preduzeća
- ❖ 4 u statusu akcionarskih društava
- ❖ 7 u statusu d.o.o (kriterijum je vlasništvo nad kapitalom od strane RS i obavljanje delatnosti od opšteg interesa).

Primena Zakona o javnim preduzećima (izveštavanje osnivača, imenovanje nadzornog odbora, kao i izbor generalnih direktora putem konkursa), uvođenje ključnih indikatora poslovanja radi boljeg praćenja rezultata rada, korporatizacija (suštinski prelazak na Zakon o privrednim društvima i veća transparentnost poslovanja) imaju za cilj povećanje efikasnosti, nezavisnosti i transparentnosti u radu javnih preduzeća.

Tabela 85. Preduzeća sa područja Južnog Banata koja se nalaze u postupku restrukturiranja krajem 2013. godine

Red. br.	Preduzeće	Mesto	Delatnost	Pravni status
1.	"OMOLJICA- U RESTRUKTURIRANJU"	Omoljica	Gajenje žita (osim pirinča), leguminoza i uljarica	Akcionarsko društvo
2.	"DOLOVO – U RESTRUKTURIRANJU"	Dolovo	Gajenje ostalih jednogodišnjih i dvogodišnjih biljaka	Akcionarsko društvo
3.	"VOJVODINA – U RESTRUKTURIRANJU"	Starčevo	Gajenje ostalih jednogodišnjih i dvogodišnjih biljaka	Društveno preduzeće
4.	"SEME TAMIŠ – U RESTRUKTURIRANJU"	Pančevo	Uslužne delatnosti u gajenju useva i zasada	Akcionarsko društvo
5.	Privredno Društvo za podvodnu eksploataciju uglja "RUDNIK KOVIN – U RESTRUKTURIRANJU"	Kovin	Eksploatacija lignite, mrkog uglja	Društvo sa ograničenom odgovornošću - izdvojeno iz JP
6.	Akcionarsko društvo vinogradarstva i podrumarstva "VRŠAČKI VINOGRADI – U RESTRUKTURIRANJU"	Vršac	Proizvodnja vina od grožđa	Akcionarsko društvo
7.	"HIP PETROHEMIJA – U RESTRUKTURIRANJU"	Pančevo	Proizvodnja plastičnih masa u primarnim oblicima	Akcionarsko društvo
8.	"INDUSTRIJA STAKLA – U RESTRUKTURIRANJU"	Pančevo	Oblikovanje i obrada ravnog stakla	Društveno preduzeće
9.	"DOO UTVA AVIO INDUSTRIJA – U RESTRUKTURIRANJU"	Pančevo	Proizvodnja vazdušnih i svemirskih letelica i odgovarajuće opreme	Društvo sa ograničenom odgovornošću

2.4. Rezultati i osnovni problemi procesa privatizacije u Srbiji

Neki rezultati procesa privatizacije u Srbiji *

Model tržišne privatizacije se sprovodi od 2002. godine, kroz procese prodaje preduzeća na tenderima, aukcijama i direktno na tržištu kapitala. Zaključno sa oktobrom 2013. godine, ukupno je prodato 2.365 preduzeća, od kojih 82 tenderskom prodajom, 1.525 aukcijskom prodajom i 758 na tržištu kapitala. Ukupan prihod od prodaje ovih preduzeća iznosi 2.585,4 miliona evra, uz ugovorene investicije od 1.074,7 miliona evra i socijalni program od 276,7 miliona evra.

Proces privatizacije društvenih preduzeća u Srbiji, uz sva produžavanja rokova, trebalo je da se okonča 2010. godine, istovremeno kada je trebalo i da otpočnu pripreme za privatizaciju javnih preduzeća i sportskih društava. Međutim, ni do kraja 2013. godine privatizacija društvenih preduzeća nije u potpunosti okončana, a ako se izuzme prodaja NIS-a, s procesom privatizacije javnih kompanija gotovo da se nije ni započelo.

* Mr Nebojša Gagović, naučni saradnik, prema rezultatima istraživanja Agencije za privatizaciju Republike Srbije, **Analiza efekata privatizacije u Srbiji**, <http://www.priv.rs/upload/analiza/full/>

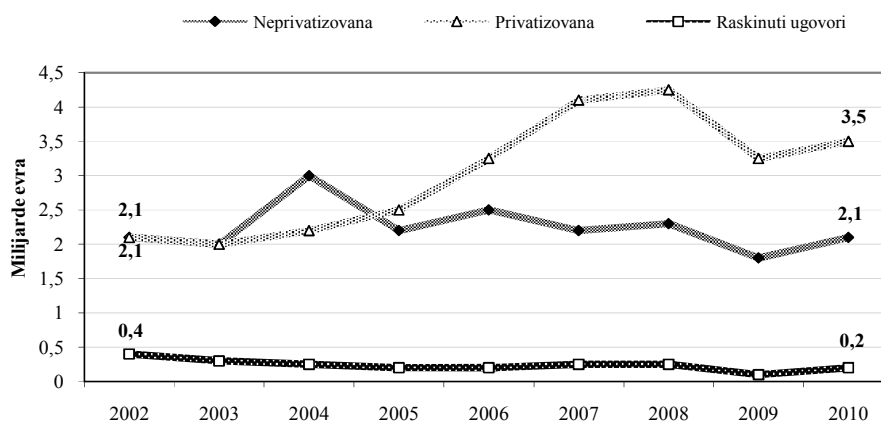
Analiza efekata tržišne privatizacije u okviru istraživanja „Analiza efekata privatizacije u Srbiji“, Agencije za privatizaciju Republike Srbije, obavljena je na primeru preduzeća privatizovanih u dva sukcesivna perioda, 2002-2005. i 2006-2009. godine, koja pružaju relativno dovoljnu vremensku distancu za donošenje zaključaka o uspešnosti privatizacije u Srbiji.

Analiza rezultata privatizacije izvršene u periodu 2002-2005. godine

U periodu 2002-2005. ukupno je bilo privatizovano oko 1.400 preduzeća, ali je u 349 slučajeva ugovor nakanadno raskinut. Preduzeća u kojima nije raskinut ugovor o privatizaciji u ovom periodu, njih ukupno 1054, povećala su prihode u 2010. godini, u odnosu na 2002. godinu, sa 2,1 na 3,5 mlrd. evra, ili za 69%. Istovremeno, 537 neprivatizovanih preduzeća su u obe posmatrane godine ostvarila gotovo identičan prihod od približno 2,1 mlrd. evra, dok su kompanije kod kojih je ugovor o privatizaciji u međuvremenu raskinut umanjile prihode za 55% (sa 0,4 na 0,2 mlrd. evra), tako da su u ukupnim prihodima posmatranih preduzeća u 2010. godini učestvovala sa svega 3%.

Grafikon 32. Prihodi preduzeća privatizovanih u periodu 2002-2005. (mlrd. evra)

Izvor: Agencija za privatizaciju RS

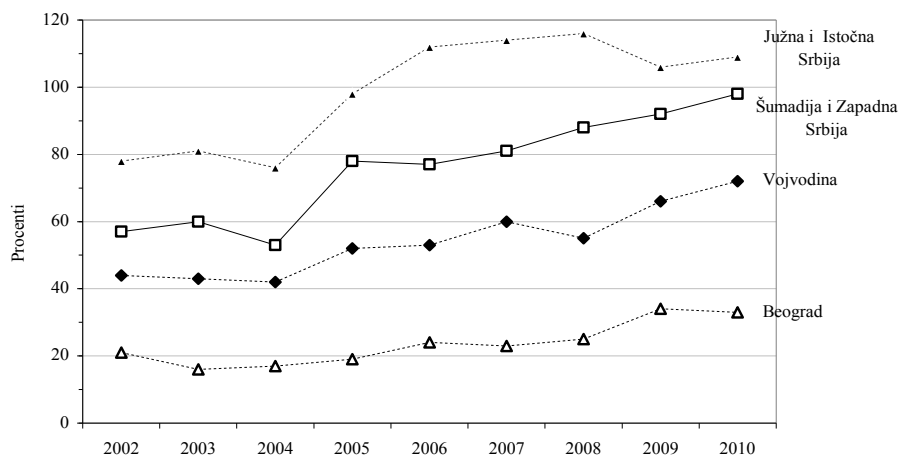

Najznačajniji prihod od privatizacije u ovom periodu ostvario je region Južne i Istočne Srbije (513 miliona evra), najviše zahvaljujući privatizaciji dve kompanije duvanske industrije, koje su generisale 85% ukupnog prihoda regiona.

Istovremeno, region Šumadije i Zapadne Srbije je ostvario najznačajniji napredak u pokrivenosti uvoza izvozom, pre svega, zahvaljujući privatizaciji dve valjaonice iz Sevojna i drugih izvozno orijentisanih kompanija. Iako kreira 2/5 republičkog bruto domaćeg proizvoda, u regionu Beograda je pokrivenost uvoza izvozom najniža i iznosi svega 33%.

Grafikon 33. Pokrivenost uvoza izvozom kod privatizovanih preduzeća po regionima (procenti)

Izvor: Agencija za privatizaciju RS

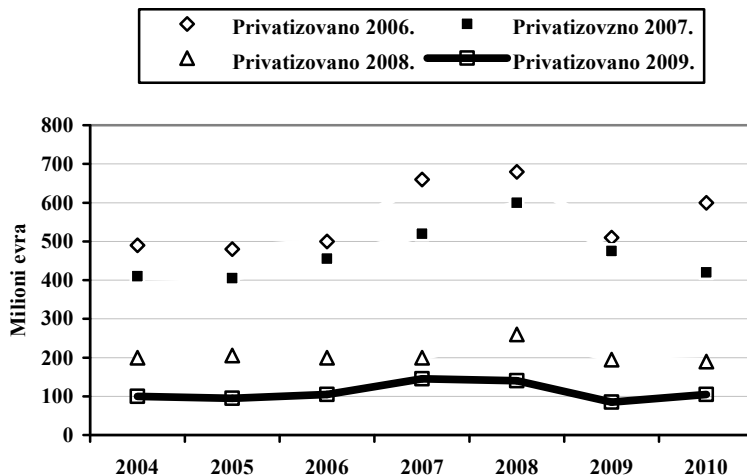

Analiza rezultata privatizacije izvršene u periodu 2006-2009. godine

U periodu 2006-2009. godine ukupno je privatizovano 852 preduzeća. Najveći broj kompanija privatizovan je u 2007. (35%), a najmanji u 2009. godini (9%). Kratak period od momenta privatizacije predstavlja limitirajući faktor u donošenju zaključaka, ali se sa izvesnom sigurnošću može reći da su preduzeća privatizovana u 2006. bila u znatno boljem stanju od preduzeća privatizovanih u kasnijim godinama.

Grafikon 34. Promet u milionima evra

Izvor: Agencija za privatizaciju RS

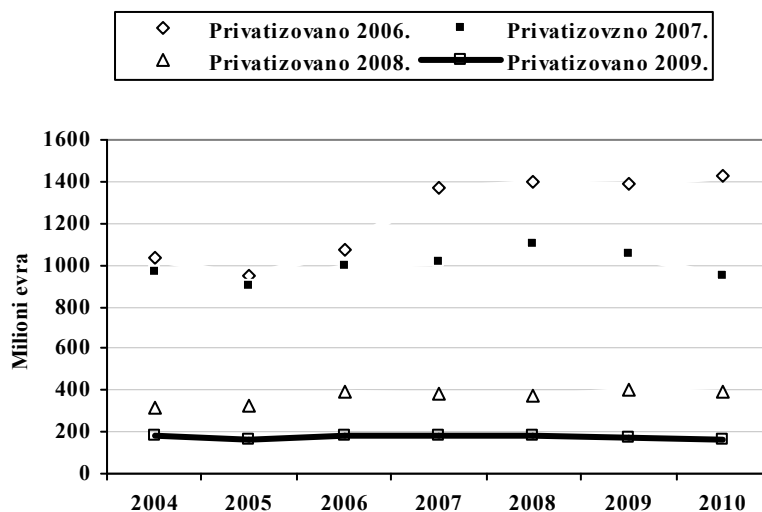
Prihodi preduzeća privatizovanih u 2006. i 2007. godini su u najvećoj meri doprineli rastu ukupnih prihoda posmatranih preduzeća (svih privatizovanih u periodu 2006-2009.) od 40% u poređenju sa 2004. godinom. Nakon što je nastupila ekonomska kriza, evidentno je da su preduzeća

privatizovana u 2006. zabeležila povećanje realizacije u 2010., dok su kasnije privatizovana preduzeća, sa izuzetkom privatizovanih u 2009. godini, zabeležila pad.

Preduzeća privatizovana 2007. i 2009. godine su zabeležila pad vrednosti imovine u 2010. godini, u odnosu na 2004. godinu, dok su preduzeća privatizovana 2006. i 2008. ostvarila rast imovine od 39% i 19% respektivno.

Grafikon 35. Stanje imovine u milionima evra

Izvor: Agencija za privatizaciju RS

Osnovni problemi procesa privatizacije

Finansijske performanse kompanija privatizovanih do kraja 2005. godine iskazuju izrazito pozitivne efekte privatizacije na poslovanje tih preduzeća. Neprivatizovanih 537 preduzeća, uključujući i ona u restrukturiranju nakon raskida ugovora, ukupno su u 2010. bila zadužena sa 4,9 mlrd. evra, uz konstantno pravljenje gubitaka. Međutim, ove kompanije i dalje raspolažu najvećom imovinom u visini od 4,7 mlrd. evra.

Najveći broj privatizovanih preduzeća zabeležen je u regionu Vojvodine (493), najznačajniji prihod je ostvaren po osnovu privatizacije duvanske industrije u regionu Južne i Istočne Srbije (85% privatizovanih prihoda iz tog regiona), dok je region Šumadije i Zapadne Srbije najznačajnija preduzeća privatizovao po ZOP-u⁸ (8 od prvih 20 preduzeća po prihodima u 2010.), što je dalje doprinelo ubrzanom porastu izvoza i ujednačavanju regionalnog platnog bilansa. Region Beograda i dalje odlikuje veliko učešće neprivatizovanih preduzeća i čak 2/3 (2 mlrd. evra) imovine posmatranih kompanija.

⁸ Zakon o privatizaciji

Model privatizacije većinskog vlasništva kroz javnu aukciju/tender je negativno uticao na razvoj tržišta kapitala, gde su se preostali manjinski paketi kupovali jedino iz razloga zaokruživanja vlasništva i izlaska sa berze. Trgovina ovim paketima je učestvovala u godišnjim prometima berze sa svega 5-7%.

Privatizacija po ZOST-u⁹ je imala izražen uticaj na razvoj tržišta kapitala, pa je tako 2005. i 2009. učešće trgovanja tim akcijama u ukupnom prometu berze iznosilo preko 50%, ali i to trgovanje se odvijalo u cilju konsolidacije vlasništva i izlaska sa berze.

Uticaj na zaposlenost je izrazito negativna pa su tako privatizovana preduzeća u 2010. godini zapošljavala 60% manje radnika nego u 2002. Međutim, imajući u vidu da su i neprivatizovana preduzeća umanjila broj zaposlenih za 54%, stiče se utisak da uzroke za gubitak radnog mesta treba tražiti i u gubitku tržišta, tehničko-tehnološkoj zastarelosti opreme, modernizaciji (pre svega u privatnim preduzećima) i neadekvatnoj kvalifikacionoj i starosnoj strukturi radne snage.

Privatizacija u širem smislu privukla je najznačajnija strana ulaganja u Srbiju (Telenor, NIS, Stada, USS, DIN i DIV), dok je privatizacija u skladu sa ZOP samo u prvim godinama generisala značajne prilive, a poslednjih godina se fokus pomerio ka zajedničkim ulaganjima (Benetton, Jura).

U periodu 2006-2009. privatizovana su 852 preduzeća, od čega je 35% okončano u 2006. godini, pa su preduzeća koja su privatizovana u 2006. i 2007. dala najveći doprinos rastu realizacije u 2008. godini od 40% u odnosu na baznu 2004. Što su kasnije preduzeća bila privatizovana, to su nespornije dočekala udar globalne krize. Tako su kompanije privatizovane 2006. i 2008. godine ostvarile rast imovine u 2010. u odnosu na 2004. od 39% i 19% respektivno.

Privatizovana i neprivatizovana preduzeća do kraja 2005. su u 2010. godini, poredeći se sa stanjem u 2004. godini, zabeležila rast bruto zarada u proseku za 37%, dok su preduzeća privatizovana u periodu 2006-2009. zabeležila rast prosečne bruto zarade za 77%.

Preostalih aktivnih 597 od 777 preduzeća privatizovanih po ZOST-u je u 2010. ostvarilo 4,6 mlrd. evra prometa, što predstavlja rast od 7% u odnosu na baznu 2002. godinu, dok je preostalih aktivnih 1362 preduzeća, od 1638 (bez raskida) kompanija privatizovanih po odredbama ZOP ostvarilo rast realizacije za 55%.

Preostalih nešto više od 2000 aktivnih kompanija, privatizovanih po ZOST i ZOP, u 2010. beleže rast imovine od 30% i 20% respektivno, u poređenju sa stanjem u 2003. godini, dok 537 neprivatizovanih preduzeća u istom periodu beleži gubitak supstance od 20%.

Produktivnost, merena prometom po zaposlenom, je u posmatranom periodu kod preduzeća privatizovanih po ZOST-u povećana 2,7 puta, usled značajnog smanjenja zaposlenosti i skromnog rasta prihoda, dok je u slučaju preduzeća privatizovanih po ZOP-u ostvaren rast 3,9 puta, usled dinamičnog rasta prihoda i smanjenja broja zaposlenih. Na kraju, i neprivatizovana preduzeća su povećala produktivnost za 2,1 put, isključivo zbog otpuštanja više od 100 hiljada radnika.

Proces privatizacije u Srbiji bez obzira na model i vreme sprovođenja, praćen je spornim slučajevima. Veliki broj ugovora o prodaji je raskinut, jer novi vlasnici nisu poštovali odredbe ugovora. Sve ovo je nepovoljno uticalo na opštu klimu za strana ulaganja i privatizaciju, uključujući i poverenje u domaći pravni sistem i njegove institucije.

⁹ Zakon o svojinjskoj transformaciji

Proces privatizacije je praćen brojnim ograničenjima koja su uticala na uspešnost ovog procesa, a koja se ogledaju u sledećem:

- Agencija za privatizaciju je trebala da posebnu pažnju obrati na izbor kupaca koji raspolažu kapacitetima za oporavak i razvoj kupljenih preduzeća, kao i na efikasniju kontrolu poštovanja ugovora o privatizaciji.
- Osnovni problemi sa kojima je bila suočena privatizacija je niska proizvodna aktivnost, visoka zaduženost, neujednačena dinamika restrukturiranja, posebno javnih preduzeća i velikih sistema u zadružnoj i društvenoj svojini.
- Nezaokružena zakonska regulativa - nerešena svojinska pitanja, nejasni i neprecizni podaci o imovini i obavezama preduzeća, o vlasništvu nad poljoprivrednim i građevinskim zemljištem, nesređene katastarske knjige, brojne administrativne procedure i nezaokružen paket zakonskih propisa su uticali na povećanje stepena nesigurnosti, posebno za strateške partnere.
- Izražen problem u procesu privatizacije je rešavanje socijalnog pitanja. Rešavanje problema viška zaposlenih, posebno u velikim privrednim sistemima i javnim preduzećima, zahteva sveobuhvatan socijalni program uz dogovor svih ključnih aktera socijalnog dijaloga.
- U procesu restrukturiranja i privatizacije velikih privrednih sistema, poseban problem predstavljaju nerešena pitanja dugova ovih preduzeća. Uvođenjem modela otpisa duga, omogućeno je ubrzavanje restrukturiranja, a primenjuje se i stečajno zakonodavstvo.

U procesu izgradnje moderne tržišne privrede, stvaranje adekvatnog regulatornog okvira za infrastrukturne delatnosti, restrukturiranje javnih preduzeća i njihova delimična ili potpuna privatizacija, osnovni su prioriteti ekonomske politike u narednom periodu. Ključni problemi poslovanja javnih preduzeća su:

- nerentabilnost,
- visok stepen zaduženosti,
- višak zaposlenih, problem neadekvatne kvalifikacione strukture zaposlenih i
- iznadprosečne zarade.

U narednom periodu najvažnije aktivnosti na restrukturiranju republičkih i lokalnih javnih preduzeća jesu usklađivanje cena proizvoda i usluga javnih preduzeća sa ekonomskim principima i smanjenje preostalih viškova zaposlenih u javnim preduzećima.

Privatizacija (delimična ili potpuna) republičkih i lokalnih javnih preduzeća podrazumeva otklanjanje sistemskih prepreka za njihovu privatizaciju. Imajući u vidu značaj, kapital, broj zaposlenih i eksterne efekte javnih preduzeća, neophodno je definisati modele njihove privatizacije, jer oni ne mogu biti istovetni za sva javna preduzeća. Privatizacija javnih preduzeća na republičkom i lokalnim nivoima zahteva odgovarajuće izmene zakonodavnog okvira.

Potrebna je i liberalizacija određenih komunalnih delatnosti. Mogućnost ulaska novih preduzeća u navedene delatnosti je ključ za unapređenje njihovog funkcionisanja. Preduzeća u infrastrukturnim delatnostima koja imaju karakter prirodnog monopola (železnička infrastruktura, prenos električne energije, međunarodni gasovodi i naftovodi i dr.) ne treba većinski privatizovati.

U narednom periodu očekuje se pokretanje privatizacija javnih komunalnih preduzeća, čiji su osnivači organi lokalne samouprave. Uporedo sa pripremom javnih komunalnih preduzeća za

privatizaciju, potrebno je da se razvijaju razni oblici saradnje sa privatnim sektorom na bazi ugovaranja posla, davanja koncesija i jačanja konkurencije u ovom sektoru privrede.

Pored toga što su rokovi za okončanje procesa privatizacije u Srbiji nekoliko puta bili oročavani, krajem 2013. godine proces privatizacije u privredi Srbije još uvek nije završen. Prema statističkim podacima koje je objavila Agencija za privatizaciju neprivatizovana preduzeća konstantno prave gubitke i smanjila su imovinu, dok privatizovana preduzeća povećavaju imovinu.

Od stupanja na snagu Zakona o svojinskoj transformaciji (31.10.1997.godine) do 31.12.1999. godine sa područja regiona Južnog Banata, prvi krug svojinske transformacije pokrenulo je 23 preduzeća ili 14,4% od broja preduzeća koja su se transformisala u Vojvodini, od čega je do 13.01.2000. godine samo 7 preduzeća objavilo poziv za upis u drugi krug svojinske transformacije.

Sa područja grada Pančeva 5 preduzeća su u prvom krugu svojinske transformacije emitovale akcije u iznosu od 12,8 miliona DEM.¹⁰

Nakon usvajanja novog Zakona o privatizaciji u 2001. godini, sa područja Južnog Banata metodom aukcije i metodom javnog tendera do kraja 2013. godine prodato je ukupno 116 privrednih subjekata. Ostvaren je prihod od prodaje u iznosu od 134,83 mil EUR, uz predviđeni minimum investicija od 113,6 mil EUR.

Sa teritorije grada Pančeva prodato je ukupno 43 preduzeća (od čega je za 16 preduzeća raskinut ugovor o prodaji). Ostvaren prihod od prodaje ovih preduzeća iznosi 73,88 mil EUR, uz predviđeni minimum investicija od 39,99 mil EUR.

Krajem 2013. godine na teritoriji Južnog Banata u procesu privatizacije se nalazi 18 preduzeća, od čega je 6 preduzeća sa teritorije grada Pančeva (HIP Azotara, DVP Tamiš-Dunav, Pan-ton, Yupex; JNIP Pančevac i RTV Pančevo).

U postupku restrukturiranja se nalazi ukupno 9 preduzeća sa područja Južnog Banata, od čega su 7 preduzeća sa teritorije grada Pančeva („Seme Tamiš“, „HIP Petrohemija“, „Industrija stakla“ i „Utva-avio industrija“, „Omoljica“, „Dolovo“ i „Vojvodina“).

U stečajnom postupku se nalazi 59 preduzeća sa područja Južnog Banata, od čega 18 sa područja grada Pančeva. I pored zakonskih rokova za okončanje stečajnog postupka, ovaj proces je usporen zbog aktuelnog procesa restitucije, odnosno donošenja Zakona o povraćaju oduzete imovine i obeštećenju. Agencija za privatizaciju, kao stečajni upravnik mora da izvrši proveru istorijskog kretanja na katastarskim parcelama od tridesetih godina prošlog veka pa do danas, jer bez detaljne provere u katastrima, istorijskim arhivima, Direkciji za imovinu, Agenciji za restituciju, stečajni upravnik ne može da pristupi prodaji i unovčenju stečajne imovine.

¹⁰ Podaci Direkcije za procenu vrednosti kapitala

3. Analiza robne razmene grada Pančeva sa inostranstvom u periodu 2010-2013¹¹

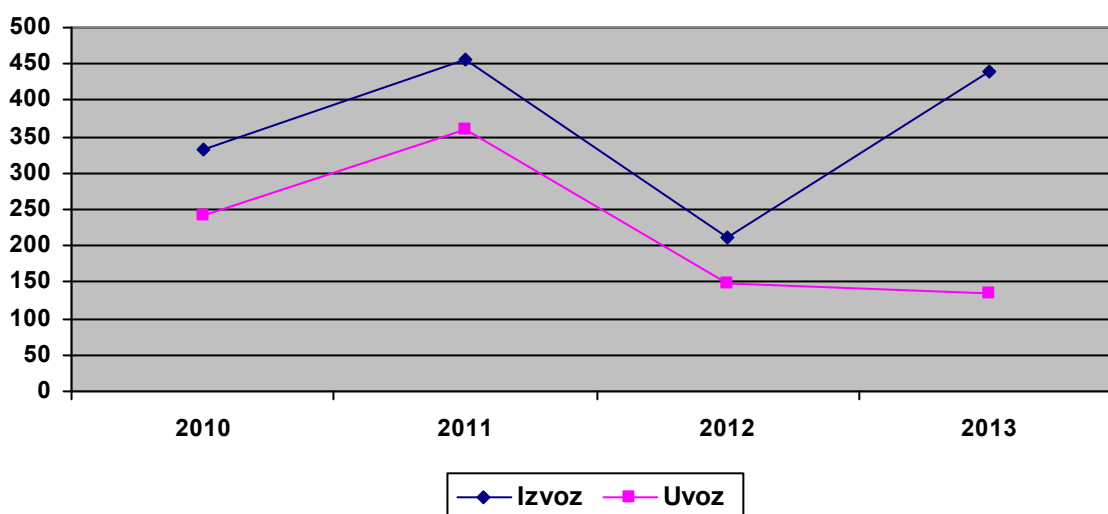
Nakon pozitivnih trendova u kretanju robne razmene grada Pančeva sa inostranstvom u 2010. i 2011. godini, uz ostvaren rast nominalne vrednosti izvoza i uvoza, u 2012. godini je zabeležen značajan pad vrednosti robne razmene kako u izvozu, tako i u uvozu. Izvoz i uvoz su u toku 2012. godine ostvarili pad vrednosti preko 50% u odnosu na iste vrednosti u 2011. godini. U toku 2013. godine dolazi do oživljavanja izvozne aktivnosti, ali u 2013. godini još nije postignut nivo nominalne vrednosti izvoza iz 2011. godine. Kod uvoza je i u 2013. godini nastavljen trend pada vrednosti u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 86. Robna razmena grada Pančeva sa inostranstvom u periodu 2010-2013. godine u 000 USD

GODINA	IZVOZ	UVOZ	SALDO	% Učešće u izvozu Južnog Banata	% Učešće u uvozu Južnog Banata
2010.	331,61	240,90	90,7	58,5	57,3
2011.	455,78	358,84	96,9	60	61
2012.	211,12	149,57	61,55	37	36,6
2013.	438,36	134,49	303,87	53	77

Značajnom smanjenju vrednosti izvoza u 2012. godini doprinosi izražen pad vrednosti izvoza petrohemijske industrije čije je učešće u ukupnom izvozu grada Pančeva dominantno. U izvozu visoko učešće ostvaruju proizvodi nižih faza obrade i poluproizvodi. Proizvodnja namenjena izvoznim tržištima je u velikoj meri uvozno zavisna, tako da se smanjenje vrednosti izvoza posledično manifestuje na smanjenje vrednosti uvoza.

Grafikon 36. Kretanje izvoza i uvoza grada Pančeva u periodu 2010-2013. u mil USD

¹¹ Informacioni sistem Privredne komore Srbije prema podacima Republičkog zavoda za statistiku

U 2013. godini dolazi do oporavka izvozne aktivnosti u odnosu na 2012. godinu, te posmatrano po granama delatnosti kod proizvodnje plastičnih masa je zabeležena stopa rasta izvoza od 265%, a kod proizvodnje đubriva i azotnih jedinjenja stopa rasta iznosi 57,5%.

Pozitivan trend u kretanju robne razmene grada Pančeva prisutan je u 2010. i 2011. godini. U toku 2012. godine zabeležen je značajan pad vrednosti izvoza i uvoza (preko 50%), prvenstveno usled smanjenja vrednosti izvoza i uvoza petrohemijske industrije. U toku 2012. godine, učešće grada Pančeva u ukupnoj robnoj razmeni Južnog Banata je smanjeno i iznosi oko 37% što je znatno niže u odnosu na učešće u 2011. godini kada je iznosilo oko 61%. U toku 2013. godine dolazi do dinamiziranja izvozne aktivnosti, ali još nije postignut nivo nominalne vrednosti izvoza iz 2011. godine. Kod uvoza je i u 2013. godini zabeležen pad vrednosti u odnosu na prethodnu godinu.

U periodu od 2010. do 2013. godine, privredni subjekti grada Pančeva ostvarivali su pozitivne rezultate u robnoj razmeni sa inostranstvom, odnosno vrednost izvoza je bila veća od vrednosti uvoza.

Preduzeća koja ostvaruju visoko učešće u izvozu grada Pančeva u posmatranom periodu su: „HIP Petrohemija“, „Almex“, „HIP Azotara“, „Granexport“ i „Alubond Europe“. Preduzeća koja su najviše uvozila u posmatranom periodu su: HIP „Petrohemija“, „HIP Azotara“, „Almex“ i „Alubond Europe“. Podatak da su preduzeća koja ostvaruju najveće učešće u izvozu ujedno i najveći uvoznici, ukazuje na postojanje visokog stepena zavisnosti izvozno orjentisane proizvodnje od uvoza sirovina.

Najznačajniji proizvodi u izvozu su proizvodi petrohemijske industrije, žitarice i trake od aluminijuma. Najveće učešće u uvozu ostvaruju laka ulja, stirol, kombajni, traktori i poljoprivredna mehanizacija, legure od aluminijuma.

Evropska unija kao vodeći poslovni partner srpskih preduzeća predstavlja značajno tržište za plasman srpskih proizvoda. Najveći deo robne razmene grada Pančeva se odvija za zemljama članicama EU i CEFTA, sa kojima imamo potpisane sporazume o preferencijalnoj trgovini.

Prosečna carinska stopa na uvoz iz zemalja evrozone iznosi 0,99, a koja će biti na snazi do ulaska Srbije u EU. Potpuna liberalizacija u trgovini poljoprivrednim proizvodima nameće nove izazove poljoprivrednim proizvođačima koji se suočavaju za jakom konkurencijom sa inostranih tržišta. Internacionalizacija poslovanja i funkcionisanje u tržišnoj privredni zahtevaju konstantno povećanje konkurentnosti, u cenovnom, kvalitativnom i količinskom pogledu.

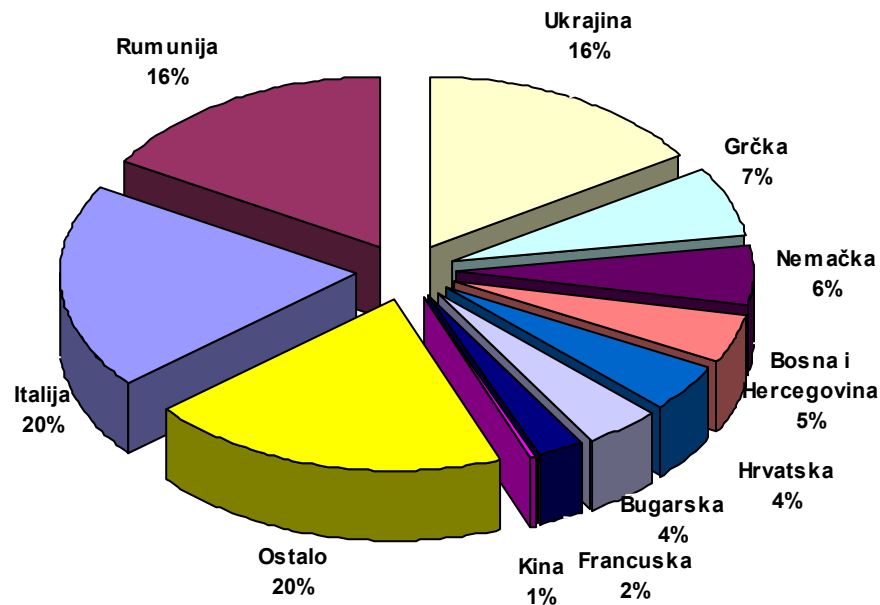
Podrškom prerađivačkoj industriji i poljoprivredi moguće je ostvariti veći obim robne razmene kod ovih grana privrede. Stvaranje stimulatívno poslovnog ambijenta za privlačenje stranih direktnih investicija važan je preduslova za razvoj izvozno orjentisane privrede.

3.1. Robna razmena po zemljama

Robna razmena grada Pančeva u 2010. godini

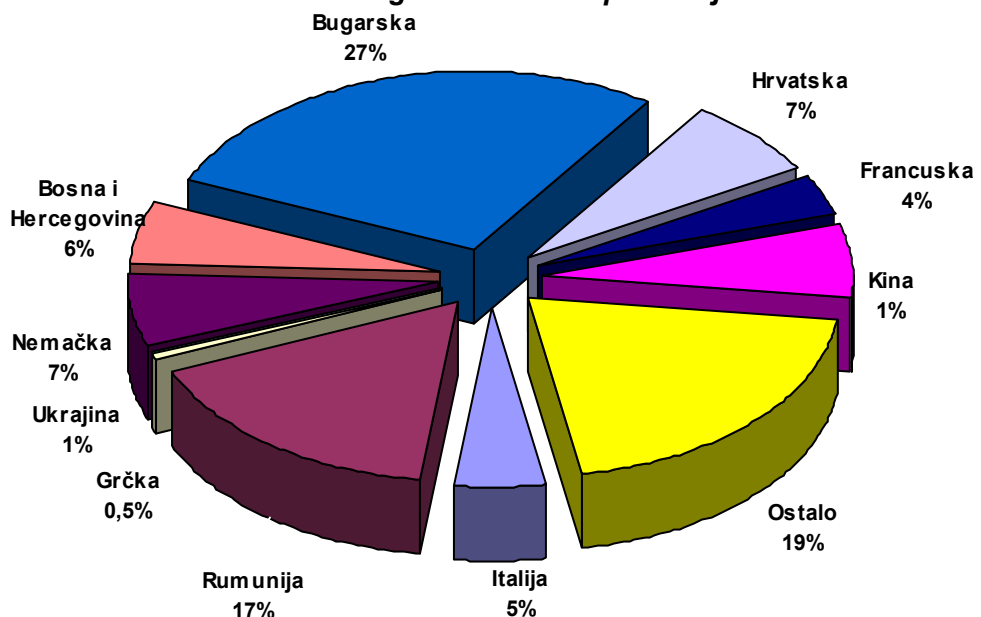
Najznačajniji spoljnotrgovinski partneri u izvozu su Italija 64,6 mil USD, Rumunija 54,4 mil USD, Ukrajina 52,9 mil USD, Grčka 21,7 mil USD, Nemačka 18,5 mil USD, Bosna i Hercegovina 16,1 mil USD, Bugarska 14,4 mil USD, Hrvatska 13,9 mil USD; Francuska 8,2 mil USD, Kina 0,6 miliona USD. Izvoz u ove zemlje čini 80% od ukupnog izvoza grada Pančeva u posmatranom periodu.

Grafikon 37. Izvoz grada Pančeva po zemljama

Značajan neto izvoz ostvaren je u razmeni sa Italijom u iznosu od 53,16 mil USD, zatim sa Ukrajinom 51,5 mil USD i Grčkom 21,7 mil USD. Deficit u razmeni je ostvaren sa Bugarskom u iznosu od 52,5 mil USD, zatim Kinom 15,4 mil USD, Hrvatskom 3,1 mil USD i Francuskom 0,7 mil USD.

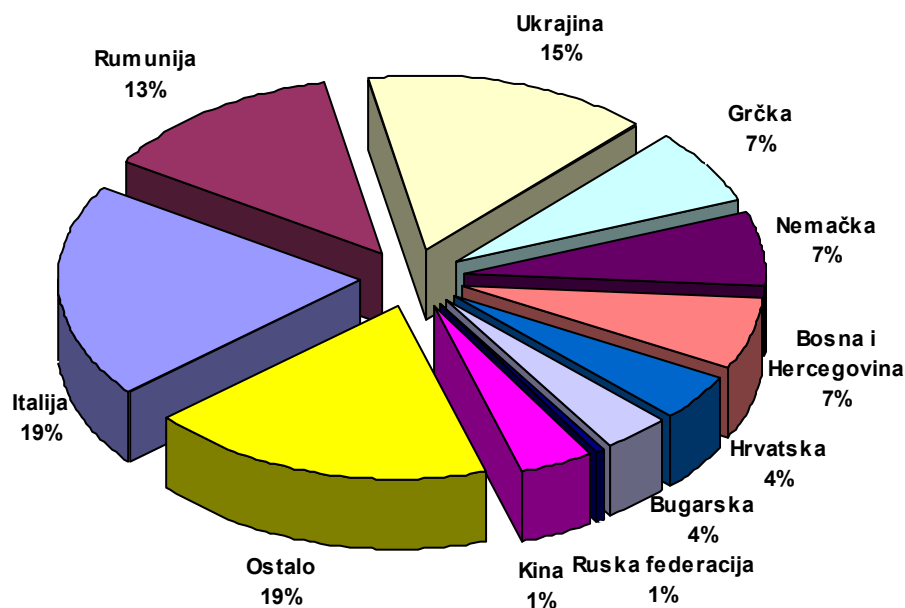
Grafikon 38. Uvoz grada Pančeva po zemljama

Vodeći spoljnotrgovinski partneri u uvozu bili su: Bugarska 67,1 mil USD, Rumunija 39,6 mil USD, Hrvatska 17,1 mil USD, Kina 16,02 mil USD, Nemačka 15,92 mil USD, Bosna i Hercegovina 13,6 mil USD, Italija 11,5 mil USD, Francuska 8,9 mil USD, Ukrajina 1,3 mil USD i Grčka 0,1 mil USD. Uvoz iz ovih deset zemalja čini oko 80% od ukupnog uvoza grada Pančeva u posmatranom periodu.

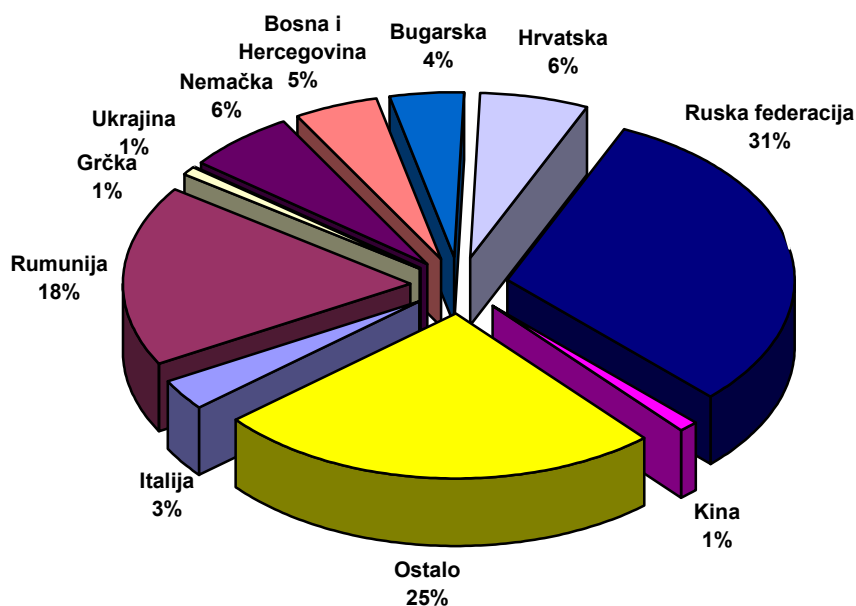
Robna razmena grada Pančeva u 2011. godini

Grafikon 39. Izvoz grada Pančeva po zemljama

U toku 2011. godine, najznačajnija izvozna tržišta su Italija 91,67 mil USD; Ukrajina 69,7 mil USD; Rumunija 59,2 mil USD; Nemačka 31,3 mil USD; Bosna i Hercegovina 31,18 mil USD; Grčka 30,3 mil USD; Bugarska 20,4 mil USD; Mađarska 17,2 mil USD; Hrvatska 16,3 mil USD i Ruska federacija 2,7 mil USD. Izvoz u ovih 10 zemalja čini 81% od ukupnog izvoza grada Pančeva.

Grafikon 40. Uvoz grada Pančeva po zemljama

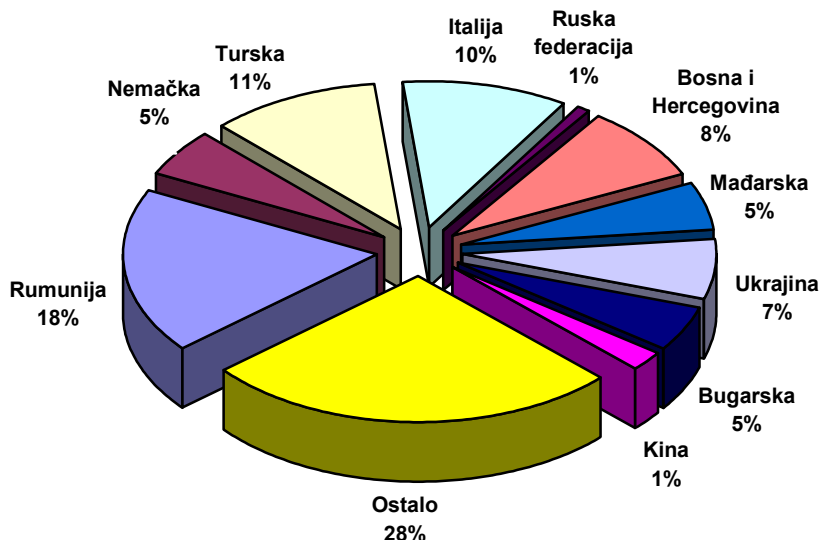
U uvozu grada Pančeva u 2011. godini, najznačajniji spoljnotrgovinski partneri su: Ruska federacija 111,2 mil USD; Rumunija 64,5 mil USD; Hrvatska 22,6 mil USD; Nemačka 22,2 mil USD; Bosna i Hercegovina 17,2 mil USD; Bugarska 14,5 mil USD; Italija 10,9 mil USD; Mađarska

3,7 mil USD; Ukrajina 2,2 mil USD i Grčka 0,1 mil USD. Uvoz iz navedenih zemalja čini 75% od ukupnog uvoza grada Pančeva.

U robnoj razmeni sa Italijom je ostvaren neto izvoz u iznosu od 80,7 mil USD, sa Ukrajinom 67,45 mil USD, Grčkom 30,9 mil USD i Bosnom i Hercegovinom 13,9 mil USD. Deficit je ostvaren u razmeni sa Ruskom federacijom u iznosu od 108,5 mil USD Hrvatskom 6,2 mil USD i Rumunijom 5,3 mil USD.

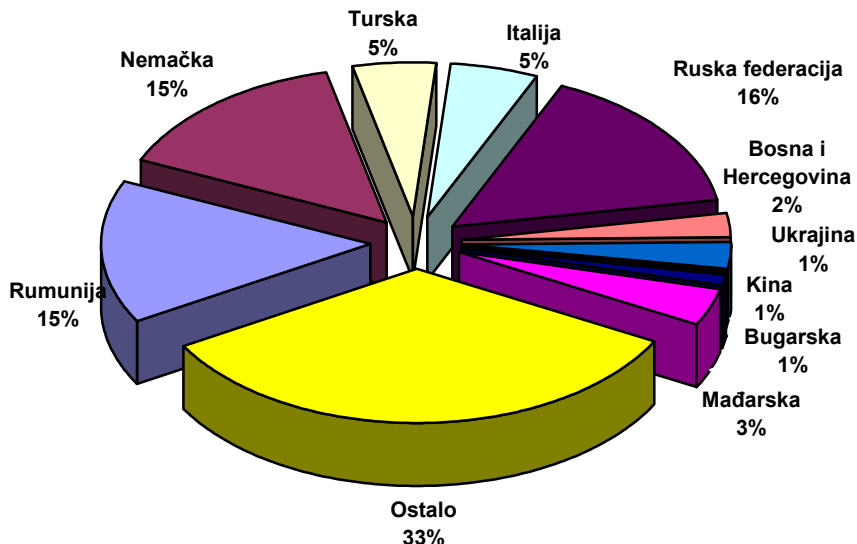
Robna razmena grada Pančeva u 2012. godini

Grafikon 41. Izvoz grada Pančeva po zemljama

Najveći deo izvoza u 2012. godini plasiran je na sledeća tržišta: Rumunija 37,02 mil USD; Turska 22,17 mil USD; Italija 21,26 mil USD; Bosna i Hercegovina 16,9 mil USD; Ukrajina 13,6 mil USD; Mađarska 10,7 mil USD; Nemačka 10,6 mil USD; Bugarska 10,2 mil USD; Hrvatska 4,4 mil USD i Ruska federacija 2,01 mil USD. Izvoz u navedene zemlje čini 72% od ukupnog izvoza grada Pančeva.

Grafikon 42. Uvoz grada Pančeva po zemljama

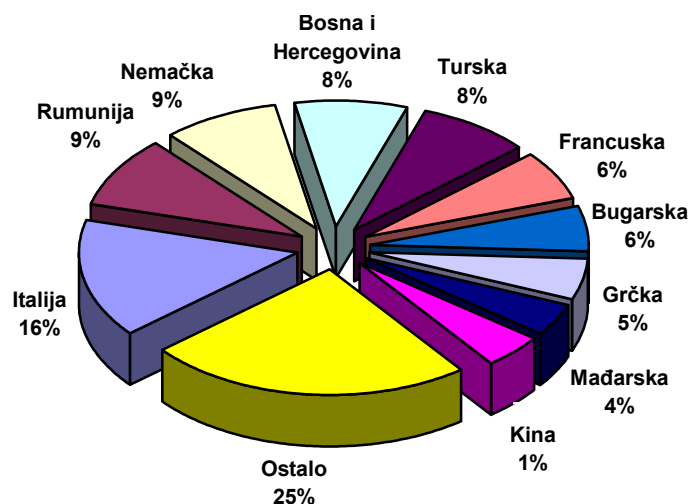

U uvozu, najznačajniji partneri su Ruska federacija 23,3 mil USD; Rumunija 22,7 mil USD; Nemačka 22,03 mil USD; Italija 7,9 mil USD; Turska 7,6 mil USD; Hrvatska 6, mil USD; Mađarska 4 mil USD; Bosna i Hercegovina 3,6 mil USD; Bugarska 1,3 mil USD i Ukrajina 0,8 mil USD.

Najveća vrednost neto izvoza u iznosu od 14,5 mil USD je ostvarena u razmeni sa Turskom, zatim sa Rumunijom u iznosu od 14,3 mil USD; Italijom od 13,3 mil USD i Bosnom i Hercegovinom od 13,2 mil USD. Deficit je ostvaren u razmeni sa Ruskom federacijom u iznosu od 21,3 mil USD; Nemačkom 11,4 mil USD i Hrvatskom 1,6 mil USD.

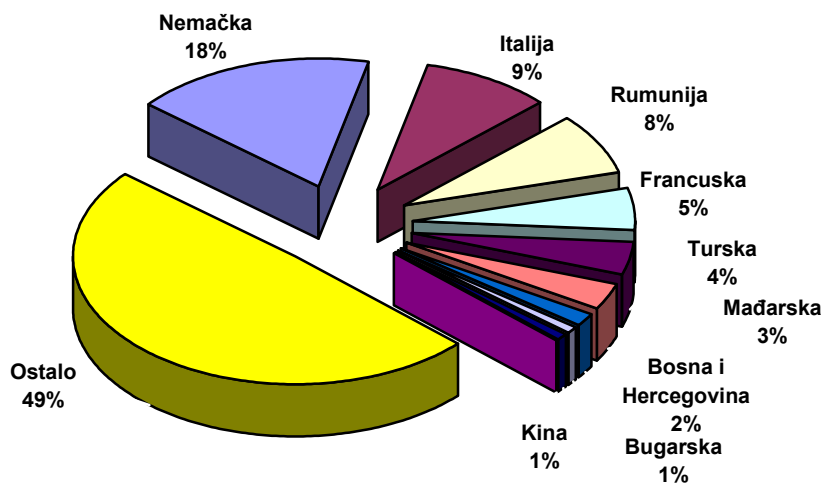
Robna razmena grada Pančeva u 2013. godini

Grafikon 43. Izvoz grada Pančeva po zemljama

Najznačajnija izvozna tržišta u 2013. godini su Italija sa vrednosti izvoza od 66,5 mil USD; Rumunija 40,3 mil USD; Nemačka 38,6 mil USD; Bosna i Hercegovina 36,4 mil USD; Turska 35,6 mil USD; Francuska 28,2 mil USD; Bugarska 25,8 mil USD; Grčka 22,8 mil USD; Mađarska 19 mil USD i Ukrajina 18,9 mil USD.

Grafikon 44. Uvoz grada Pančeva po zemljama

Privrednici sa teritorije grada Pančeva su u toku 2013. godine najviše uvozili iz Nemačke u iznosu 23,5 mil USD, zatim iz Italije 12,5 mil USD, Rumunije 10,4 mil USD; Francuske 7,3 mil USD; Turske 5,2 mil USD; Mađarske 4,6 mil USD; Bosna i Hercegovine 2 mil USD; Bugarske 1,1 mil USD; Ukrajine 1,1 mil USD i Grčke 0,1 mil USD.

Sa svim zemljama sa kojima je ostvaren najveći deo robne razmene, poslovalo se sa suficitom. Najveća vrednost neto izvoza ostvarena je u razmeni sa Italijom u iznosu od 53,9 mil USD; zatim sa Bosnom i Hercegovinom 34,3 mil USD; Turskom 30,3 mil USD i Rumunijom 29,9 mil USD.

3.2. Robna razmena po vrstama roba

Izvoz i uvoz posmatrano po vrstama robe u 2010. godini

Tabela 87. Najznačajniji izvozni proizvodi u 2010. godini

Red. br.	Naziv robe	Iznos u 000 USD	% učešće u izvozu
1.	Polietilen, specifične gustine 0, 94 i veće	75.355	22,8
2.	Polietilen, specifične gustine manje od 0, 94	68.244	20,6
3.	Propen (propilen)	47.033	14,2
4.	Mešavine ostalih aromatskih ugljovodonika	46.913	14,2
5.	Kaučuk butadienstirolni i karboksilovani	41.029	12,4
6.	Kukuruz, ostali	6.269	1,9
7.	Brašno od pšenice ili napolice	3.488	1,1
8.	Etilen	3.341	1,0
9.	Etri aciklični i njihovi derivati-ostalo	2.501	0,8
10.	Mešavine uree i amonijum nitrata	2.237	0,7

Prvih pet izvoznih proizvoda; polietilen specifične gustine 0, 94 i veće, polietilen specifične gustine manje od 0, 94; propen (propilen), mešavine ostalih aromatskih ugljovodonika i kaučuk čine 84,2% od ukupnog izvoza grada Pančeva.

Tabela 88. Najznačajniji uvozni proizvodi u 2010. godini

Red. br.	Naziv robe	Iznos u 000 USD	% učešće u uvozu
1.	Laka ulja, za preradu u specifičnim procesima	139.480	58,17
2.	Stirol	7.537	3,14
3.	Traktori poljoprivredni i šumski, preko 90kw, novi	4.751	1,98
4.	Kalijum hlorid	3.940	1,64
5.	Kombajni za ubiranje poljoprivrednih proizvoda, ost.	3.710	1,55
6.	Soli kolofonijuma ili smolnih kiselina	2.994	1,25
7.	Ugljovodonici aciklični, nezasićeni, ostalo	2.964	1,24
8.	Polietilen, specifične gustine 0,94 i veće, ostalo	2.944	1,23
9.	Ugljovodonici aciklični, zasićeni	2.081	0,87
10.	Delovi mašina za berbu, žetvu, vršidbu, košenje i sl.	1.884	0,79

U 2010. godini najznačajniji uvozni proizvodi su laka ulja, stirol i traktori, koji čine preko 63% od ukupnog uvoza.

Izvoz i uvoz posmatrano po vrstama robe u 2011. godini

Tabela 89. Najznačajniji izvozni proizvodi u 2011. Godini

Red. br.	Naziv robe	Iznos u 000 USD	% učešće u izvozu
1.	Polietilen, specifične gustine 0, 94 i veće	95.388	20,9
2.	Polietilen, specifične gustine manje od 0, 94	76.710	16,8
3.	Kaučuk butadienstirolni i karboksilovani	73.332	16,1
4.	Mešavine ostalih aromatskih ugljovodonika	61.375	13,5
5.	Propen (propilen)	32.626	7,2
6.	Polipropilen u primarnim oblicima	30.904	6,8
7.	Kukuruz, ostali	8.253	1,8
8.	Amonijak, bezvodni	8.111	1,8
9.	Mešavime uree i amonijum nitrata	6.717	1,5
10.	Trake pravougaone od legiranog aluminijuma	6.529	1,4

U 2011. godini kao i u prethodnom periodu, prvih pet izvoznih proizvoda su: polietilen specifične gustine 0, 94 i veće, polietilen specifične gustine manje od 0, 94; propen (propilen), mešavine ostalih aromatskih ugljovodonika i kaučuk, koji čine 74,5% od ukupnog izvoza grada Pančeva.

Tabela 90. Najznačajniji uvozni proizvodi u 2011. godini

Red. br.	Naziv robe	Iznos u 000 USD	% učešće u uvozu
1.	Laka ulja, za preradu u specifičnim procesima	218.903	60,70
2.	Mašine za pripremanje živinskog ili drugog mesa	9.456	2,62
3.	Stirol	8.181	2,27
4.	Kombajni za ubiranje poljoprivrednih proizvoda, ost.	7.656	2,12
5.	Monoamonijum fosfat i mešav. sa diamonijum fosfatom	7.042	1,95
6.	Soli kolofonijuma ili smolnih kiselina	5.252	1,46
7.	Traktori poljoprivredni i šumski, preko 90kw, novi	5.149	1,43
8.	Ugljovodonici aciklični, nezasićeni, ostalo	4.329	1,20
9.	Ostale trake od legura aluminijuma, plastificirano	4.281	1,19
10.	Polietilen, specifične gustine 0,94 i veće, ostalo	4.045	1,12

Laka ulja, mašine za pripremanje mesa, stirol i kombajni su proizvodi koji ostvaruju najveće vrednosti u ukupnom uvozu, sa učešćem od oko 67%.

Izvoz i uvoz posmatrano po vrstama robe u 2012. godini

Tabela 91. Najznačajniji izvozni proizvodi u 2012. Godini

Red. br.	Naziv robe	Iznos u 000 USD	% učešće u izvozu
1.	Polietilen, specifične gustine 0, 94 i veće	25.401	12,5
2.	Kukuruz, ostali	21.770	10,7
3.	Kaučuk butadienstirolni i karboksilovani	21.041	10,4
4.	Polietilen, specifične gustine manje od 0, 94	20.609	10,2

5.	Ostali otpaci od legiranog čelika	18.644	9,2
6.	Mešavine ostalih aromatskih ugljovodonika	9.254	4,6
7.	Propen (propilen)	7.361	3,6
8.	Polipropilen u primarnim oblicima	6.770	3,3
9.	Amonijum nitrat	6.621	3,1
10.	Trake pravougaone od legiranog aluminijuma	6.246	3,1

Preko 53% ukupnog izvoza grada Pančeva u 2012 godini čine polietilen specifične gustine 0, 94 i veće, kukuruz, kaučuk, polietilen specifične gustine manje od 0, 94; propen (propilen) i ostali otpaci od legiranog čelika.

Tabela 92. Najznačajniji uvozni proizvodi u 2012. godini

Red. br.	Naziv robe	Iznos u 000 USD	% učešće u uvozu
1.	Laka ulja i proizvodi, za preradu u specifičnim procesima	44.681	29,69
2.	Kombajni za ubiranje poljoprivrednih proizvoda, ost.	8.367	5,56
3.	Traktori poljoprivredni i šumski, preko 90kw, novi	4.650	3,09
4.	Ostale trake od legura aluminijuma, plastificirano	3.852	2,56
5.	Stirol	3.802	2,53
6.	Delovi mašina za berbu, žetvu, vršidbu, košenje i sl.	3.454	2,29
7.	Legure aluminijuma primarne	3.162	2,10
8.	Polietilen, specifične gustine 0,94 i veće, ostalo	2.906	1,93
9.	Etilen, propilen, butilen i butadijen, tečni	2.594	1,72
10.	Urea sa sadržajem više od 45% po težini azota	2.281	1,52

Najznačajniji uvozni proizvodi u 2012. godini su laka ulja, kombajni, traktori, trake od legura aluminijuma i stirol, koji u ukupnom uvozu učestvuju sa 43,74%.

Izvoz i uvoz posmatrano po vrstama robe u 2013. godini

Tabela 93. Najznačajniji izvozni proizvodi u 2013. godini

Red. br.	Naziv robe	Iznos u 000 USD	% učešće u izvozu
1.	Polietilen, specifične gustine 0, 94 i veće	110.614	25,2
2.	Polietilen, specifične gustine manje od 0, 94	81.916	18,7
3.	Propen (propilen)	61.544	14,0
4.	Kaučuk butadienstirolni i karboksilovani	25.974	5,9
5.	Amonijak, bezvodni	19.008	4,3
6.	Mešavine ostalih aromatskih ugljovodonika	15.534	3,5
7.	Ostali otpaci od legiranog čelika	13.769	3,1
8.	Skrob kukuruzni	13.355	3,0
9.	Buta-1, 3-dien, izopren	8.598	2,0
10.	Trake pravougaone od legiranog aluminijuma	6.402	1,5

Prvih pet izvoznih proizvoda u 2013 godini su: polietilen specifične gustine 0, 94 i veće, polietilen specifične gustine manje od 0, 94; propen (propilen), kaučuk i amonijak, koji čine preko 68% od ukupnog izvoza grada Pančeva.

Tabela 94. Najznačajniji uvozni proizvodi u 2013. godini

Red. br.	Naziv robe	Iznos u 000 USD	% učešće u uvozu
1.	Kombajni za ubiranje poljoprivrednih proizvoda,ost.	9.571	7,12
2.	Stirol	8.250	6,13
3.	Laka ulja i proizvodi,za preradu u spec.procesima	6.549	4,87
4.	Delovi mašina za berbu,žetvu,vršidbu,košenje i sl.	4.398	3,27
5.	Ostale trake od legura aluminijuma,plastificirano	4.189	3,12
6.	Traktori poljoprivredni i šumski,preko 90kw,novi	4.063	3,02
7.	Polietilen,specifične gustine 0,94 i veće,ostalo	4.054	3,01
8.	Delovi i pribor za mašine za štampanje,ostalo	3.283	2,44
9.	Ugljovodonici aciklični,nezasićeni,ostalo	3.110	2,31
10.	Metanol (metilalkohol)	3.017	2,24

U 2013. godini, uvoz lakog ulja je znatno smanjen u odnosu na 2012. godinu, što se odrazilo na smanjenje ukupne vrednosti uvoza u 2013. godini. Najveća učešće u uvozu ostvaruju kombajni, stirol i laka ulja, sa učešćem od 18%.

3.3. Struktura robne razmene po granama delatnosti

Struktura razmene po granama delatnosti u 2010. godini

Posmatrajući strukturu razmene prema delatnosti, najveće učešće u izvozu grada Pančeva ostvaruje sledećih deset delatnosti:

Tabela 95. Struktura izvoza prema delatnosti /prvih deset/

RED. BR.	DELATNOST	Iznos u 000 USD	% UČEŠĆE U UKUPNOM IZVOZU
1.	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici	143.748	43,4
2.	Proizv. ostalih organskih hemikalija	53.016	16,0
3.	Proizv. industrijskih gasova	46.913	14,2
4.	Proizv. kaučuka, primarni oblici	41.029	12,4
5.	Gajenje žita i dr. useva i zasada	10.408	3,1
6.	Proizv. đubriva i azotnih jedinjenja	6.764	2,0
7.	Proizv. mlinskih proizvoda	4.899	1,5
8.	Prerada i konzervisanje dr. voća i povrća	3.038	0,9
9.	Proizv. skroba i proizvoda od skroba	2.666	0,8
10.	Reciklaža metalnih otpadaka i ostataka	1.953	0,6

U uvozu grada Pančeva u toku 2010. godine, najveće učešće ostvaruju sledeće delatnosti:

Tabela 96. Struktura uvoza prema delatnosti /prvih deset/

RED. BR.	DELATNOST	Iznos u 000 USD	% UČEŠĆE U UKUPNOM UVOZU
1.	Proizv. derivata nafte	139.930	58,4
2.	Proizv. ostalih organskih hemikalija	11.655	4,9
3.	Proizv. ostalih mašina za poljoprivredu	9.057	3,8
4.	Proizv. traktora za poljoprivredu	5.751	2,4
5.	Proizv. ostalih neorganskih hemikalija	5.302	2,2
6.	Proizv. ostalih hemijskih proizvoda	4.346	1,8
7.	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici	4.212	1,8
8.	Proizv. đubriva i azotnih jedinjenja	3.975	1,7
9.	Proizv. gumene obuće	2.827	1,2
10.	Proizv. ostale odeće	2.079	0,9

Struktura razmene po granama delatnosti u 2011. godini

Najveće učešće u izvozu grada Pančeva u 2011. godini ostvaruje sledećih deset delatnosti:

Tabela 97. Struktura izvoza prema delatnosti /prvih deset/

RED. BR.	DELATNOST	Iznos u 000 USD	% UČEŠĆE U UKUPNOM IZVOZU
1.	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici	203.015	44,5
2.	Proizv. kaučuka, primarni oblici	73.332	16,1
3.	Proizv. industrijskih gasova	61.375	13,5
4.	Proizv. ostalih organskih hemikalija	35.540	7,8
5.	Proizv. đubriva i azotnih jedinjenja	19.678	4,3
6.	Gajenje žita i dr. useva i zasada	12.570	2,8
7.	Prerada aluminijuma	7.348	1,6
8.	Proizv. skroba i proizvoda od skroba	7.006	1,5
9.	Proizv. mlinskih proizvoda	6.659	1,5
10.	Reciklaža metalnih otpadaka i ostataka	4.264	0,9

U uvozu u 2011. godini, najveće učešće ostvaruju sledeće delatnosti:

Tabela 98. Struktura uvoza prema delatnosti /prvih deset/

RED. BROJ	DELATNOST	Iznos u 000 USD	% UČEŠĆE U UKUPNOM UVOZU
1.	Proizv. derivata nafte	219.235	60,8
2.	Proizv. ostalih mašina za poljoprivredu	15.771	4,4
3.	Proizv. ostalih organskih hemikalija	15.439	4,3
4.	Proizv. đubriva i azotnih jedinjenja	10.189	2,8
5.	Proizv. mašina za industriju hrane, pića	9.475	2,6
6.	Proizv. ostalih neorganskih hemikalija	7.186	2,0
7.	Proizv. traktora za poljoprivredu	6.817	1,9
8.	Prerada aluminijuma	5.596	1,6
9.	Proizv. ostalih hemijskih proizvoda	5.497	1,5
10.	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici	4.788	1,3

Struktura razmene po granama delatnosti u 2012. godini

Najveće učešće u izvozu grada Pančeva, posmatrajući strukturu razmene prema delatnosti ostvaruju delatnosti kao što je prikazano u tabeli:

Tabela 99. Struktura izvoza prema delatnosti /prvih deset/

RED. BR.	DELATNOST	Iznos u 000 USD	% UČEŠĆE U UKUPNOM IZVOZU
1.	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici	52.780	26,0
2.	Gajenje žita i dr. useva i zasada	24.416	12,0
3.	Reciklaža metalnih otpadaka i ostataka	22.558	11,1
4.	Proizv. đubriva i azotnih jedinjenja	21.165	10,4
5.	Proizv. kaučuka, primarni oblici	21.041	10,4
6.	Proizv. industrijskih gasova	9.254	4,6
7.	Proizv. ostalih organskih hemikalija	7.392	3,6
8.	Prerada aluminijuma	6.775	3,3
9.	Proizv. mlinskih proizvoda	6.570	3,2
10.	Proizv. skroba i proizvoda od skroba	3.295	1,6

U uvozu grada Pančeva u 2012. godini, najveće učešće ostvaruju sledeće delatnosti:

Tabela 100. Struktura uvoza prema delatnosti /prvih deset/

RED. BROJ	DELATNOST	Iznos u 000 USD	% UČEŠĆE U UKUPNOM UVOZU
1.	Proizv. derivata nafte	44.725	29,7
2.	Proizv. ostalih mašina za poljoprivredu	18.045	12,0
3.	Proizv. traktora za poljoprivredu	6.668	4,4
4.	Proizv. ostalih organskih hemikalija	6.070	4,0
5.	Prerada aluminijuma	4.398	2,9
6.	Proizv. đubriva i azotnih jedinjenja	4.351	2,9
7.	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici	3.995	2,7
8.	Proizv. aluminijuma	3.221	2,1
9.	Proizv. industrijskih gasova	2.594	1,7
10.	Proizv. ostalih hemijskih proizvoda	2.485	1,7

Struktura razmene po granama delatnosti u 2013. godini

Strukturu razmene prema delatnosti u 2013. godini nije bitnije izmenjena u odnosu na prethodi period. Najveće učešće u izvozu grada Pančeva ostvaruje sledećih deset delatnosti:

Tabela 101. Struktura izvoza prema delatnosti /prvih deset/

RED. BR.	DELATNOST	Iznos u 000 USD	% UČEŠĆE U UKUPNOM IZVOZU
1.	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici	192.530	43,9
2.	Proizv. ostalih organskih hemikalija	74.490	17,0
3.	Proizv. đubriva i azotnih jedinjenja	33.306	7,6
4.	Proizv. kaučuka, primarni oblici	25.974	5,9
5.	Reciklaža metalnih otpadaka i ostataka	20.273	4,6
6.	Proizv. industrijskih gasova	17.264	3,9
7.	Gajenje žita i dr. useva i zasada	15.850	3,6
8.	Proizv. skroba i proizvoda od skroba	15.074	3,4
9.	Prerada aluminijuma	7.203	1,6
10.	Vađenje prirodnog gasa	6.415	1,5

Najveće učešće u uvozu grada Pančeva u 2013. godini, ostvaruju sledeće delatnosti:

Tabela 102. Struktura uvoza prema delatnosti /prvih deset/

RED. BROJ	DELATNOST	Iznos u 000 USD	% UČEŠĆE U UKUPNOM UVOZU
1.	Proizv. ostalih mašina za poljoprivredu	17.533	13,0
2.	Proizv. ostalih organskih hemikalija	15.190	11,3
3.	Proizv. derivata nafte	6.893	5,1
4.	Proizv. ostalih hemijskih proizvoda	6.299	4,7
5.	Proizv. traktora za poljoprivredu	5.531	4,1
6.	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici	5.190	3,9
7.	Prerada aluminijuma	4.454	3,3
8.	Proizv. ostalih neorganskih hemikalija	4.169	3,1
9.	Proizv. optičke i fotografske opreme	3.437	2,6
10.	Proizv. čelika	3.094	2,3

3.4. Najznačajniji izvoznici i uvoznici grada Pančeva

Najveći izvoznici grada Pančeva su „HIP Petrohemija“, „Almex“, „HIP Azotara“, „AD Ratar“, Tamiška“, „AD Industrija skroba jabuka“, „Panpacking“, koji u ukupnom izvozu grada Pančeva učestvuju sa 94,4%. Prva tri izvoznika su ujedno i najveći uvoznici, a to su „HIP Petrohemija“, „Almex“ i „HIP Azotara“, koji u ukupnom uvozu učestvuju sa 79,8%.

Tabela 103. Najveći izvoznici i uvoznici u 2010. godini

Red. Broj	Naziv preduzeća	Izvoz u 000 USD	Učešće u izvozu	Index Izvoz/ uvoz	Uvoz u 000 USD	Učešće u uvozu	Ukupna razmena u 000 USD	Neto izvoz
1.	HIP-PETROHEMIJA-U RESTRUKTURIRANJU-PANČEVO	284.540	86,0	171.8	165.622	69,1	450.162	118.918
2.	DOO ALMEX PANCEVO	12.165	3,7	60.5	20.121	8,4	32.286	-7.956
3.	HIP-AZOTARA-PANČEVO	5.638	1,7	104.2	5.412	2,3	11.050	226
4.	TEHNOMARKET DOO PANCEVO	882	0,3	34.0	2.596	1,1	3.478	-1.714
5.	AD RATAR PANCEVO	3.229	1,0	-	-	-	3.229	3.229
6.	PANPACKING DOO PANČEVO	1.550	0,5	99.4	1.560	0,7	3.110	-10
7.	TAMIŠKA-PANČEVO	3.013	0,9	-	47	0,0	3.060	2.966
8.	PREDUZEĆE IREKS DOO PANCEVO	2	0,0	0.1	2.863	1,2	2.865	-2.861
9.	AD IND. SKROBA JABUKA PANČEVO	2.085	0,6	863.4	241	0,1	2.326	1.844
10.	DANIJELA COMMERCE DOO PANCEVO	-	-	-	1.838	0,8	1.838	-1.838

U 2011. godini, najveći izvoznici su „HIP Petrohemija“, „Almex“, „HIP Azotara“ i „Alubond Europe“, koji ostvaruju oko 92% od ukupnog izvoza grada Pančeva. Navedena preduzeća su ujedno i najveći uvoznici. Njihovo učešće u ukupnom uvozu grada Pančeva čini oko 83%.

Tabela 104. Najveći izvoznici i uvoznici u 2011. godini

Red. Broj	Naziv preduzeća	Izvoz u 000 USD	Učešće u izvozu	Index izvoz/uvoz	Uvoz u 000 USD	Učešće u uvozu	Ukupna razmena u 000 USD	Neto izvoz
1.	HIP-PETROHEMIJA-U RESTRUKTURIRANJU-PANČEVO	373.149	81,9	147,4	253.210	70,2	626.359	119.939
2.	DOO ALMEX PANCEVO	18.733	4,1	68,3	27.417	7,6	46.150	-8.684
3.	HIP-AZOTARA-PANČEVO	18.115	4,0	140,4	12.905	3,6	31.020	521
4.	ALUBOND EUROPE-PANČEVO	7.503	1,6	145,3	5.165	1,4	12.668	2.338
5.	KOMPANIJA AGROŽIV AD PANCEVO	1.380	0,3	13,9	9.942	2,8	11.322	-8.562
6.	TEHNOMARKET DOO PANCEVO	1.327	0,3	38,6	3.441	1,0	4.768	-2.114
7.	DOO UTVA AI PANCEVO-U RESTRUKTURIRANJU	10	0,0	0,2	4.611	1,3	4.621	-4.601
8.	AD IND. SKROBA JABUKA PANČEVO	4.096	0,9	-	288	0,1	4.384	3.808
9.	DOO OMOMETAL OMOLJICA	4.300	0,9	-	5	0,0	4.305	4.295
10.	TAMIŠKA-PANČEVO	3.938	0,9	-	52	0,0	3.990	3.886

Preduzeća koja su u 2012. godini ostvarila najveći izvoz su: HIP „Petrohemija“, „Granexport“, „HIP Azotara“, „Alba metali SRB“, „Almex“ i „Alubond Europe“. Navedena preduzeća u ukupnom izvozu grada Pančeva učestvuju sa 80%. Najveći uvoznici su HIP „Petrohemija“, „Almex“, „Alubond Europe“ i „HIP Azotara“, koji u ukupnom uvozu grada pančeva učestvuju sa oko 70%.

Tabela 105. Najveći izvoznici i uvoznici u 2012. godini

Red. Broj	Naziv preduzeća	Izvoz u 000 USD	Učešće u izvozu	Index izvoz/uvoz	Uvoz u 000 USD	Učešće u uvozu	Ukupna razmena u 000 USD	Neto izvoz
1.	HIP-PETROHEMIJA-U RESTRUKTURIRANJU-PANČEVO	90.437	44,6	147,6	61.283	40,7	151.720	29.154
2.	DOO ALMEX PANCEVO	7.574	3,7	24,0	31.546	21,7	39.120	-23.972
3.	HIP-AZOTARA-PANČEVO	19.320	9,5	383,5	5.038	3,3	24.358	14.282
4.	GRANEXPORT DOO PANČEVO	22.388	11,0	-	1.529	1,0	23.917	20.859
5.	ALBA METALI SRB DOO PANCEVO	16.282	8,0	-	141	0,1	16.423	16.141
6.	ALUBOND EUROPE-PANČEVO	6.488	3,2	121,6	5.335	3,5	11.823	1.153
7.	KOMPANIJA AGROŽIV AD PANCEVO	5.547	2,7	-	507	0,3	6.054	5.040
8.	TEHNOMARKET DOO PANCEVO	1.109	0,5	31,7	3.500	2,3	4.609	-2.391
9.	DOO OMOMETAL OMOLJICA	3.914	1,9	-	2	0,1	3.916	3.912
10.	PREDUZECE IREKS DOO PANCEVO	7	0,1	0,2	3.333	2,2	3.340	-3.326

Najznačajnije učešće u izvozu (82,5%) u 2013. godini ostvaruju HIP „Petrohemija“, „HIP Azotara“ i „Almex“. Ista preduzeća su ostvarila dominantno učešće u ukupnom uvozu (57%).

Tabela 106. Najveći izvoznici i uvoznici u 2013. godini

Red. Broj	Naziv preduzeća	Izvoz u 000 USD	Učešće u izvozu	Index Izvoz/uvoz	Uvoz u 000 USD	Učešće u uvozu	Ukupna razmena u 000 USD	Neto izvoz
1.	HIP-PETROHEMIJA-U RESTRUKTURIRANJU-PANČEVO	311.131	71,0	728,1	42.730	31,8	353.861	268.401
2.	DOO ALMEX PANCEVO	19.204	4,4	68,5	28.038	20,8	47.242	-8.834
3.	HIP-AZOTARA-PANČEVO	31.174	7,1	533,7	5.842	4,3	37.016	25.332
4.	ALUBOND EUROPE-PANČEVO	6.723	1,5	136,7	4.918	3,7	11.641	1.805
5.	GRANEXPORT DOO PANČEVO	11.425	2,6	-	72	0,1	11.497	11.353
6.	METAL LOGISTIC DOO PANČEVO	9.619	2,2	-	146	0,1	9.765	9.473
7.	PAN-LEDI DOO PANCEVO-PANČEVO	5.649	1,3	293,7	1.923	1,4	7.572	3.726
8.	ALBA METALI SRB DOO PANCEVO	6.449	1,5	-	159	0,1	6.608	6.290
9.	AD IND. SKROBA JABUKA PANČEVO	4.600	1,0	-	106	0,1	4.706	4.494
10.	TEHNOMARKET DOO PANCEVO	1.464	0,3	45,2	3.240	2,4	4.704	-1.776

4. Zarade

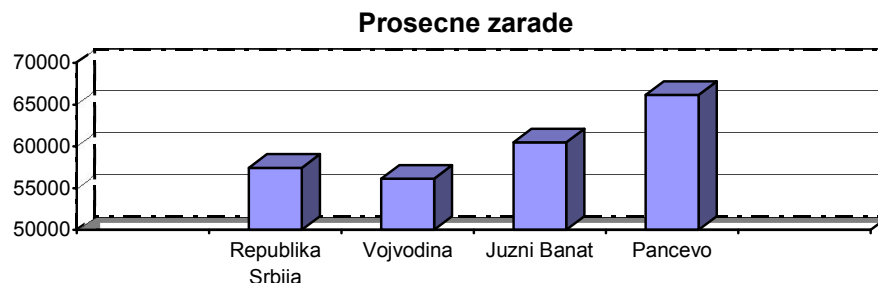
Na području Južnog Banata ukupna prosečna zarada isplaćena u 2012. godini iznosi 60.484 dinara (što je iznad republičkog i pokrajinskog proseka).

Prosečna zarada isplaćena u periodu januar-decembar 2012. godine, u odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u periodu januar-decembar 2011. godine, nominalno je veća za 9,1%.

Posmatrano po teritorijalnom principu, najveće prosečne neto zarade u Južnom Banatu u 2012. godini imali su žitelji Vršca i Pančeva, a najmanje stanovnici Plandišta i Kovačice.

Raspon prosečno isplaćene najveće i najmanje zarade po opštinama iznosi 1,9: 1.

Grafikon 45.

Prosečna zarada u Pančevu isplaćena u 2012.godini iznosila je 66.168 dinara, što je iznad republičkog i pokrajinskog proseka, odnosno iznad proseka zarade na nivou južnobanatske oblasti. U poređenju sa prethodnom godinom, zarada je bila veća za 7,4% u nominalnom iznosu, dok je u odnosu na 2010.godinu nominalno povećanje 24,5%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena u periodu januar-decembar 2012.godine u Pančevu, u odnosu na prosečnu neto zaradu isplaćenu u istom periodu 2011.godine, nominalno je bila veća za 9%, a u odnosu na 2010.godinu za 26,5%.

Tabela 107. Prosečne zarade po zaposlenom

Region Oblast Grad-opština	2010		2011		2012	
	Zarade	Zarade bez poreza i doprinosa	Zarade	Zarade bez poreza i doprinosa	Zarade	Zarade bez poreza i doprinosa
Republika Srbija	47450	34142	52733	37976	57430	41377
Region Vojvodine	46496	33392	51393	36950	56118	40421
Južnobanatska oblast	49280	5212	55461	39588	60484	43567
Alibunar	31907	23007	35576	25662	40279	29031
Bela Crkva	34187	24584	36669	26482	41564	29947
Vršac	57608	41617	61251	44198	68787	49689
Kovačica	35561	25350	37281	26692	37504	27072
Kovin	40730	29748	48732	35123	53286	38431
Opovo	37991	27384	40238	29041	43880	31783
Pančevo	53127	37592	61624	43621	66168	47558
Plandište	32506	23583	32884	23900	35472	25791

Najveće neto zarade u Vojvodini isplaćene u 2012. godini ostvarili su zaposleni u rudarstvu, stručnim, naučnim i tehničkim delatnostima, finansijskim delatnostima i delatnosti osiguranja, u snabdevanju gasom, parom i klimatizaciji, dok su najmanje zaradili radnici u uslugama smeštaja i ishrane, trgovini i ostalim uslužnim delatnostima.

Tabela 108. Prosečne zarade, po sektorima - region Vojvodine

	2011.god. neto zarade	2012.god. neto zarade	2013.god. neto zarade
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	31407	36289	38003
Rudarstvo	77819	84418	100954
Prerađivačka industrija	36023	39163	42280
Snabdevanje gasom, parom i klimatizacija	62487	68773	71528
Snabd.vodom, upravljanje otpadnim vodama	36443	39075	41272
Građevinarstvo	32784	36637	36890
Trg. na veliko i malo, popravka motornih vozila	25089	27076	28570
Saobraćaj i skladištenje	37074	39753	41812
Usluge smeštaja i ishrane	19241	20839	22225
Informisanje i komunikacije	43326	45850	46673
Finansijske delatnosti i delatnost osiguranja	67071	72122	74896
Poslovanje nekretninama	47914	51301	56607
Stručne, naučne i tehničke delatnosti	58352	75364	86392
Administrativne i pomoćne uslužne delatnosti	27652	33176	33801
Državna uprava, obavezno socijalno osiguranje	45035	48633	50907
Obrazovanje	36710	39232	41273
Zdravstvena i socijalna zaštita	38366	40268	42008
Umetnost, zabava i rekreacija	35358	36243	37510
Ostale uslužne delatnosti	25084	28085	30121

Prikazivanje podataka po sektorima delatnosti izvršeno je u skladu sa Uredbom o klasifikaciji delatnosti/Sl.glasnik RS BR.54/10, dok je teritorijalna podela izvršena na osnovu Uredbe o Nomenklaturi statističkih teritorijalnih jedinica/Sl.glasnik RS br.109/09 i 46/10.

5. Privredna društva i preduzetnici

Prema podacima Agencije za privredne registre, ukupan broj **privrednih društava** u Vojvodini u 2012.godini bio je 26.372. Posmatrano po okruzima ovaj broj varira, te je tako ukupan broj aktivnih privrednih društava na teritoriji Južnobanatskog upravnog okruga 3.048, od čega je samo u gradu Pančevu bilo aktivno čak 1.621 privrednih društava ili 53%. Broj privrednih društava u ostalim opštinama je dosta mali, a posle Pančeva najveći je u Vršcu koji ima 573 aktivna privredna društva, a zatim u Kovinu koji ima 253.

Prema istom izvoru podataka, broj aktivnih privrednih društava u Pančevu je u 2012.godini manji u odnosu na prethodnu godinu i u odnosu na 2010. godinu za 3,5% odnosno 9,3% respektivno.

Broj novoosnovanih privrednih društava u Pančevu u 2012.godini je manji za 7% u odnosu na 2010.godinu, s tim da je zabeleženo povećanje broja privrednih društava u 2012.godini u odnosu na 2011.godinu za 4,7%.

Broj ugašenih privrednih društava u 2012.godini je manji nego u 2010.godini, dok je u poređenju sa 2011.godinom taj broj veći za 40 privrednih društava.

Tabela 109. Broj privrednih društava, Pančevo

	2010	2011	2012
Aktivnih	1 787	1 680	1 621
Novoosnovanih	167	148	155
Brisanih / Ugašenih	234	243	203

Prema Saopštenju Agencije za privredne registre 2.685 privrednih društava iz Južnog Banata je predalo finansijske izveštaje za 2012. godinu, što je za 2,25% manje u odnosu na 2011. godinu, odnosno 4,9% u odnosu na 2010.godinu.

Broj zaposlenih u privrednim društvima takođe se smanjivao u posmatranom periodu, sa 26.546 koliko ih je bilo 2010. godine na 24.502 lica u 2012.godini.

U privredi Južnog Banata izražena je koncentracija privredne aktivnosti u Pančevu u kome posluje oko 52% privrednih društava u Južnom Banatu i u njima je zaposleno 51% ukupno zaposlenih u Južnom Banatu.

Broj privrednih društava u Pančevu u 2012.godini smanjen je u odnosu na prethodne dve godine, za 2,1 i 5,3% respektivno.

Takođe, broj zaposlenih lica u privrednim društvima manji je u odnosu na 2011. i 2010. godinu, za 11 odnosno 1.325 lica.

U strukturi privrednih društava, posmatrano sa aspekta veličine, prema podacima iz finansijskih izveštaja za 2010.godinu dominantno je učešće malih društava (96%), u kojima je bilo zaposleno 4.721 lica ili 33,85%.

Na drugoj strani, u velikim privrednim društvima koja čine svega 1% ukupnih privrednih društava, bilo je zaposleno 5.466 (39,19%).

U srednjim preduzećima, čije je učešće u strukturi ukupnog broja privrednih društava oko 3%, bilo je zaposleno 3.504 lica ili 25%.

Privredna društva u 2012.godini su iskazala negativan neto finansijski rezultat u iznosu od 10.242.751 dinara, koji je u odnosu na prethodnu godinu smanjen za 56%, a u odnosu na 2010.godinu povećan za 0,5%.

Neto dobitak je iskazalo 896 privrednih društava u 2012.godini, više nego u 2011. godini u kojoj je taj broj iznosio 852, odnosno 842 u 2010. godini.

Broj privrednih društava koji je iskazao neto gubitak u 2012. godini manji je nego u prethodnim godinama, za 13,6% i 23,3% respektivno.

Poslovanje privrednih društava u Pančevu (kao i u Južnom Banatu) opterećeno je i visokim iznosom kumuliranih gubitaka, koji su na kraju 2012.godine iznosili 94.226.991 dinara i povećani su u odnosu na prethodnu godinu za 16,72%, a u odnosu na 2010. godinu čak za 78,73%.

Tabela 110. Finansijske performanse privrednih društava u Pančevu

	2010	2011	2012
Broj privrednih društava	1 470	1 422	1 392
Broj zaposlenih	13 945	12 631	12 620
Poslovni prihodi	98 039 240	115 184 932	104 623 312
Neto dobitak	3 139 290	3 648 873	3 970 636
Broj privr. društava sa neto dobitkom	842	852	896
Neto gubitak	13 328 414	27 021 510	14 213 387
Broj privr. društava sa neto gubitkom	546	485	419
Ukupna sredstva	133 333 416	157 329 101	180 524 842
Kapital	33 842 665	33 947 881	36 494 892
Kumulirani gubitak	52 717 932	80 722 649	94 226 991
Broj.privr.društava sa gubitkom do visine kapitala	650	587	521
Broj.privr.društava sa gubitkom iznad visine kapitala	420	413	378

Posmatrano po sektorskoj strukturi, najviše privrednih društava poslovalo je u sektorima – Trgovine na veliko i malo 44,55%, Prerađivačkoj industriji 21,28% i u Poslovima sa nekretninama 11,88%.

Tabela 111. Broj privrednih društava po sektorima

Opis	2010
PRIVREDNA DRUŠTVA – UKUPNO	1.414
Poljoprivreda, lov šumarstvo i vodoprivreda	52
Ribarstvo	/
Vađenje ruda i kamena	3
Prerađivačka industrija	301
Proizv. i snabdevanje el.energijom, gasom i vodom	12
Građevinarstvo	114
Trgovina na veliko i malo, opravka	630
Hoteli i restorani	18
Saobraćaj, skladištenje i veze	78
Finansijsko posredovanje	2
Poslovi s nekretninama, iznajmljivanje	168
Obrazovanje	16
Zdravstveni i socijalni rad	6
Druge komunalne, društvene i lične usluge	14

Ukupan broj aktivnih **preduzetnika**, prema podacima Agencije za privredne registre, u Vojvodini u 2012.godini bio je 55.798. Od ukupnog broja aktivnih preduzetnika u Vojvodini, na teritoriji Južnobanatskog upravnog okruga bilo ih je 9.555 ili 17,12%, od čega u gradu Pančevu preko 54% ili 5.204 preduzetnika.

Broj preduzetnika u ostalim opštinama varira, a posle Pančeva najveći broj posluje u Vršcu koji ima 1.422 aktivna preduzetnika, a zatim u Kovinu 899 preduzetnika.

Broj aktivnih preduzetnika u Pančevu je u 2012.godini manji u odnosu na prethodnu godinu i u odnosu na 2010. godinu za 1,66% odnosno 5,46% respektivno.

Broj novoosnovanih preduzetnika u Pančevu u 2012.godini takođe je manji za 6,37% u odnosu na 2011.godinu, odnosno za 23,49% u odnosu na 2010.godinu.

Broj preduzetnika brisanih iz evidencije u 2012.godini je manji nego u prethodnim godinama, za 17,75% u odnosu na 2011. i za 29,17% u poređenju sa 2010.godinom.

Tabela 112. Broj preduzetnika, Pančevo

	2010	2011	2012
Aktivnih	5 505	5 292	5 204
Novoosnovanih	864	706	661
Brisanih / Ugašenih	1 066	918	755

Finansijske izveštaje za 2012.godinu Agenciji za privredne registre dostavio je 261 preduzetnik iz Pančeva koji je poslovne knjige vodio po sistemu dvojnog knjigovodstva. Ovi preduzetnici su zapošljavali 546 lica ili 11% manje nego u prethodnoj godini.

Broj preduzetnika takođe je manji nego u 2011. i 2010. godini za 8,42% i 14,42%, respektivno.

Trend pozitivnih rezultata poslovanja preduzetnika nastavljen je u 2012.godini, kada je ostvaren pozitivan neto finansijski rezultat u iznosu od 86.433 dinara, što je za 74% više u odnosu na prethodnu godinu, odnosno za 72% u odnosu na 2010.godinu.

Neto dobitak preduzetnika je povećan za 43% u odnosu na prošlogodišnji, a iskazala su ga 202 preduzetnika, dok je neto gubitak, koji su iskazala 50 preduzetnika, smanjen za 4%.

Tabela 113. Finansijske performanse preduzetnika, Pančevo

	2010	2011	2012
Broj preduzetnika	305	285	261
Broj zaposlenih	686	614	546
Poslovni prihodi	3 747 208	4 005 525	3 770 918
Neto dobitak	85 763	81 885	117 515
Broj preduzetnika sa neto dobitkom	230	217	202
Neto gubitak	35 483	32 360	31 082
Broj preduzetnika sa neto gubitkom	66	60	50
Ukupna sredstva	2 114 712	1 953 218	1 778 228
Kapital	521 613	482 967	533 443
Kumulirani gubitak	102 555	109 943	85 480
Broj preduzetnika sa gubitkom do visine kapitala	60	57	55
Broj preduzetnika sa gubitkom iznad visine kapitala	70	66	60

6. Zaposlenost

Ukupan broj formalno zaposlenih u Pančevu u 2012.godini bio je 28.069, što u odnosu na ukupan broj zaposlenih u Vojvodini, odnosno u Južnom Banatu iznosi 6,26%, odnosno 50,86%.

Negativan trend smanjenja zaposlenosti nastavljen je i u 2012. godini. Ukupan broj formalno zaposlenih u 2012.godini u Pančevu smanjen je za 6,22% u odnosu na 2011.godinu i za 12% u odnosu na 2010.godinu.

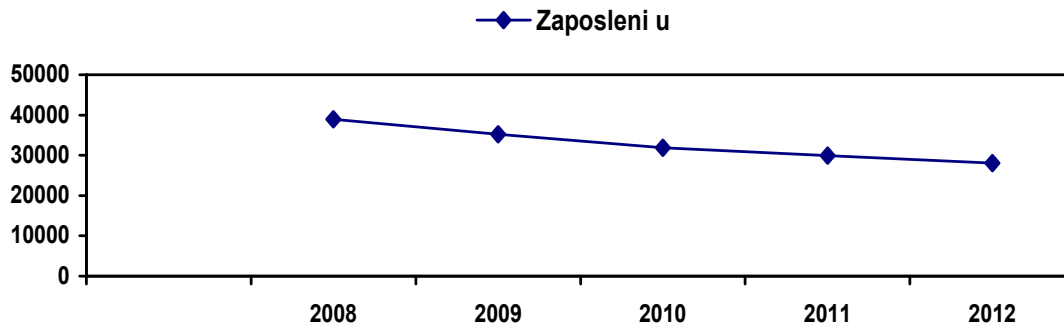
U strukturi zaposlenih lica, učešće žena se kreće oko 42%.

Broj zaposlenih kod pravnih lica iznosio je 21.473 i u odnosu na 2011.godinu manji je za 1,64%, dok je broj registrovanih preduzetnika i zaposlenih kod njih u 2012.godini bio 6.596, što u odnosu na 2011.godinu čini pad od 18,54%.

Tabela 114. Zaposlenost u Pančevu, godišnji prosek

	2010	2011	2012
UKUPNO	31 891	29 931	28 069
Od toga žene, %	42,9	41,2	42,1
Zaposleni u pravnim licima (privredna društva, preduzeća, ustanove, zadruge)	21 978	21 833	21 473
Privatni preduzetnici (lica koja samostalno obavljaju delatnost) i zaposleni kod njih	9 913	8 098	6 596
Broj zaposlenih na 1000 stanovnika	258	243	228

Grafikon 46.

U strukturi broja zaposlenih kod pravnih lica u 2012. godini najveće učešće imaju sektori Prerađivačka industrija (33%), Zdravstvena i socijalna zaštita (12%), Trgovina na veliko i malo i popravka motornih vozila (9,3%), Obrazovanje (9%).

Procentualno najveći pad zaposlenosti kod pravnih lica u 2012.godini u odnosu na 2011. godinu evidentiran je u sektorima Administrativne i pomoćne uslužne delatnosti (10,55%), Finansijske delatnosti i delatnost osiguranja (9,27%) i Rudarstvu (8,52%), dok je najveći porast zaposlenosti zabeležen u sektorima Usluge smeštaja i ishrane (18,18%), Snabdevanje el.energijom, gasom i parom (11,33%).

U 2012. u odnosu na 2011. godinu najveće smanjenje broja zaposlenih zabeleženo je u sektoru Prerađivačke industrije – 293 lica, dok je najveći porast zaposlenih zabeležen u sektorima Snabdevanje el.energijom, gasom i parom (39 lica) i Trgovini na veliko i malo (35 lica).

Tabela 115. Zaposleni po sektorima delatnosti, 2010.

Opis	2010
PRAVNA LICA– UKUPNO	21 978
Poljoprivreda, šumarstvo i vodoprivreda	1 364
Ribarstvo	/
Vađenje ruda i kamena	11
Prerađivačka industrija	7 592
Proizvodnja el.energije, gasa i vode	667
Građevinarstvo	948
Trgovina na veliko i malo, popravka motornih vozila	2 013
Hoteli i restorani	64
Saobraćaj, skladištenje i veze	1 599
Finansijsko posredovanje	567
Poslovanje s nekretninama, iznajmljivanje	602
Državna uprava i socijalno osiguranje	1 091
Obrazovanje	1 929
Zdravstveni i socijalni rad	2 766
Dr.komunalne, društvene i lične usluge	768

Tabela 116. Zaposleni po sektorima delatnosti, 2011-2012. godine

Opis	2011	2012	Indeks 2012/2011
PRAVNA LICA– UKUPNO	21 833	21 473	98,35
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	738	715	96,88
Rudarstvo	94	86	91,48
Prerađivačka industrija	7 385	7 092	96,03
Snabdevanje el.energijom, gasom i parom	344	383	111,33
Snabdevanje vodom i upravljanje otpadnim vodama	775	777	100,25
Građevinarstvo	1 087	1 109	102,02
Trgovina na veliko i malo, popravka motornih vozila	1 960	1 995	101,78
Saobraćaj i skladištenje	1 409	1 407	99,85
Usluge smeštaja i ishrane	66	78	118,18
Informisanje i komunikacije	440	456	103,63
Finansijske delatnosti i delatnost osiguranja	475	431	90,73
Poslovanje nekretninama	1	1	100
Stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti	473	456	96,40
Administrativne i pomoćne uslužne delatnosti	607	543	89,45
Državna uprava i obavezno socijalno osiguranje	1 095	1 102	100,63
Obrazovanje	1 941	1 939	99,89
Zdravstvena i socijalna zaštita	2 615	2 589	99,00
Umetnost, zabava i rekreacija	234	223	95,29
Ostale uslužne delatnosti	97	91	93,81

7. Nezaposlenost

Prema podacima Nacionalne službe za zapošljavanje, u decembru 2012. godine broj nezaposlenih lica na evidenciji za grad Pančevo iznosio je 11.577 lica (34% ukupnog broja nezaposlenih lica na nivou Okruga, odnosno 6% na nivou Vojvodine).

Ukupan broj nezaposlenih lica na kraju 2012.godine veći je u poređenju sa 2011. i 2010. godinom za 0,8%, odnosno 1,2%.

U strukturi nezaposlenih lica, značajno je učešće žena – 55% u decembru 2012. godine, što je nešto manje u odnosu na 2010. godinu kada je iznosilo 57%.

Učešće lica koja prvi put traže zaposlenje bilo je 34% u 2010. i 2011. godini, dok je u 2012. godini njihovo učešće u ukupnom broju nezaposlenih lica smanjeno za dva procenta.

Zabrinjava činjenica da je učešće lica bez kvalifikacija dosta značajno – oko 35% tokom posmatranog perioda.

Tabela 117. Nezaposlenost u Pančevu

	2010	2011	2012
UKUPNO	11 431	11 480	11 577
Prvi put traže zaposlenje	3 901	3 969	3 761
Bez kvalifikacija	3 936	4 059	4 054
Žene	6 525	6 473	6 381
Na 1000 stanovnika	92	93	94

Obrazovna struktura nezaposlenih lica Pančeva ukazuje da najviši procenat nezaposlenih (30,9%) ima stečen IV stepen stručne spreme, zatim 29,5% lica ima I stepen stručne spreme i 20,5% treći stepen stručne spreme (podaci iz 2012. godine). Imajući u vidu raspoložive podatke, uočavamo da preko 50% nezaposlenih lica ima stečenu srednju stručnu spremu.

Tabela 118. Nezaposlena lica prema stepenu stručne spreme i polu

Filijala Pančevo		2010	2011	2012
UKUPNO	Ukupno	11 431	11 480	11 577
	Žene	6 525	6 473	6 381
I	Ukupno	3 222	3 389	3 420
	Žene	1 812	1 817	1808
II	Ukupno	714	670	634
	Žene	431	394	365
III	Ukupno	2 437	2 329	2 375
	Žene	1 074	1 083	1 015
IV	Ukupno	3 626	3 614	3 588
	Žene	2 350	2 305	2 244
V	Ukupno	144	127	135
	Žene	8	10	11
VI1	Ukupno		490	439
	Žene	639	327	312
VI2	Ukupno	446	164	207
	Žene		114	131
VII-1	Ukupno	640	687	768
	Žene	396	416	488
VII-2	Ukupno	9	9	10
	Žene	8	7	7
VIII	Ukupno	0	1	1
	Žene	0	0	0

U strukturi nezaposlenih lica po zanimanjima u 2012.godini, najveće učešće (posle kategorije ostala zanimanja–neraspoređeni) pripada grupama zanimanja u oblasti mašinstva i obrade metala 11%, poljoprivredi, proizvodnji i preradi hrane 10% i u ekonomiji, pravu i administraciji 10%.

Najzastupljenija zanimanja u strukturi nezaposlenih lica su proizvođači bilja, ekonomisti i obrađivači metala.

Slična struktura uočava se i u 2011. i 2010. godini, s tim da je broj proizvođača bilja i obrađivača metala povećan u posmatranom periodu, dok je broj ekonomista u 2012.godini nešto manji u odnosu na 2010.godinu.

Tabela 119. Nezaposlenost po grupama zanimanja

Grupa zanimanja	2010		2011		2012	
	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene
UKUPNO	11.431	6.525	11.480	6.473	11.577	6.381
Poljoprivreda, proizvodnja i prerada hrane	1.145	746	1.175	774	1.244	812
Proizvođači bilja	632	350	625	343	657	359
Stočari i živinari	45	34	41	35	44	34
Ribari i odgajivači ostalih životinja	/	/	/	/	/	/

Veterinari	79	55	85	56	90	62
Prerađivači hrane i pića	389	307	423	339	452	356
Prerađivači duvana	/	/	1	1	1	1
Šumarstvo i obrada drveta	68	23	63	19	66	26
Šumari	20	11	14	6	19	11
Prerađivači i obrađivači drveta	48	12	49	13	47	15
Geologija, rudarstvo i metalurgija	14	7	13	6	16	8
Geolozi	7	4	8	5	9	7
Zanimanja eksploatacije nafte i zemnog gasa	1	0	1	0	3	0
Rudari i oplemenjivači ruda	/	/	/	/	/	/
Metalurzi	6	3	4	1	4	1
Mašinstvo i obrada metala	1.300	98	1.224	105	1.277	100
Obrađivači metala	630	32	589	36	641	41
Monteri i instalateri u mašinstvu	57	2	51	1	50	1
Mašinski konstruktori i projektanti	183	45	199	49	189	43
Mašinski tehnolozi	24	6	19	3	12	2
Mehaničari i mašinisti	406	13	366	16	385	13
Elektrotehnika	572	69	571	67	616	73
Elektroenergetičari	253	33	225	35	258	33
Elektromehaničari	183	15	190	11	183	12
Elektroničari	67	7	67	6	75	8
Zanimanja telekomunikacija	26	2	15	1	16	2
Zanimanja računarske tehnike	43	12	74	14	84	18
Hemija, nemetali i grafičarstvo	579	446	533	395	513	374
Hemičari	489	388	438	334	421	320
Gumari i plastičari	13	12	20	18	19	16
Proizvođači keramike i građevinskog materijala	2	1	3	1	1	0
Staklari	34	22	33	20	29	13
Papirničari	1	1	1	1	1	1
Grafičari	40	22	38	21	42	24
Tekstilstvo i kožarstvo	375	348	340	318	344	317
Tekstilci	53	50	42	40	50	47
Proizvođači odeće	258	248	235	227	226	217
Kožari i krznari	13	9	11	7	13	9
Obučari i kožni galanteristi	51	41	52	44	55	44
Komunalne, tapetarske i farbarske usluge	26	1	35	1	28	0
Komunalci	/	/	/	/	/	/
Tapetari	4	1	6	1	4	0
Farbari i lakireri	22	0	29	0	24	0
Geodezija i građevinarstvo	273	128	273	128	311	130
Geodeti	7	5	9	6	12	5
Arhitekti i urbanisti	52	30	53	30	88	41
Građevinari	204	92	199	92	200	82
Zanimanja završnih građevinskih radova	10	1	12	0	11	2
Saobraćaj	306	51	305	62	281	49
Zanimanja drumskog saobraćaja	230	27	243	41	231	33

Železničari	28	10	26	10	17	6
Brodari	5	0	3	0	3	0
Vazduhoplovci	3	3	2	2	4	3
Zanimanja PTT saobraćaja	19	10	15	8	11	6
Zanimanja pretovarnih usluga, unutrašnjeg transporta i prevoza žičarama	21	1	16	1	15	1
Trgovina, ugostiteljstvo i turizam	1.042	787	1.070	834	997	751
Trgovci	561	446	584	475	545	431
Zanimanja ugostiteljstva i turizma	481	341	486	359	452	320
Ekonomija, pravo i administracija	1.305	1.029	1.237	975	1.199	925
Menadžeri i organizatori	130	84	114	71	102	67
Ekonomisti	709	572	667	541	644	507
Pravnici	128	93	135	102	141	104
Informatičari i statističari	104	78	109	79	108	78
Kadrovska i srodna zanimanja	3	2	8	4	5	2
Administratori	199	197	172	171	153	153
Zanimanja odbrane, bezbednosti i zaštite	32	3	32	7	46	14
Zanimanja osiguranja	/	/	/	/	/	/
Vaspitanje i obrazovanje	166	137	177	142	176	149
Vaspitači i nastavnici društveno-humanističke oblasti	154	131	165	137	164	143
Nastavnici prirodno-matematičke struke	4	2	4	1	6	2
Nastavnici tehničko-tehnološke struke	5	1	5	1	3	1
Nastavnici birotehničke struke	3	3	3	3	3	3
Nastavnici zdravstvene struke	/	/	/	/	/	/
Društveno humanističko područje	59	44	91	63	107	81
Društveno-humanistička zanimanja	59	44	91	63	107	81
Prirodno matematičko područje	122	83	114	75	127	86
Prirodno-matematička zanimanja	122	83	114	75	127	86
Kultura, umetnost i javno informisanje	137	112	147	116	133	106
Likovni umetnici i dizajneri	34	24	28	15	27	18
Scenski umetnici, muzičari i književnici	19	11	26	15	24	13
Zanimanja javnog informisanja	8	4	7	6	6	5
Ostala zanimanja kulture, umetnosti i informisanja	76	73	86	80	76	70
Zdravstvo, farmacija i socijalna zaštita	323	278	311	255	334	277
Medicinari	203	167	201	158	237	192
Stomatolozi	52	45	46	37	41	35
Farmaceuti	53	51	50	46	47	41
Zanimanja socijalne zaštite	15	15	14	14	9	9
Fizička kultura i sport	13	8	22	8	19	8
Zanimanja fizičke kulture	3	3	1	1	2	1
Sportisti	10	15	21	7	17	7
Ostalo	3.606	2.130	3.779	2.130	3.789	2.109
Zanimanja ličnih usluga	261	241	263	238	263	240
Verska zanimanja	1	0	/	/	/	/
Neraspoređeni	3.344	1.889	3.516	1.892	3.526	1.869

Pančevo karakteriše nepovoljna starosna struktura nezaposlenih lica, s obzirom da oko 40% nezaposlenih pripada licima starosti od 25 do 39 godina.

Kada se posmatraju pojedinačna starosna doba, učešće lica starosti od 25-29 godina, zatim od 30-34 godina i 35-39 godina iznosi oko 13% za svaku kategoriju.

Tabela 120. Nezaposlena lica prema starosti i polu

Filijala Pančevo		2010	2011	2012
Ukupno	Ukupno	11 431	11 480	11 577
	Žene	6 525	6 473	6 381
15-19	Ukupno	365	380	353
	Žene	181	157	150
20-24	Ukupno	1 186	1 181	1 132
	Žene	685	624	579
25-29	Ukupno	1 538	1 466	1 475
	Žene	966	899	900
30-34	Ukupno	1 422	1 516	1 468
	Žene	908	972	885
35-39	Ukupno	1 377	1 434	1 484
	Žene	869	896	942
40-44	Ukupno	1 281	1 325	1 359
	Žene	775	815	805
45-49	Ukupno	1 313	1 318	1 321
	Žene	796	795	759
50-54	Ukupno	1 405	1 313	1 346
	Žene	819	754	772
55-59	Ukupno	1 216	1 199	1 236
	Žene	501	533	552
60-65	Ukupno	328	328	403
	Žene	25	28	37

Kada se analizira nezaposlenost na teritoriji Pančeva sa stanovišta njenog trajanja, uporedo sa rastom nezaposlenosti, raste i broj onih koji na posao čekaju duže od godinu dana.

Dugoročno nezaposlenih je u decembru 2012. godine ukupno bilo 7.101 ili 61%, što je za 2,8% više nego u 2011. godini, odnosno 0,4% više nego u 2010. godini.

Nezaposlena lica na zaposlenje najčešće čekaju od jedne do dve godine (17% nezaposlenih), zatim do tri meseca (15% nezaposlenih), tri do pet godina (12% nezaposlenih), preko 10 godina (11% nezaposlenih), od tri do šest meseci (10% nezaposlenih).

Tabela 121. Nezaposlena lica prema trajanju nezaposlenosti i polu

Filijala Pančevo		2010	2011	2012
UKUPNO	Ukupno	11 431	11 480	11 577
	Žene	6 525	6 473	6 381
Do 3 meseca	Ukupno	1 530	1 645	1 736
	Žene	760	790	751
3-6 meseci	Ukupno	1 292	1 261	1 206
	Žene	682	629	561
6-9 meseci	Ukupno	815	916	775

	Žene	449	445	415
9-12 meseci	Ukupno	721	755	759
	Žene	379	372	398
1-2 godine	Ukupno	2 315	1 862	1 968
	Žene	1 202	1 052	1 015
2-3 godine	Ukupno	1 009	1 232	1 080
	Žene	602	723	633
3-5 godina	Ukupno	1 023	1 171	1 399
	Žene	646	711	863
5-8 godina	Ukupno	1 019	960	931
	Žene	632	615	589
8-10 godina	Ukupno	456	440	436
	Žene	299	266	261
Preko 10 godina	Ukupno	1 251	1 238	1 287
	Žene	874	870	895

III UNAPREĐENJE PRIVREDNOG AMBIJENTA GRADA PANČEVA

1. Glavni problemi u privredi

1.1. Problemi u nadležnosti republičkih institucija

U najnovijem Izveštaju o konkurentnosti 2013-2014. kojim je obuhvaćeno 148 zemalja, Srbija zauzima 101. poziciju. Kako je svoj rang pogoršala za 6 pozicija, Srbija je u 2013. godini najnekonkurentnija zemlja na evropskom kontinentu.

Srbija se nalazi u veoma nepovoljnom konkurentskom položaju jer je prema većini pokazatelja daleko od proseka zemalja članica EU.

Bez modernizacije proizvodnih kapaciteta, uz konstantno ulaganje u obrazovanje i unapređivanje stručnosti zaposlenih, Srbija ne može da poboljša efikasnost ni u drugim privrednim sferama, niti može da dostigne viši stepen razvijenosti

Značajno smanjenje industrijske proizvodnje, pad stope zaposlenosti i pogoršanje karakteristika ljudskog kapitala karakterišu srpsku privredu već duži niz godina.

Model razvoja koji se bazirao na stranim finansijama, prouzrokovao je velike probleme u finansiranju stranih dugova.

Sprovedenje tranzicije u Srbiji posle političkih promena 2000.godine bilo je opterećeno posledicama brojnih političkih i ekonomskih procesa.

Nivo privredne aktivnosti koji je ispod mogućeg nivoa, output gep, glavni je problem privrede Srbije. Ekonomska kriza je strukturne prirode, a intenzivirana je posle 2008.godine negativnim efektima svetske ekonomske krize koja je produbila strukturne neravnoteže.

Ključni problemi srpske privrede su:

- Demografski problemi – depopulacija i naglašeno demografsko starenje. Šestina stanovništva stara je „65 i višegodina” što Srbiju svrstava među starije zemlje u svetu.
- Strukturni problemi – privredni rast se u prethodnom periodu zasnivao na domaćoj tražnji, uz učešće izvoza od svega oko 30%, dok sektor razmenjivih dobara učestvuje u BDP sa oko 26%. Ukupna potrošnja premašivala je BDP za 15-20%, što je pokriveno uvozom i za

posledicu je imalo visok deficit platnog bilansa. Proces privatizacije i restrukturiranja doveo je do velikog broja nezaposlenih.

- Nizak nivo obrazovanja i investicija u ljudske resurse, istraživanje i tehnološki razvoj kao osnove privrednog rasta – u Srbiji se za obrazovanje izdvaja oko 4,5% BDP, a za nauku oko 0,3%, a više od 90% tih sredstava odlazi na zarade zaposlenih u ovim sektorima.
- Neodgovarajuća i nedovoljna infrastrukturna opremljenost – putna, železnička, energetska, telekomunikaciona, logistička i komunalna, što je značajna prepreka privlačenju investicija i privrednom rastu.

Visoka nezaposlenost jedan je od najvećih problema u Srbiji, kako ekonomskih tako i socijalnih. Nastala je kao rezultat pada proizvodnje, sve većih strukturnih disproporcija u privredi i kao rezultat privatizacije i restrukturiranja velikih preduzeća.

Takođe, jedna od karakteristika tržišta rada je i neusaglašenost ponude i tražnje, odnosno veština i znanja koja se nude i onih potrebnih privredi.

Vrsta stranih direktnih investicija i njihova struktura su od velikog značaja za održiv razvoj privrede. Veći deo SDI u Srbiji, u periodu 2001-2010. godine, odnosio se na kupovinu dela državnih i društvenih preduzeća i banaka u procesu privatizacije.

Za uvođenje nove tehnologije, otvaranje novih radnih mesta, povećanje produktivnosti, rast BDP i izvoza neophodna je promena strukture stranih direktnih investicija u korist greenfield i brownfield investicija.

Nedovoljno korišćenje kapaciteta i preduzetničkog potencijala, kao i niska inovativnost takođe predstavljaju neke od razvojnih problema i ograničenja.

Promocija preduzetništva, kvalitet i upravljačke sposobnosti preduzetnika, institucionalna i informaciona infrastruktura, neka su od pitanja koja treba rešavati u narednom periodu.

Dosadašnji tehnološki razvoj se zasnivao na kupovini stranih tehnologija i opreme. Naučne i razvojne institucije, kroz istraživačke aktivnosti, treba da budu, u najvećem obimu, generator znanja koje će podstaći razvoj nove, konkurentne privrede.

Analiza poslovanja preduzeća ukazuje i na probleme likvidnosti i nedostatka povoljnih uslova finansiranja.

Administrativne prepreke u oblasti zapošljavanja, u smislu velikih troškova radne snage dodatno otežavaju novo zapošljavanje, odnosno održavanje postojećeg nivoa zaposlenosti.

Uvidom u stanje lokalne ekonomije, uočavanjem njenih nedostataka i nepravilnosti, prepoznaju se svi napred navedeni ključni problemi i pitanja koja generalno karakterišu srpsku privredu.

Ovome svakako treba dodati faktore i trendove koji predstavljaju dodatne prepreke ili ograničenja razvoju Grada, a odnose se na ekologiju – područje sa lokalitetima degradirane životne sredine (ekološka "crna" tačka).

1.2. Problemi u nadležnosti lokalne samouprave

S obzirom da je saradnja lokalne samouprave i privrede jedan od glavnih preduslova ekonomskog razvoja, nesporna je potreba kontinuiranog unapređenja različitih oblika njihovog povezivanja i zajedničkog rešavanja lokalnih problema.

Veoma je bitno da Grad razvija partnerstvo/saradnju javnog i privatnog sektora sa ciljem da se zajednički rešavaju bitna pitanja i problemi od opšteg značaja za građane i privredu, da postoji pozitivan stav prema ovakvom načinu rešavanja razvojnih problema i podeli rizika.

Sa institucionalnog aspekta, u oblasti organizovanja i funkcionisanja lokalne uprave neophodne su reforme. Razvoj ljudskih resursa mora ići u pravcu izgradnje funkcionalne i efikasne lokalne uprave, usavršavanja znanja službenika i osposobljavanja za kvalitetan rad i obavljanje sve složenijih zadataka. Samu upravu moguće je još više približiti građanima-privredi, intenzivnijim razvojem elektronske uprave, usluga i internet servisa.

Takođe, treba nastaviti sa unapređenjem sistema upravljanja lokalnim razvojem i saradnje i koordinacije svih aktera na lokalnom nivou sa ciljem da se postignu bolji efekti ili izbegnu preklapanja u podršci lokalnom razvoju.

Proces planiranja se mora unaprediti tako da planovi razvoja budu zasnovani na jasnim pokazateljima i vezani za budžet, praćeni i ocenjivani sa aspekta postignutih rezultata.

Funkcionisanje javnih komunalnih preduzeća mora se značajno unaprediti. Potrebne su organizacione reforme u upravljanju komunalnim preduzećima (bolja sistematizacija i jasne procedure, kvalitetnije upravljanje ljudskim resursima, izrada planova poslovanja, uvođenje indikatora poslovanja), kao i unapređenje sistema kontrole.

Veoma je važno posvetiti pažnju postupku izdavanja građevinskih dozvola, kako bi on bio transparentan, efikasniji i neopterećen birokratskim procedurama – unaprediti komunikaciju sa podnosiocima zahteva i elektronske sisteme za praćenje predmeta putem interneta.

Kompletna infrastrukturna opremljenost parcela u okviru industrijskih zona jeste od značaja za potencijalne investitore, pa se ovom pitanju mora posvetiti određena pažnja.

Za privatni sektor je od izuzetnog značaja da bude konsultovan prilikom određivanja visine naknada i taksi kako bi one bile primerene situaciji u privredi, odnosno stanju likvidnosti preduzeća.

Za rešavanje problema u oblasti zaštite životne sredine, neophodno je ojačati kadrovske i finansijske kapacitete na lokalnom nivou kako bi bilo obezbeđeno uspešno sprovođenje zakona i unapređenje postojećeg stanja.

U pogledu energetske efikasnosti, treba uvesti načela upravljanja energijom putem kojih bi se vodilo računa o prikupljanju podataka o potrošnji energije, kao i lokalnu energetska politiku čiji su prioriteti efikasnija potrošnja energije, održavanje odgovarajućeg kvaliteta komunalnih usluga, upotreba obnovljivih izvora energije.

Jedan od problema razvoja sa kojima se gradovi u Srbiji suočavaju, a među njima i Pančevo, odnosi se na primenu prevaziđenih koncepcija/modela razvoja gde se zanemaruje značaj razvojnih resursa kao što su kulturno nasleđe, priroda, lokalne privredne specifičnosti.

2. Potencijali za razvoj privrede

U relativno nepovoljnim nacionalnim i globalnim ekonomskim okolnostima, kakve se mogu očekivati u kratkom i srednjem roku, potrebno je intenzivirati napore na definisanju i primeni strategija kojima se koriste dobre prilike ili potencijali za razvoj privrede.

Povoljan geostrateški položaj Pančeva je komparativna prednost i dobra osnova za razvoj svih vidova prevoza i privlačenja robnog tranzita.

Razvoj drumskog, vodnog i železničkog saobraćaja podići će bezbednost i kvalitet usluga i valorizovati komparativne prednosti svakog vida saobraćaja.

Prirodni resursi su brojni i raznovrsni, iako nisu optimalno korišćeni i valorizovani – poljoprivredno zemljište, Narodna bašta, vodni resursi, vetar.

Kulturne vrednosti i tradicija-arheološki lokalitet Starčevo, brojne manifestacije-u dosadašnjem razvoju nisu posmatrani kao faktori koji mogu doprineti ukupnom društvenom i ekonomskom razvoju ovog područja.

Pančevo ima potencijal i u oblasti poljoprivredne proizvodnje, odnosno razvoja prehrambene industrije. Naglasak treba da bude na intenziviranju poljoprivredne proizvodnje, odnosno prelasku na proizvodnju višeg stepena dodate vrednosti

U sučeljavanju sa demografskim i obrazovnim izazovima, kvalitet raspoloživog ljudskog kapitala i njegovu iskorišćenost na tržištu rada treba unaprediti. Ovaj „ obrazovni izazov“ je utoliko veći ukoliko se ima u vidu da reforma obrazovnog sistema kasni u odnosu na druge sektorske reforme, te da je za njeno sprovođenje potrebno dosta vremena.

S druge strane, potrebno je osmisliti strategiju dugoročnog unapređenja ljudskog kapitala i otvoriti mogućnosti koje nudi mreža lokalnih srednjih stručnih škola i Edukativni centar za obuke u profesionalnim i radnim veštinama u Novom Sadu, u kontekstu sticanja novih znanja i veština potrebnih tržištu.

Podsticanje svih vidova obrazovanja u skladu sa prepoznatim potrebama privrednog razvoja, ima važnu ulogu u procesu ekonomskog razvoja.

Podrška razvoju obrazovanja odraslih treba da bude nastavljena kroz promociju koncepta doživotnog učenja i konsultacije sa školama i poslodavcima radi razvoja obučene radne snage koja odgovara potrebama tržišta rada.

Zbog značaja razvoja sela, potrebno je baviti se i obrazovanjem seoskog stanovništva.

Kada je reč o institucionalnim i ostalim izazovima, najvažniji zadatak lokalne samouprave je da podrži snažan i održiv razvoj preduzetništva sagledavajući i otklanjajući ograničenja koja su lokalnog karaktera.

Regulatorna funkcija lokalne uprave se može značajno poboljšati pojednostavljenjem administrativnih procedura, smanjenjem korupcije koje poskupljuju troškove poslovanja.

Tehnička pomoć preduzećima poželjna je u dve oblasti. Prva je podrška razvoju projekata, a druga oblast je obuka.

Programi EU, posebno programi prekogranične saradnje su svojevrsna šansa za institucije i indirektno, za preduzeća da reše neke od lokalnih razvojnih problema kroz partnerstvo sa sličnim organizacijama iz inostranstva.

Specifični organizacioni oblici podrške poslovanju podrazumevaju podršku razvoju poslovnih inkubatora, klastera, proizvodnih zona.

Jedan od pravaca se odnosi i na unapređenje efikasnosti rada lokalne administracije. Kvalitetni i efikasni administrativni kapaciteti na svim nivoima, jačanje institucija i ljudskih resursa predstavljaju osnovu održivog razvoja.

Kreiranje politike privlačenja investicija sa odgovarajućim merama podrške, može se smatrati kao jedan od razvojnih potencijala, ukoliko se tome pristupi na način da Pančevo bude konkurentnije u odnosu na druge, susedne opštine u Okrugu.

3. Preporuke, mere i zaključci

Genezu problema u privredi Pančeva treba sagledavati u svetlu karakteristika i razvojnih ograničenja celokupne privrede Srbije i Vojvodine.

Dugoročno posmatrano, reč je o modelu razvoja koji se zasnivao na stranim finansijama i koji je posledično "iznedrio" strani dug kao ključno razvojno ograničenje. Problemi nastaju zbog činjenice da srpska privreda nije bila u stanju da obaveze prema inostranstvu izvršava iz prihoda po osnovu izvoza proizvoda i usluga.

Privreda se razvijala po modelu industrijskih centara, oslonjena na uvoz opreme i kupovinu licenci, bez generisanja i primene inovacija, uz tolerisanje brojnih neracionalnosti kod upotrebe resursa i visok stepen unutrašnje zaštite i neefikasnosti proizvodnih sistema.

Posledice ovakvog pristupa nisu izostale. U Studiji je prikazano kretanje glavnih indikatora u privredi Srbije, Vojvodine, Južnog Banata i Pančeva poslednjih godina.

Pored neadekvatnih performansi celokupne privrede, izloženost rizicima je ogromna. Konkurentnost je daleko ispod nivoa zemalja Jugoistočne Evrope, operativne i finansijske performanse su na granici ili ispod referentnih vrednosti, a ambijent u kome se sprovodi ekonomska politika nije adekvatan.

Ekonomska kriza u Srbiji je strukturne, a ne ciklične prirode. Domaća strukturna kriza je intenzivirana posle 2008.godine negativnim efektima globalne ekonomske krize što je rezultiralo daljim produblјavanjem strukturnih neravnoteža.

Kada je reč o predviđanjima privrednog rasta u narednim godinama, ključno pitanje je izbor privredne politike i potrebnih reformi.

Oporavak privrede zahteva radikalne konceptijske promene u vođenju ekonomske politike. Po mišljenjima ekonomskih stručnjaka, vrlo je opasno u uslovima strukturne krize, primeniti samoregulišući mehanizam "nevidljive ruke" tržišta u maloj privredi kakva je naša, koja ne raspolaže sa značajnijim zalihama prirodnih resursa, koja je otvorena i visoko eurizovana, i sve to u periodu ekonomske krize koja snažno pogađa tržište EU.

U takvim uslovima, neophodna je podrška države na stvaranju ambijenta koji odgovara ciljevima razvoja, odnosno poboljšanja makroekonomskih performansi i ostvarivanja održivog razvoja.

Ekonomska politika Vlade Republike Srbije za period od 2014. do 2016.godine strateški je orijentisana na ubrzanje procesa evropskih integracija, a biće usmerena na obezbeđenje održive ekonomske i finansijske stabilnosti, zaustavljanje daljeg rasta duga i stvaranje ambijenta za privredni rast ("Fiskalna strategija za 2014.godinu sa projekcijama za 2015. i 2016.godinu").

U cilju jačanja privrede posebna pažnja biće posvećena stvaranju poslovnog ambijenta stimulativnog za privrednike i investitore i stvaranju uslova za lakše poslovanje.

Ubrzaće se preostale ekonomske reforme kako bi se poslovno okruženje poboljšalo, osnaživanjem vladavine prava i otklanjanjem nefleksibilnih uslova tržišta rada.

Cilj je da se strukturnim reformama uspostavi poslovno okruženje koje će omogućiti porast investicija, ubrzanje restrukturiranja privrede i povećanje produktivnosti i konkurentnosti privrede.

Očekuju se promene Zakona o radu, Zakona o stečaju, Zakona o privatizaciji, Zakona o planiranju i izgradnji i drugih zakona.

Radi formiranja nove industrijske strukture na bazi tražnje na tržištu podstićeće se stvaranje više dodate vrednosti u propulzivnim industrijama koje imaju multiplikativne efekte na ukupan industrijski razvoj zasnovan na razvoju i primeni znanja i inovacija.

Podsticanjem konkurentskih sektora (poljoprivreda, prehrambena industrija, energetika, saobraćajna infrastruktura, automobilska industrija, industrija informacionih tehnologija) obezbediće se privlačenje stranih investicija, povećanje izvoza i otvaranje novih bolje plaćenih radnih mesta.

U cilju podsticanja razvoja poljoprivrede i sela fokus će biti na kapitalnim investicijama i stimulaciji vezanoj za konkretne projekte.

Ekonomskom restrukturiranju privrede značajno će doprineti smanjenje neracionalne javne potrošnje i promena modela finansiranja investicija (intervencije države u privredi biće usmerene na kapitalne projekte koji doprinose rastu BDP ali će se model njihovog finansiranja sve više prevoditi na javno-privatna partnerstva i koncesije).

Od posebnog značaja za razvoj privrede i povećanje investicija je i uvođenje profesionalizacije javnih preduzeća i odgovornog korporativnog upravljanja u preduzećima koja budu ostala pod državnom kontrolom, stimulativna poreska politika koja podstiče privredu i zapošljavanje i nulta tolerancija za nepoštovanje zakona i za kriminal i korupciju kroz reformisane institucije sistema.

Imajući u vidu trenutnu poziciju Srbije i strukturne poremećaje nasleđene iz prethodnog perioda, kao i planirane mere i aktivnosti na nacionalnom nivou, od posebnog značaja je iznalaženje načina da se poboljšaju uslovi poslovanja na lokalnom nivou.

U tom cilju je neophodno, osim aktivne pozicije Grada u svim pomenutim procesima, sagledati i sprovesti niz aktivnosti koje će obezbediti dugoročno održiv lokalni razvoj.

Od lokalnih samouprava se očekuje efikasnost u restrukturiranju lokalnih javnih komunalnih preduzeća i posledičnom smanjenju subvencija tim preduzećima, odnosno preusmeravanje tako ostvarenih ušteda u programe podrške privredi.

Borba protiv sive ekonomije – smanjenje poreske evazije i sive ekonomije prevashodno zavisi od efikasnijeg rada državnih organa na suzbijanju sive ekonomije, pa u tom smislu lokalna administracija može na indirektnan način dati svoj doprinos unapređenju ovog procesa.

Unapređenje uslova poslovanja u narednom periodu zasnivaće se na reformama koje, pored ostalog, obuhvataju i usvajanje novog Zakona o planiranju i izgradnji, polazeći od efikasnih rešenja primenjenih u drugim evropskim državama.

Od lokalnog nivoa se očekuje pojačana borba protiv zloupotreba u institucijama koje su zadužene za njegovu primenu.

Jačanje kadrovskog potencijala u pravcu izgradnje racionalne i odgovorne lokalne uprave, profesionalno osposobljene i efikasne u obavljanju poslova, jedna je od faza strukturnih reformi javnog sektora.

Korisnici usluga lokalne samouprave moraju biti zadovoljni njenim radom.

Procesom približavanja države članstvu u EU povećavaju se sredstva iz IPA fondova koja mogu da se koriste. Jedan od ključnih uslova za uspešno korišćenje sredstava međunarodne razvojne pomoći je odgovarajući ljudski kapacitet.

U tom kontekstu, u narednom periodu aktivnosti treba usmeriti na sprovođenje adekvatne stručne obuke, ne samo u oblastima kao što su priprema projekata i odgovarajuće dokumentacije, nego i sprovođenja pojedinačnih projekata finansiranih iz grant šema EU fondova.

Takođe, kada govorimo o institucionalnom okviru, osnovno razvojno opredeljenje u narednom periodu treba da bude koordinacija različitih i brojnih aktera na lokalnom nivou u cilju sprovođenja razvojnih mera, kao i umrežavanje sa nacionalnim, regionalnim i drugim lokalnim institucijama nadležnim za lokalni ekonomski razvoj.

Prioritetne aktivnosti i mere na poboljšanju poslovnog ambijenta na lokalnom nivou, kroz uklanjanje administrativnih barijera, ukidanje nepotrebnih birokratskih procedura, uvođenje elektronske uprave i smanjenje korupcije, preporuka je za sve lokalne samouprave u Srbiji.

Što se tiče odnosa lokalne samouprave sa poslovnom zajednicom, potrebno je iskoristiti sve postojeće funkcionalne organizacione i institucionalne oblike saradnje sa privatnim sektorom na lokalnom nivou.

Više pažnje posvetiti iniciranju projekata lokalnog ekonomskog razvoja i kontroli njihovog sprovođenja.

U predlaganju mera i stvaranju uslova za unapređenje poslovne klime u lokalnoj zajednici sagledavati potrebe poslovne zajednice i uključiti je u proces donošenja odluka, promovisati koncept preduzetništva i javno-privatnog partnerstva.

Preporučuje se istraživanje stavova poslovne zajednice o kvalitetu poslovnog okruženja na lokalnom nivou, a na osnovu rezultata istraživanja definisanje aktivnosti za rešavanje konkretnih identifikovanih problema.

Formalna i neformalna komunikacija sa poslovnom zajednicom se mora razvijati u pravcu izgradnje dobrih odnosa i poverenja.

Podizanje nivoa preduzetničke kulture, iniciranje lokalnih medijskih kampanja neki su od modela saradnje koji doprinose unapređenju poslovanja privrednih društava u lokalnoj zajednici (širenje svesti o lokalnim proizvodima i proizvođačima i povećanje prodaje, nagrade za najuspešnije početnike u biznisu, nagrada za najboljeg poslodavca, promocija primera dobra prakse i sl.).

Promocija inovativnih aktivnosti na lokalnom nivou jedna je od oblasti intervencije lokalnih vlasti u lokalnom ekonomskom razvoju.

Kada je reč o zaposlenosti, značajan rast u narednom periodu je moguć isključivo nakon dinamičnijeg pokretanja privredne aktivnosti, pri čemu su rast investicija i izvoza jedini mehanizmi održivog rasta privredne aktivnosti u narednim godinama.

S tim u vezi, podrška privredi kroz osnivanje poslovnog inkubatora može podstaći razvoj preduzetničkih ideja i novo zapošljavanje.

Potrebno je primeniti pristup koji odgovara potrebama Pančeva, odnosno fokusirati se na jednu granu privrede (npr. informacione tehnologije).

Više pažnje treba usmeriti na podsticanje zapošljavanja lica koja su skoro ostala bez zaposlenja, kroz kraće obuke i prekvalifikacije koje će im omogućiti da postanu preduzetnici.

Postoji određeni prostor za unapređenje rezultata na polju obrazovanja i zapošljavanja, u smislu prilagođavanja zahtevima savremenog tržišta rada, odnosno usklađivanja ponude i tražnje za kvalifikovanom radnom snagom.

Razmatranje mogućnosti za osnivanje budžetskog fonda za podršku zapošljavanju umnogome bi pomoglo lokalnoj privredi za proširenje delatnosti, otvaranje novih radnih mesta ili rešavanje tekućih problema u poslovanju.

Jedna od mera podrške promociji investicija, koja ne zahteva velika finansijska sredstva kao što je to slučaj sa infrastrukturnim opremanjem zemljišta, jeste unapređenje procesa kroz uspostavljanje sistema koordiniranog rada i pružanje svih zahtevanih informacija od strane investitora u najkraćem mogućem roku.